

INFORMACJA

O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
KRAJU
W PAŹDZIERNIKU 2017 R.

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

WARSZAWA

LISTOPAD 2017

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

**INFORMACJA O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU
W PAŹDZIERNIKU 2017 R.**

Warszawa, 23 listopada 2017 r.

Spis treści

	strona
Wstęp.....	3
Rynek pracy	5
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne.....	15
Ceny.....	19
Rolnictwo.....	26
Przemysł	30
Budownictwo	36
Budownictwo mieszkaniowe	39
Rynek wewnętrzny	41
Transport.....	44
Bilans płatniczy.....	47
Handel zagraniczny	49
Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych	56
Nakłady inwestycyjne	62
Wyniki finansowe banków	66
Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju.....	69
Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne.....	71

Wstęp

W październiku br. obserwowano wyższy niż w poprzednich miesiącach wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w skali roku. W większym stopniu niż we wrześniu br. wzrosła produkcja budowlano-montażowa, po głębokim spadku przed rokiem. Utrzymała się stabilna dynamika sprzedaży detalicznej; przyspieszyło tempo wzrostu sprzedaży usług w transporcie.

W okresie styczeń-wrzesień br. badane przedsiębiorstwa uzyskały lepsze niż przed rokiem wyniki finansowe; nieco zmniejszyła się aktywność inwestycyjna tych podmiotów.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w październiku br. wzrosło w skali roku w tempie podobnym do notowanego w poprzednich miesiącach. Obserwowano dalszy spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych i stopy bezrobocia rejestrowanego (do 6,6% w końcu października br.). Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności za III kwartał br. wskazują na lepszą niż przed rokiem sytuację na rynku pracy. Zwiększyła się liczba osób pracujących, a znacznie obniżyła – bezrobotnych; wzrósł wskaźnik zatrudnienia. Stopa bezrobocia, liczonego zgodnie z definicją Międzynarodowej Organizacji Pracy, była najniższa w historii badania, prowadzonego od 1992 r. Lepsza niż w poprzednich kwartałach była relacja liczby osób niepracujących do pracujących.

Przeciętne miesięczne nominalne i realne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w październiku br. wzrosły w skali roku w tempie szybszym niż w poprzednich miesiącach. W większym stopniu niż we wrześniu br. zwiększyły się przeciętne nominalne emerytury i renty brutto w obu systemach. Siła nabywcza świadczeń emerytalno-rentowych z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych była nieznacznie wyższa niż przed rokiem, a świadczeń rolników indywidualnych – zmniejszyła się.

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w październiku br. był nieco wolniejszy niż przed miesiącem. W mniejszej skali niż we wrześniu br. wzrosły ceny towarów i usług związanych z transportem. Przyspieszyła dynamika cen żywności i napojów bezalkoholowych oraz towarów i usług w zakresie mieszkania. Ceny producentów w przemyśle wzrosły w skali roku wolniej niż przed miesiącem; w budownictwie tempo wzrostu cen zwiększyło się.

Produkcja sprzedana przemysłu w październiku br. była o 12,3% wyższa niż przed rokiem (po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym wzrost wyniósł 9,7%). Zwiększenie produkcji obserwowano w większości sekcji przemysłu (z wyjątkiem górnictwa i wydobywania); wyższy niż przeciętnie wzrost notowano w przetwórstwie przemysłowym. Spośród głównych grupowań przemysłowych wzrosła sprzedaż we wszystkich rodzajach dóbr, w tym najbardziej zwiększyła się produkcja dóbr zaopatrzeniowych. Produkcja budowlano-montażowa była wyższa niż przed rokiem o 20,3% (po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym wzrost wyniósł 19,1%). Sprzedaż detaliczna zwiększyła się w porównaniu z październikiem ub. roku o 7,1%.

Według badań przeprowadzonych w listopadzie br., ogólny klimat koniunktury gospodarczej w przedsiębiorstwach przetwórstwa przemysłowego jest oceniany

optymistycznie, podobnie jak przed miesiącem. Pozytywne (po nieznacznie negatywnych przed miesiącem) są diagnozy sytuacji finansowej. Nadal optymistyczne są wskazania dotyczące bieżącej produkcji, przy ostrożniejszych pozytywnych ocenach portfela zamówień. Przewidywania w tych obszarach są nieco mniej korzystne niż w październiku br. Podmioty budowlane oceniają koniunkturę negatywnie, po raz pierwszy od marca br., ale lepiej niż w analogicznym miesiącu ub. roku. Pesymistyczne są diagnozy produkcji budowlano-montażowej i portfela zamówień (wobec pozytywnych w ostatnich pięciu miesiącach), przy bardziej negatywnych ocenach sytuacji finansowej przedsiębiorstw. Prognozy w tych obszarach są bardziej niekorzystne niż przed miesiącem. Jednostki handlu detalicznego oceniają ogólny klimat koniunktury nieznacznie bardziej korzystnie niż w październiku br. Pozytywne, zbliżone do formułowanych przed miesiącem, są oceny bieżące i prognozy w zakresie sytuacji finansowej. Optymistycznie i lepiej niż przed miesiącem kształtują się oczekiwania popytu na towary oraz diagnozy i przewidywania dotyczące sprzedaży.

Badania koniunktury konsumenckiej w listopadzie br. wskazują na poprawę nastrojów konsumenckich, zarówno w zakresie bieżących, jak i przyszłych tendencji. Lepsze są oczekiwania konsumentów, m.in. w zakresie zmian poziomu bezrobocia oraz zmian sytuacji finansowej gospodarstwa domowego, a także wskazania dotyczące obecnej możliwości dokonywania ważnych zakupów.

Przedsiębiorstwa niefinansowe w okresie styczeń–wrzesień br. notowały lepsze niż przed rokiem wyniki finansowe. Podstawowe relacje ekonomiczno-finansowe tych jednostek kształtowały się podobnie jak w okresie trzech kwartałów ub. roku. Obniżył się udział przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów. Wyniki finansowe eksporterów były wyższe niż przed rokiem. Ich podstawowe relacje ekonomiczno-finansowe uległy niewielkiemu pogorszeniu, ale kształtowały się lepiej niż dla ogółu podmiotów.

Nakłady inwestycyjne badanych przedsiębiorstw (w cenach stałych) były o 1,0% niższe niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku (wobec spadku o 9,1% przed rokiem). Obniżyły się nakłady na budynki i budowle, przy nieznacznym wzroście nakładów na zakupy. Obniżyła się aktywność inwestycyjna podmiotów z kapitałem zagranicznym. Przedsiębiorstwa ogółem rozpoczęły więcej niż przed rokiem nowych inwestycji, a ich wartość kosztorysowa znacznie przekroczyła notowaną w okresie styczeń–wrzesień ub. roku.

Na rynku rolnym podaż większości produktów rolnych w październiku br. była większa niż przed rokiem; mniej skupiono jedynie ziemniaków. Ceny skupu podstawowych produktów rolnych (z wyjątkiem cen ziemniaków oraz żywca wieprzowego) kształtowały się powyżej poziomu sprzed roku. Pogorszyła się opłacalność tuczu trzody chlewnej.

W obrotach towarowych handlu zagranicznego w okresie trzech kwartałów br. obserwowano wyższy wzrost importu w skali roku niż eksportu. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem, niższym niż przed rokiem. Zwiększyła się wartość obrotów ze wszystkimi grupami krajów; w największym stopniu z krajami Europy Środkowo-Wschodniej. Wskaźnik terms of trade w okresie styczeń–sierpień br. w obrotach ogółem kształtował się niekorzystnie i wyniósł 98,9 (wobec 101,5 przed rokiem).

Rynek pracy

W październiku br. tempo wzrostu przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w skali roku było zbliżone do notowanego w poprzednich miesiącach. Obserwowano dalszy spadek liczby bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy i stopy bezrobocia rejestrowanego.

Wstępne wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności za III kwartał br. wskazują na lepszą niż przed rokiem sytuację na rynku pracy. Podobnie jak w poprzednich kwartałach, zwiększyła się w skali roku liczba pracujących, a zmniejszyła – bezrobotnych. Poprawił się wskaźnik zatrudnienia, a stopa bezrobocia była najniższa w historii badania, prowadzonego od 1992 r. Lepiej niż przed rokiem kształtowała się relacja liczby osób niepracujących do pracujących.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw¹ w październiku br. wyniosło 6035,8 tys. osób i było o 4,4% większe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 4,5% we wrześniu br. i o 3,1% w październiku ub. roku). Najbardziej zwiększyło się zatrudnienie w administrowaniu i działalności wspierającej (o 10,2%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 8,6%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 8,0%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 7,0%). Wzrost zatrudnienia (w granicach 5,9%–2,0%) notowano również w informacji i komunikacji, handlu; naprawie pojazdów samochodowych, przetwórstwie przemysłowym, obsłudze rynku nieruchomości, budownictwie oraz dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji. Utrzymał się spadek zatrudnienia w górnictwie i wydobywaniu (o 2,9% wobec spadku o 6,2% w październiku ub. roku) oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 1,4%).

Przeciętne zatrudnienie kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	2017		2016		2017	
	X		I-X			
	w tys.	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w tys.		w tys.	
Sektor przedsiębiorstw	6035,8	104,4	103,1	102,9	104,4	5999,4
w tym:						
Przemysł.....	2658,6	103,0	102,6	102,4	103,1	2645,9
górnictwo i wydobywanie.....	128,4	97,1	93,8	92,4	95,2	129,5
przetwórstwo przemysłowe	2291,9	103,7	103,5	103,4	103,8	2277,2
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.....	115,4	98,6	97,1	96,0	98,5	116,2
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....	122,9	102,0	102,5	102,5	102,5	123,0
Budownictwo	385,3	102,1	98,4	99,3	100,5	383,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	1242,1	104,4	103,1	102,7	104,5	1235,8
Transport i gospodarka magazynowa.....	549,7	107,0	103,6	103,0	106,6	543,0
Zakwaterowanie i gastronomia	114,6	108,6	103,3	103,2	109,7	116,4
Informacja i komunikacja.....	220,1	105,9	109,4	108,2	107,3	217,7
Obsługa rynku nieruchomości.....	96,2	103,7	99,3	99,0	104,5	96,9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	206,8	108,0	104,7	102,8	108,2	203,5
Administrowanie i działalność wspierająca.....	417,4	110,2	107,6	110,7	109,1	411,7

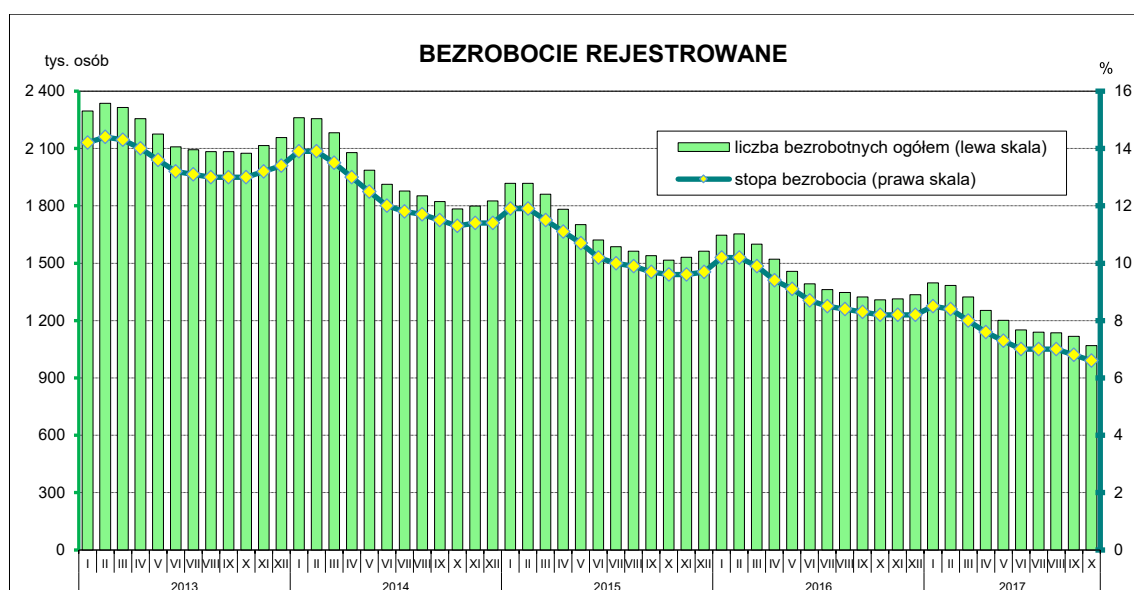
^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

¹ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu, w październiku br. wyższy niż przeciętnie wzrost zatrudnienia w skali roku obserwowano m.in. w przedsiębiorstwach zajmujących się handlem hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi i ich naprawą (8,3%), transportem lądowym i rurociągowym (8,2%), produkcją pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (7,9%), magazynowaniem i działalnością usługową wspomagającą transport (6,9%), produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (5,6%), handlem hurtowym (5,1%) oraz produkcją wyrobów z metali (4,6%). Niższe niż w październiku ub. roku zatrudnienie notowano w przedsiębiorstwach zajmujących się wydobywaniem węgla kamiennego i węgla brunatnego (o 3,2% wobec spadku o 8,2% przed rokiem) oraz produkcją odzieży (o 0,9%).

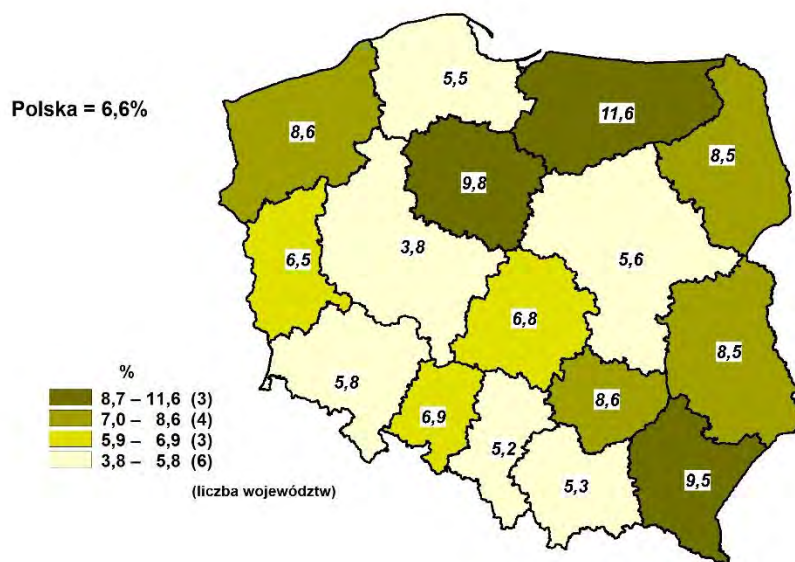
W okresie styczeń–październik br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 5999,4 tys. osób, tj. było o 4,4% wyższe od obserwowanego przed rokiem.

W końcu października br. liczba **bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy ukształtowała się na poziomie 1069,5 tys., tj. zmniejszyła się w porównaniu z poprzednim miesiącem (o 4,3%, tj. o 47,6 tys.) i z październikiem ub. roku (o 18,2%, tj. o 238,5 tys.). **Stopa bezrobocia rejestrowanego** wyniosła 6,6%, tj. mniej niż przed miesiącem o 0,2 p.proc. i mniej niż przed rokiem o 1,6 p.proc.

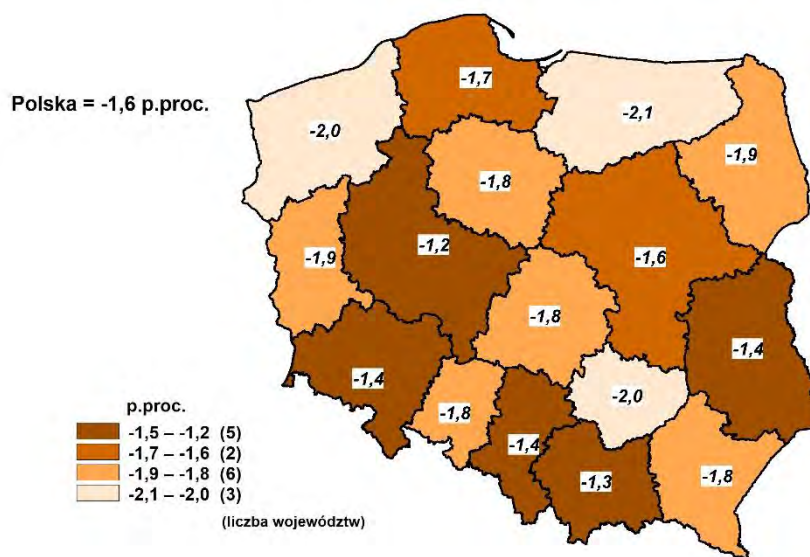

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwach kształtowała się w granicach od 3,8% w wielkopolskim do 11,6% w warmińsko-mazurskim. W porównaniu z wrześniem br. zmniejszyła się we wszystkich województwach; najbardziej w opolskim (o 0,5 p.proc.) i podlaskim (o 0,4 p.proc.), a najmniej w lubelskim, małopolskim, podkarpackim, pomorskim, warmińsko-mazurskim i wielkopolskim (po 0,2 p.proc.). W porównaniu z październikiem ub. roku stopa bezrobocia rejestrowanego zmniejszyła się również we wszystkich województwach. W największym stopniu obniżyła się w województwach: warmińsko-mazurskim (o 2,1 p.proc.) oraz świętokrzyskim i zachodniopomorskim (po 2,0 p.proc.), a w najmniejszym – w województwie wielkopolskim (o 1,2 p.proc.).

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO Stan w końcu października 2017 r.

ZMIANY STOPY BEZROBOCIA REJESTROWANEGO Październik 2017 r. do października 2016 r.

W **strukturze bezrobotnych** zarejestrowanych w urzędach pracy udział kobiet w końcu października br. był wyższy niż przed rokiem o 1,7 p.proc. i wyniósł 55,9%. Zmniejszył się natomiast udział osób bez prawa do zasiłku (o 0,7 p.proc. do 85,9%), osób dotychczas niepracujących (o 0,7 p.proc. do 14,6%), absolwentów (o 0,2 p.proc. do 4,0%) oraz osób nieposiadających kwalifikacji zawodowych (o 0,1 p.proc. do 30,8%).

Spośród osób bezrobotnych znajdujących się w **szczególnej sytuacji na rynku pracy**, w stosunku do października ub. roku zmniejszył się udział następujących kategorii w liczbie zarejestrowanych w urzędach pracy ogółem:

- osób długotrwale bezrobotnych² (o 1,6 p.proc. do 55,0%),
- osób w wieku powyżej 50 roku życia (o 0,9 p.proc. do 26,9%),
- bezrobotnych w wieku poniżej 30 roku życia (o 0,6 p.proc. do 27,3%, w tym udział osób w wieku poniżej 25 roku życia obniżył się o 0,7 p.proc. i wyniósł 13,5%).

Zwiększył się natomiast udział osób bezrobotnych:

- posiadających co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 roku życia (o 2,5 p.proc. do 19,8%),
- korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (o 0,2 p.proc. do 2,2%).

Osób bezrobotnych niepełnosprawnych w końcu października br. było 65,9 tys., co stanowiło, podobnie jak przed rokiem, 6,2% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy. Osób bezrobotnych posiadających dziecko niepełnosprawne w wieku do 18 roku życia było w końcu października br. 2,3 tys., co stanowiło, podobnie jak przed rokiem, 0,2%.

W październiku br. liczba **nowo zarejestrowanych bezrobotnych** wyniosła 174,4 tys., tj. była niższa niż przed miesiącem (o 2,9%) i przed rokiem (o 6,2%). Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich udział w liczbie nowo zarejestrowanych ogółem zmniejszył się w porównaniu z notowanym przed rokiem o 1,3 p.proc. do 79,6%. Zmniejszył się również udział osób długotrwale bezrobotnych, osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy, osób dotychczas niepracujących oraz osób zamieszkałych na wsi. Zwiększył się natomiast udział absolwentów oraz osób bez kwalifikacji zawodowych.

² Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Liczba bezrobotnych nowo zarejestrowanych kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	X 2016		X 2017			X 2016	
	w tys.	analogiczny okres roku poprzedniego=100	okres poprzedni= =100	w tys.	w % bezrobotnych nowo zarejestrowanych		
Bezrobotni nowo zarejestrowani ogółem	185,8	87,9	93,8	97,1	174,4	x	x
Z liczby ogółem — bezrobotni:							
zarejestrowani po raz kolejny	150,3	88,3	92,3	101,4	138,7	79,6	80,9
dotychczas niepracujący	31,6	79,0	90,3	90,1	28,5	16,4	17,0
w tym absolwenci ^a	21,3	84,6	97,5	75,9	20,8	11,9	11,5
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	7,4	81,3	78,5	97,1	5,8	3,3	4,0
zamieszkali na wsi	81,9	89,0	93,7	95,8	76,7	44,0	44,1
bez kwalifikacji zawodowych	53,6	85,5	94,8	95,5	50,8	29,1	28,9
długotrwale bezrobotni ^b	61,3	80,4	80,8	96,1	49,5	28,4	33,0

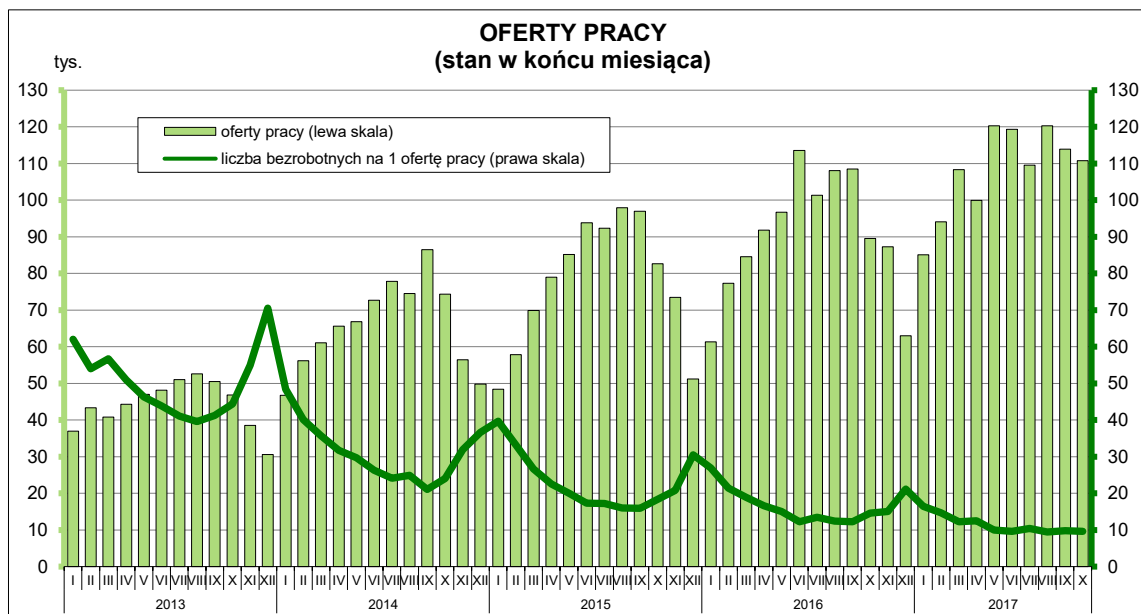
a Zaliczono osoby, dla których okres od momentu zakończenia nauki do momentu rejestracji nie przekroczył 12 m-cy.

b Zaliczono osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 m-cy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

Z ewidencji bezrobotnych w październiku br. **skreślono** 222,0 tys. osób, tj. więcej niż przed miesiącem (o 11,8%) i przed rokiem (o 9,9%). Główną przyczynę wyrejestrowania nadal stanowiło podjęcie pracy, choć udział osób, które podjęły pracę w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zmniejszył się o 6,7 p.proc. w skali roku, do 45,7%. W wyniku podjęcia pracy z rejestru bezrobotnych skreślono 101,5 tys. osób (tj. mniej niż przed miesiącem o 8,0% i mniej niż przed rokiem o 4,1%). Liczba osób, które podjęły pracę niesubsydiowaną była niższa niż w październiku ub. roku, natomiast zwiększyła się liczba osób, które podjęły pracę subsydiowaną. Wśród osób wykreślonych z ewidencji wzrósł udział osób, które nabyły prawa emerytalne lub rentowe. Zmniejszył się odsetek osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy, osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego, osób, które rozpoczęły staż lub szkolenie u pracodawców oraz osób, które nabyły uprawnienia do świadczenia przedemerytalnego.

Liczba bezrobotnych wyrejestrowanych z ewidencji urzędów pracy według przyczyn kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	X 2016		X 2017			X 2016	
	w tys.	analogiczny okres roku poprzedniego=100	okres poprzedni= =100	w tys.	w % bezrobotnych wyrejestrowanych ogółem		
Bezrobotni wyrejestrowani ogółem	202,0	86,4	109,9	111,8	222,0	x	x
Z liczby ogółem — bezrobotni, którzy:							
podjęli pracę	105,8	91,6	95,9	92,0	101,5	45,7	52,4
niesubsydiowaną	85,7	88,5	90,6	88,9	77,7	35,0	42,4
subsydiowaną	20,0	107,5	118,7	103,6	23,8	10,7	9,9
rozpoczęli szkolenie lub staż	16,7	59,4	105,6	89,2	17,7	8,0	8,3
nie potwierdzili gotowości do podjęcia pracy.....	38,2	85,1	88,9	103,3	34,0	15,3	18,9
dobrowolnie zrezygnowali ze statusu bezrobotnego	11,8	99,9	98,0	92,7	11,5	5,2	5,8
nabyli prawa emerytalne lub rentowe	1,7	97,7	189,3	219,6	3,3	1,5	0,9
nabyli uprawnienia do świadczenia przedemerytalnego	2,2	69,8	77,8	86,0	1,7	0,8	1,1

W październiku br. do urzędów pracy zgłoszono 153,2 tys. **ofert zatrudnienia**³, tj. mniej niż przed miesiącem (o 1,8%), ale więcej niż przed rokiem (o 31,0%). Liczba ofert z sektora publicznego zmniejszyła się w skali miesiąca, ale zwiększyła – w skali roku. Ofert z sektora prywatnego było więcej zarówno w porównaniu z poprzednim miesiącem, jak i analogicznym miesiącem ub. roku. Oferty z sektora publicznego stanowiły 7,1% ogółu ofert (wobec 8,9% we wrześniu br. i 8,2% przed rokiem). W końcu października br. oferty zatrudnienia niewykorzystane dłużej niż jeden miesiąc stanowiły 22,9% ogółu ofert (wobec 25,2% we wrześniu br. i 27,1% w październiku ub. roku).

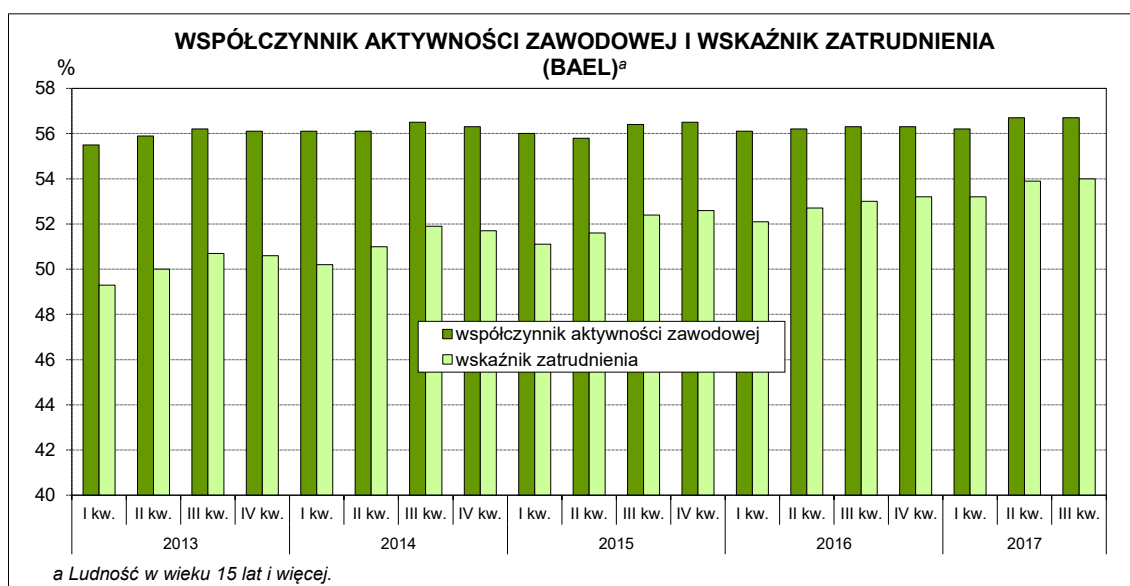
W końcu października br. zadeklarowano więcej niż przed miesiącem i przed rokiem zwolnień grupowych – 166 zakładów **zadeklarowało zwolnienie** 15,2 tys. pracowników, w tym 3,2 tys. osób z sektora publicznego (w końcu września br. odpowiednio 175 zakładów, 15,0 tys. pracowników, w tym 3,4 tys. z sektora publicznego, natomiast w końcu października ub. roku – 271 zakładów, 14,8 tys. pracowników, w tym 1,4 tys. z sektora publicznego).

Według wstępnych wyników kwartalnego reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, liczba **aktywnych zawodowo** w III kwartale br. wyniosła 17327 tys. osób, tj. ukształtowała się na poziomie nieco niższym niż w poprzednim kwartale br. (o 0,2%) i była nieco wyższa niż przed rokiem (o 0,2%). Zarówno w porównaniu z poprzednim kwartałem, jak i w skali roku zwiększyła się liczba pracujących, przy znacznym spadku liczby bezrobotnych. **Współczynnik aktywności zawodowej** wyniósł 56,7%, tj. ukształtował się na poziomie notowanym w II kwartale br. i był wyższy niż w III kwartale ub. roku (o 0,4 p.proc.).

Liczba osób **pracujących** (według stosowanej w BAEL definicji rekomendowanej przez Międzynarodową Organizację Pracy) wyniosła w III kwartale br. 16510 tys., tj. zwiększyła się o 0,1% w porównaniu z poprzednim kwartałem i była o 1,5% wyższa od notowanej przed rokiem (w III kwartale ub. roku wzrosła w skali roku o 0,2%).

³ Dotyczy wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej.

W porównaniu z sytuacją sprzed roku więcej było zarówno pracujących mężczyzn (o 1,8%), jak i kobiet (o 1,1%). Zwiększyła się liczba pracujących w sektorze przemysłowym (o 1,9% do 5189 tys. osób) i usługowym (o 1,6% do 9531 tys. osób), a obniżyła – w sektorze rolniczym (o 0,2% do 1720 tys. osób). Wzrosła liczba pracujących zarówno w sektorze publicznym (o 1,0% do 3917 tys. osób), jak i sektorze prywatnym (o 1,7% do 12593 tys. osób).

Wskaźnik zatrudnienia ogółem (dla osób w wieku 15 lat i więcej) wzrósł do 54,0% w III kwartale br. (z 53,9% w poprzednim kwartale i 53,0% przed rokiem). Wśród osób w wieku produkcyjnym (18–59/64 lata⁴) wyniósł on 72,4%, tj. zwiększył się o 0,3 p.proc. wobec notowanego przed kwartałem i o 1,6 p.proc. w porównaniu z III kwartałem ub. roku. W skali roku poprawił się wskaźnik zatrudnienia we wszystkich grupach wyodrębnionych ze względu na wiek: wśród osób w wieku 15–24 lata (o 1,5 p.proc. do 30,0%), 25–34 lata (o 0,4 p.proc. do 80,2%), 35–44 lata (o 0,5 p.proc. do 84,0%), 45–59/64 lata⁵ (o 2,3 p.proc. do 70,3%) oraz 60/65 lat i więcej⁶ (o 1,0 p.proc. do 9,0%).

Liczba **osób bezrobotnych** ukształtowała się na poziomie 818 tys. i była o 5,2% mniejsza niż w poprzednim kwartale i o 20,4% niższa niż przed rokiem. Odsetek osób spełniających kryteria bezrobotnego według BAEL i jednocześnie deklarujących, że są zarejestrowane w urzędach pracy jako bezrobotne, wyniósł 57,2%, tj. zmniejszył się w porównaniu z poprzednim kwartałem (o 1,9 p.proc.) i w skali roku (o 3,6 p.proc.).

Stopa bezrobocia według BAEL w III kwartale br. wyniosła 4,7% i była najniższa w historii badania, prowadzonego od 1992 r. W porównaniu z poprzednim kwartałem obniżyła się o 0,3 p.proc., a w stosunku do obserwowanej przed rokiem – o 1,2 p.proc. Na wsi wskaźnik ten wyniósł 4,7% (tj. obniżył się w skali roku o 1,4 p.proc.), a w mieście – 4,8% (spadek odpowiednio o 1,0 p.proc.). Zmniejszyła się w skali roku stopa bezrobocia zarówno wśród mężczyzn (o 1,2 p.proc. do 4,5%), jak i wśród kobiet (o 1,3 p.proc. do 4,9%).

⁴ Dla kobiet 18–59 lat, dla mężczyzn 18–64 lata.

⁵ Dla kobiet 45–59 lat, dla mężczyzn 45–64 lata.

⁶ Dla kobiet 60 lat i więcej, dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Najwyższą stopę bezrobocia według BAEL w III kwartale br. notowano w województwie podkarpackim (8,0%), natomiast najniższą – w województwach: wielkopolskim (3,2%) i opolskim (3,6%). W skali roku stopa bezrobocia zmniejszyła się we wszystkich województwach, z wyjątkiem lubelskiego. Najbardziej obniżyła się ona w województwach świętokrzyskim (o 2,6 p.proc. do 6,2%) oraz warmińsko-mazurskim (o 2,3 p.proc. do 6,6%), a najmniej – w mazowieckim (o 0,3 p.proc. do 4,9%).

Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia według płci i miejsca zamieszkania kształtowały się następująco:

Okres badania	Ogółem	Miasto	Wieś	Mężczyźni	Kobiety
	bezrobotni				
	w tys.	w % ogółem			
2016 I kw.	1203	56,6	43,4	54,9	45,1
II kw.	1066	60,2	39,8	56,1	43,9
III kw.	1027	59,5	40,5	53,3	46,7
IV kw.	958	55,9	44,1	54,2	45,8
2017 I kw.	926	55,7	44,3	55,3	44,7
II kw.	863	59,1	40,9	57,1	42,9
III kw. ^a	818	60,8	39,2	53,4	46,6
	stopa bezrobocia w %				
2016 I kw.	7,0	6,6	7,6	7,0	7,0
II kw.	6,2	6,2	6,2	6,3	6,0
III kw.	5,9	5,8	6,1	5,7	6,2
IV kw.	5,5	5,1	6,1	5,4	5,7
2017 I kw.	5,4	5,0	6,0	5,4	5,4
II kw.	5,0	4,9	5,1	5,2	4,7
III kw. ^a	4,7	4,8	4,7	4,5	4,9

^a Dane wstępne.

Źródło: BAEL.

W III kwartale br., w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, stopa bezrobocia obniżyła się we wszystkich grupach wyodrębnionych ze względu na wiek: wśród osób w wieku 15–24 lata (o 3,3 p.proc. do 14,7%), 25–34 lata (o 1,6 p.proc. do 4,8%), 35–44 lata (o 0,7 p.proc. do 3,8%), 45 lat i więcej (o 0,8 p.proc. do 3,3%). Wśród osób w wieku produkcyjnym (18–59/64 lata⁷) stopa bezrobocia zmniejszyła się o 1,2 p.proc. do 4,9%.

Stopa bezrobocia według poziomu wykształcenia ludności kształtowała się następująco:

Okres badania	Poziom wykształcenia				
	wyższe	policealne i średnie zawodowe	średnie ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe	gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe
	w %				
2016 I kw.	3,4	6,2	10,6	8,9	16,4
II kw.	3,2	5,7	7,9	8,1	14,4
III kw.	3,6	5,3	7,4	7,2	14,1
IV kw.	3,0	5,0	8,3	7,0	12,6
2017 I kw.	2,4	4,9	8,0	7,1	13,2
II kw.	2,4	4,5	6,7	6,6	12,5
III kw. ^a	2,6	4,1	7,0	5,9	11,5

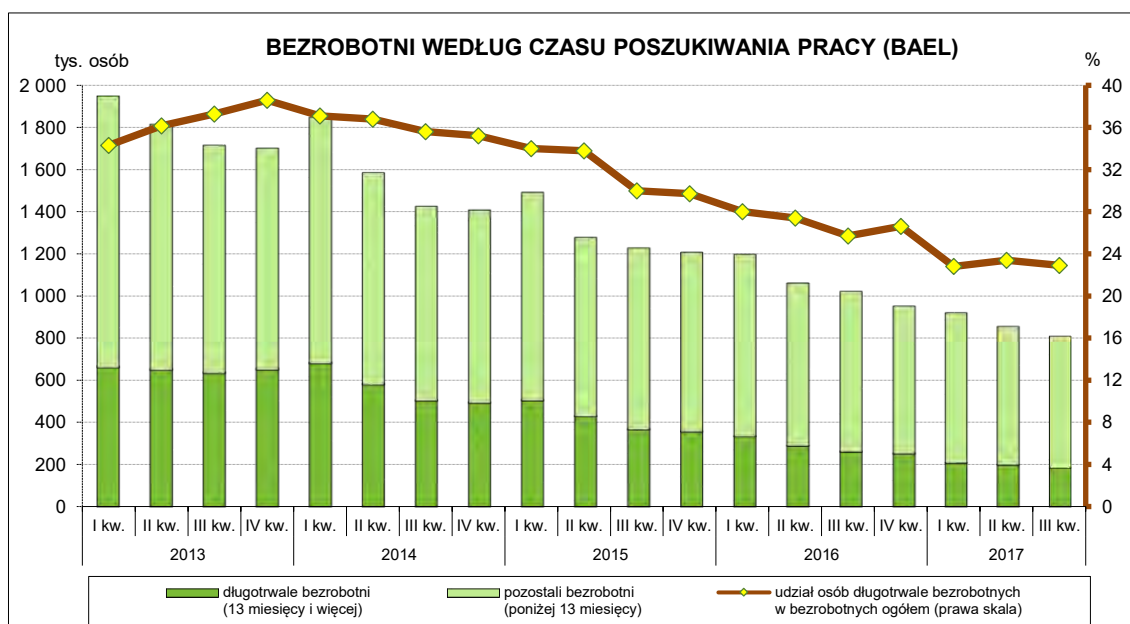
^a Dane wstępne.

Źródło: BAEL.

⁷ Dla kobiet 18–59 lat, dla mężczyzn 18–64 lata.

Stopa bezrobocia w III kwartale br. we wszystkich grupach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia była niższa niż przed rokiem: wśród osób z wykształceniem wyższym (spadek o 1,0 p.proc. do 2,6%), policealnym i średnim zawodowym (o 1,2 p.proc. do 4,1%), średnim ogólnokształcącym (o 0,4 p.proc. do 7,0%), zasadniczym zawodowym (o 1,3 p.proc. do 5,9%) oraz gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym (o 2,6 p.proc. do 11,5%).

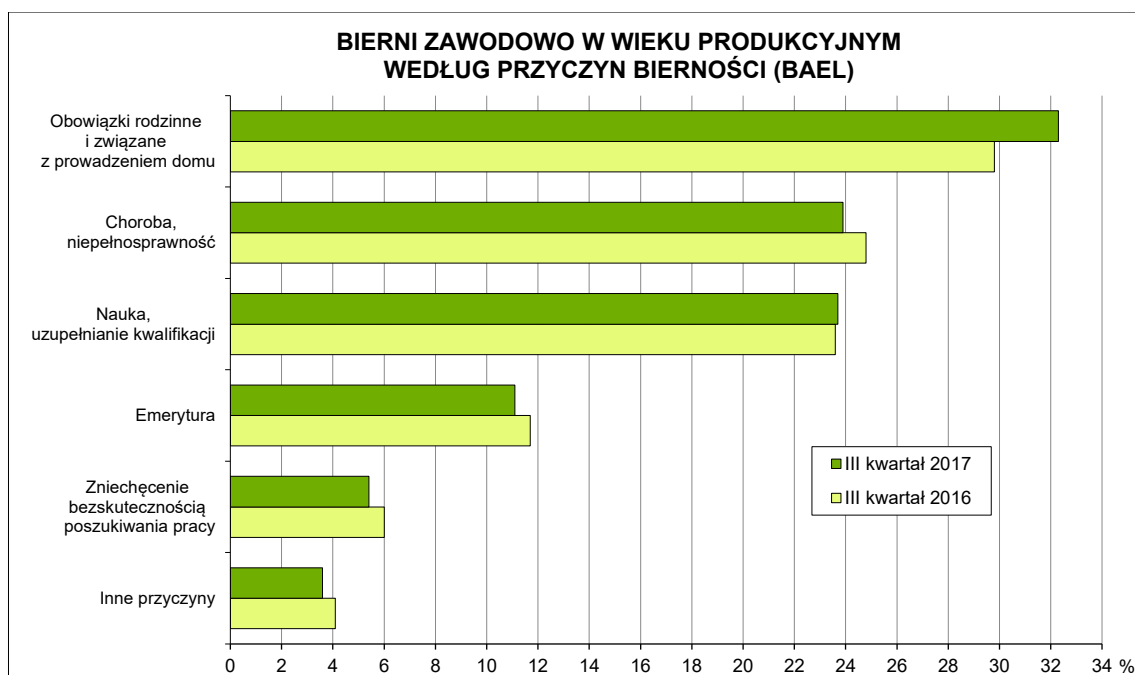
Wśród bezrobotnych w III kwartale br., podobnie jak w poprzednich okresach, dominowały osoby, które straciły pracę, ale ich udział zmniejszył się w skali roku (o 0,8 p.proc. do 35,6%). Zmniejszył się również odsetek osób planujących podjąć pracę po raz pierwszy (o 2,8 p.proc. do 19,6%). Zwiększył się natomiast udział osób zamierzających powrócić do pracy po przerwie (o 0,4 p.proc. do 34,7%) oraz osób, które zrezygnowały z pracy (o 3,2 p.proc. do 10,1%).

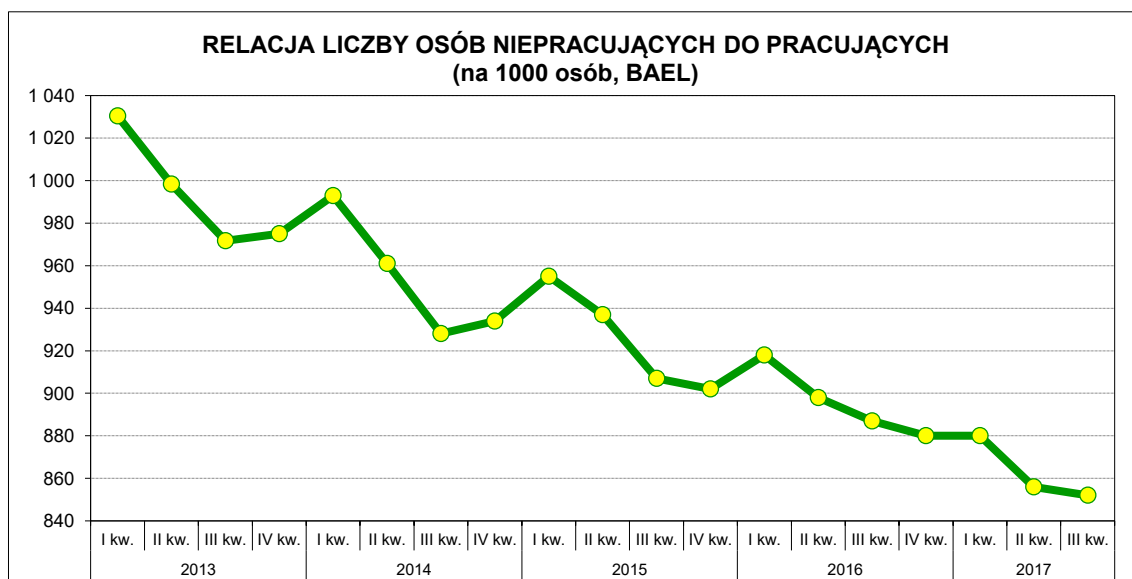
Udział **osób długotrwale bezrobotnych** (tzn. poszukujących pracy 13 miesięcy lub dłużej) w liczbie bezrobotnych ogółem zmniejszył się w skali roku o 2,8 p.proc. i wyniósł w III kwartale br. 22,9%. Przeciętny czas poszukiwania pracy skrócił się z 11,1 miesiąca przed rokiem do 10,4 miesiąca.

Liczba **biernych zawodowo w wieku produkcyjnym** w III kwartale br. zmniejszyła się wobec notowanej przed rokiem o 4,4% do 5209 tys. osób. Główną przyczynę bierności zawodowej osób w wieku produkcyjnym stanowiły obowiązki rodzinne i związane z prowadzeniem domu (32,3%, tj. o 2,5 p.proc. więcej niż przed rokiem). Nieznacznie zwiększył się również udział osób biernych zawodowo z powodu nauki i uzupełniania kwalifikacji (o 0,1 p.proc. do 23,7%). Obniżył się natomiast udział osób biernych zawodowo z powodu chorób i niepełnosprawności (o 0,9 p.proc. do 23,9%), osób będących

na emeryturze (o 0,6 p.proc. do 11,1%) oraz osób zniechęconych bezskutecznością poszukiwania pracy (o 0,6 p.proc. do 5,4%).

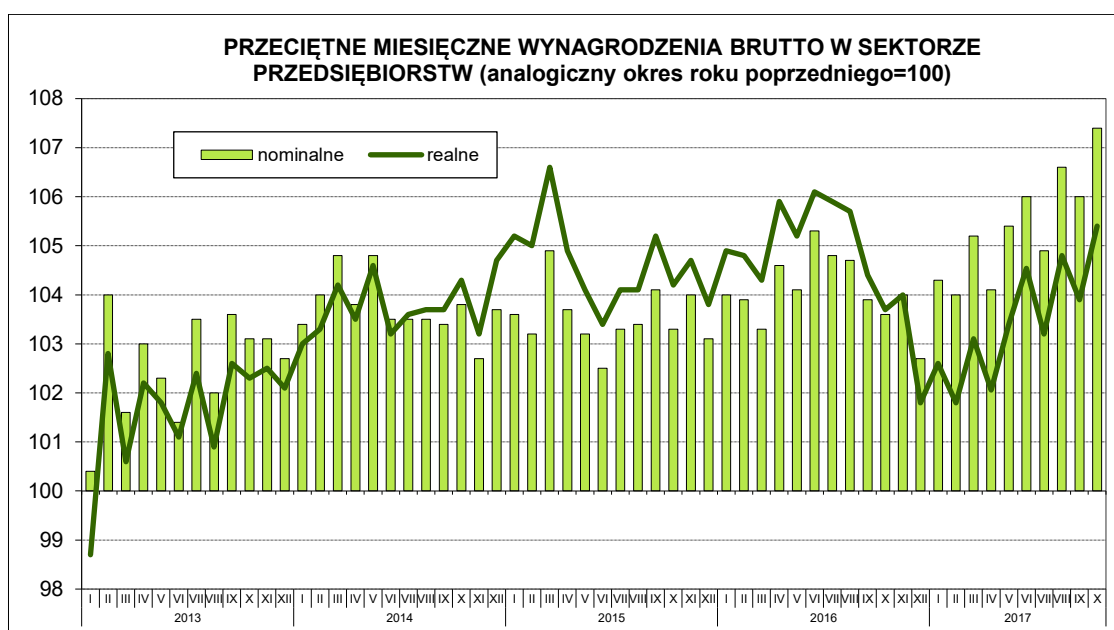

Relacja liczby osób niepracujących do pracujących kształtowała się lepiej niż w poprzednim kwartale i przed rokiem – w III kwartale br. na 1000 pracujących przypadają 852 osoby bierne zawodowo i bezrobotne (w poprzednim kwartale – 856, a przed rokiem – 887 osób).

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

W październiku br. wzrost przeciętnych nominalnych i realnych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw w skali roku był szybszy niż przed miesiącem i przed rokiem. Zwiększyło się tempo wzrostu nominalnych emerytur i rent brutto w obu systemach. Przy wyższych niż przed rokiem cenach konsumpcyjnych, siła nabywcza świadczeń emerytalno-rentowych w pozarolniczym systemie ubezpieczeń społecznych nieco zwiększyła się w skali roku, a rolników indywidualnych – obniżyła się.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw⁸ w październiku br. wyniosło 4574,35 zł i było wyższe niż w październiku ub. roku o 7,4% (we wrześniu br. wzrosło o 6,0%, a przed rokiem zwiększyło się o 3,6%). Wzrost płac obserwowano we wszystkich sekcjach, w tym najwyższy w obsłudze rynku nieruchomości (o 9,7%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 9,1%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 8,6%), budownictwie (o 8,5%) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 8,2%). W najmniejszym stopniu wzrosły płace w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 4,7%). Przeciętne płace zwiększyły się we wszystkich działach o znaczącym udziale w zatrudnieniu, w tym najbardziej w przedsiębiorstwach zajmujących się budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 11,7%), produkcją artykułów spożywczych (o 10,3%) oraz handlem detalicznym (o 9,7%). W najmniejszym stopniu płace wzrosły w budowie budynków (o 4,8%).

W okresie styczeń–październik br. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 4475,99 zł i było o 5,6% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec wzrostu o 4,0% przed rokiem).

⁸ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2017		2016		2017	
	X		I-X			
	w zł	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w zł		w zł	
Sektor przedsiębiorstw	4574,35	107,4	103,6	104,0	105,6	4475,99
w tym:						
Przemysł.....	4548,34	107,3	102,4	103,4	105,4	4497,49
górnictwo i wydobywanie.....	6280,08	106,6	92,6	99,3	103,9	6510,86
przetwórstwo przemysłowe	4353,08	107,8	103,8	104,3	106,3	4279,24
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.....	6769,84	108,6	103,2	105,0	103,4	6857,88
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	4295,07	104,7	102,4	103,3	103,5	4189,23
Budownictwo.....	4735,71	108,5	104,3	104,9	105,6	4477,63
Handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	4214,15	108,2	105,7	105,4	107,4	4181,32
Transport i gospodarka magazynowa.....	4579,13	107,2	103,2	103,3	105,0	4112,10
Zakwaterowanie i gastronomia	3307,13	107,8	106,5	107,4	105,9	3269,15
Informacja i komunikacja.....	7779,49	105,8	102,8	104,2	103,9	7850,28
Obsługa rynku nieruchomości	4896,95	109,7	103,7	104,4	106,3	4741,96
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	6544,16	105,8	103,1	104,3	103,3	6513,64
Administrowanie i działalność wspierająca.....	3232,74	109,1	102,4	103,3	107,2	3186,82

^a Nie obejmuje działań: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

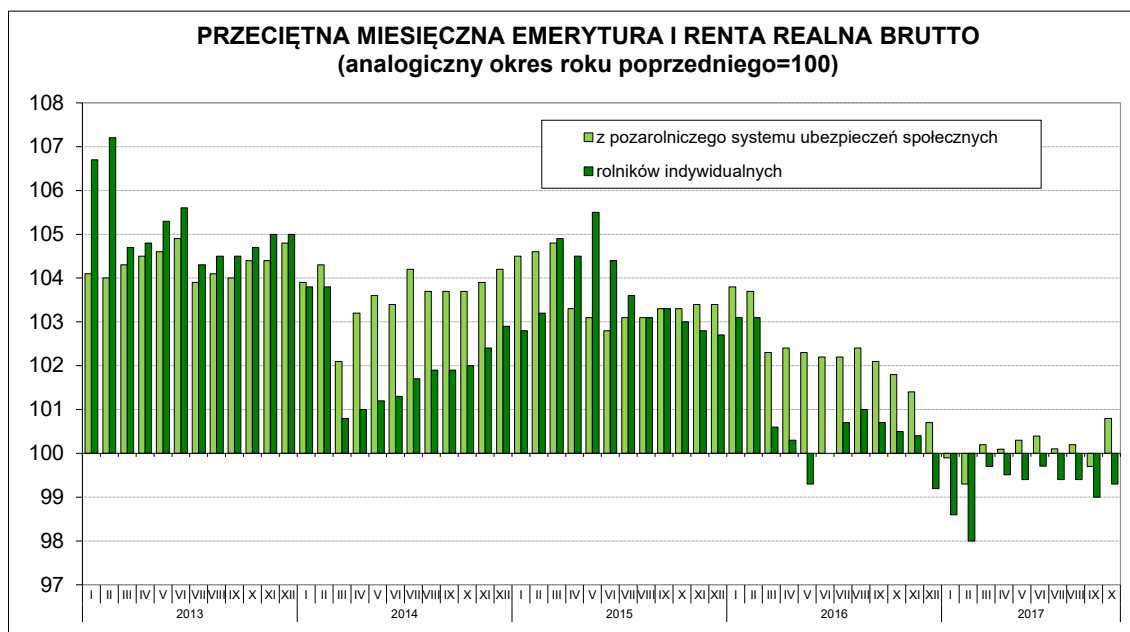
Kwota wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń–październik br. była wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku o 10,3% (przed rokiem obserwowano wzrost o 7,1%).

W październiku br. **siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw** zwiększyła się w skali roku o 5,4% (we wrześniu br. wzrost wyniósł 3,9%, a przed rokiem 3,7%). W okresie dziesięciu miesięcy br. przeciętna miesięczna płaca realna brutto była wyższa niż przed rokiem o 3,7% (wobec wzrostu o 4,8% w analogicznym okresie ub. roku).

Liczba emerytów i rencistów oraz przeciętne miesięczne świadczenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Liczba emerytów i rencistów		Przeciętne miesięczne świadczenie brutto			
	X 2017		I-X 2017			
	w tys.	X 2016=100	w zł	X 2016=100	w zł	I-X 2016=100
Emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych.....	7733,6	100,2	2172,21	103,6	2130,58	102,2
emerytury	5522,1	101,6	2293,40	103,8	2245,02	101,9
renty z tytułu niezdolności do pracy.....	888,7	93,1	1721,83	103,1	1711,05	103,0
renty rodzinne.....	1322,8	99,4	1969,07	101,5	1950,34	102,0
Emerytury i renty rolników indywidualnych	1168,1	98,3	1222,35	102,1	1200,06	101,3

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych** w październiku br. była o 3,6% większa niż przed rokiem i wyniosła 2172,21 zł. W okresie styczeń–październik br. ukształtowała się ona na poziomie 2130,58 zł, tj. wzrosła w skali roku o 2,2%. Przeciętna miesięczna realna emerytura i renta z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w październiku br. była wyższa niż przed rokiem o 0,8%, natomiast w okresie dziesięciu miesięcy br. zwiększyła się odpowiednio o 0,1%.

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto rolników indywidualnych** w październiku br. ukształtowała się na poziomie 1222,35 zł i wzrosła w skali roku o 2,1%. W okresie styczeń–październik br. wyniosła ona 1200,06 zł, tj. o 1,3% więcej niż przed rokiem. Siła nabywcza przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto rolników indywidualnych w październiku br. była niższa w skali roku o 0,7%, natomiast w okresie dziesięciu miesięcy br. – niższa odpowiednio o 0,8%.

Kwota brutto **zasiłków dla bezrobotnych** (bez składki na ubezpieczenie społeczne) wyniosła w okresie styczeń–październik br. 1326,4 mln zł, tj. o 13,3% mniej niż rok wcześniej. W październiku br. wypłacono bezrobotnym 114,6 mln zł, tj. o 5,8% mniej niż we wrześniu br. oraz o 11,4% mniej niż przed rokiem.

Wartość wypłat z tytułu **zasiłków i świadczeń przedemerytalnych** wyniosła w październiku br. 176,1 mln zł, tj. zmniejszyła się w skali roku (o 5,8%) i w skali miesiąca (o 0,2%). W okresie styczeń–październik br. wypłacono ogółem świadczenia na kwotę 1805,0 mln zł, tj. o 4,7% mniejszą niż w analogicznym okresie ub. roku.

W październiku br. zrealizowano 23,1 tys. **wypłat z Funduszu Emerytur Pomostowych** (wobec 18,8 tys. przed rokiem). Łączna kwota wypłat wyniosła 60,3 mln zł i była wyższa niż w październiku ub. roku o 29,4%. W okresie styczeń–październik br. suma wypłaconych świadczeń ukształtowała się na poziomie 546,4 mln zł (wzrost o 29,6% w stosunku do analogicznego okresu ub. roku). Przeciętna miesięczna liczba osób pobierających świadczenia z tego źródła wyniosła w tym okresie 21,6 tys. (wobec 17,2 tys. przed rokiem).

Ceny

W październiku br. ceny towarów i usług konsumpcyjnych wzrosły w skali roku w nieco mniejszym stopniu niż przed miesiącem. Wolniej niż w poprzednich dwóch miesiącach wzrosły ceny towarów i usług związanych z transportem. Przyspieszyła dynamika m.in. cen żywności i napojów bezalkoholowych oraz towarów i usług związanych z mieszkaniem. Tempo wzrostu cen produkcji sprzedanej przemysłu było wolniejsze niż we wrześniu br., natomiast cen producentów w budownictwie – szybsze.

Według wstępnych danych, **ceny produkcji sprzedanej przemysłu** w październiku br. były wyższe niż **przed miesiącem** o 0,3%. Wzrost cen obserwowano w sekcjach: górnictwo i wydobywanie (o 4,9%), przetwórstwo przemysłowe (o 0,2%) oraz dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 0,1%). Ceny w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę były niższe niż we wrześniu br. o 0,7%. Spośród działów przetwórstwa przemysłowego wyższe niż przed miesiącem były ceny m.in. w produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 2,3%), metali (o 1,3%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 0,7%), papieru i wyrobów z papieru (o 0,5%), chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 0,4%), wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 0,3%), a także pozostałego sprzętu transportowego oraz mebli (po 0,1%). Spadły natomiast ceny m.in. w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep oraz wyrobów z metali (po 0,1%), maszyn i urządzeń (o 0,2%), a także artykułów spożywczych oraz wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (po 0,3%). Niższe były również ceny w produkcji napojów (o 0,4%) oraz komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 0,5%).

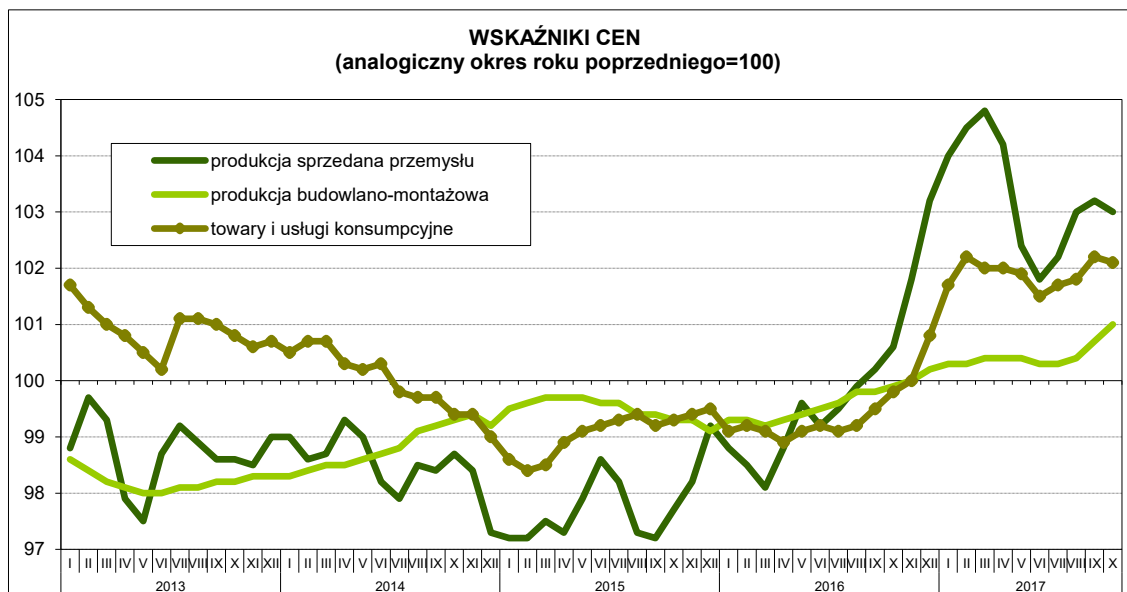
W październiku br. obserwowano wzrost cen produkcji sprzedanej przemysłu **w skali roku** o 3,0% (wobec wzrostu o 3,2% we wrześniu br.). Wyższe niż przed rokiem były ceny w większości sekcji, w tym największy wzrost notowano w górnictwie i wydobywaniu (o 23,8%). Ceny w sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja wzrosły o 2,7%, a w przetwórstwie przemysłowym – o 2,4%. Niższe były natomiast ceny w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 0,2%. W przetwórstwie przemysłowym znacznie wzrosły ceny m.in. w produkcji metali (o 10,1%) oraz koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 7,9%). Wyższe były również ceny w produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 5,3%), artykułów spożywczych (o 3,9%), papieru i wyrobów z papieru (o 2,6%), wyrobów z metali (o 2,2%), napojów (o 1,6%), wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 1,5%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 1,3%), komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 1,1%), a także wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 0,4%). Na poziomie sprzed roku pozostały ceny w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep oraz mebli. Spadły natomiast ceny

m.in. w produkcji urządzeń elektrycznych (o 0,1%), maszyn i urządzeń (o 0,5%), pozostałego sprzętu transportowego (o 1,4%) oraz wyrobów tekstylnych (o 2,1%).

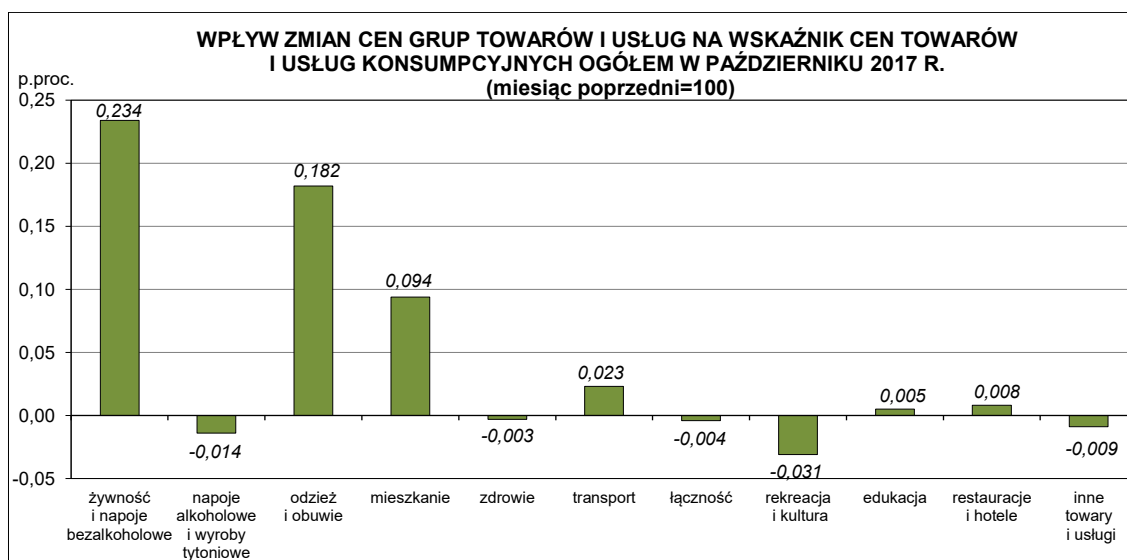
Szacuje się, że w październiku br. **ceny produkcji budowlano-montażowej** były wyższe niż przed miesiącem o 0,3%, a w skali roku wzrosły o 1,0%.

Dynamika cen w przemyśle i budownictwie kształtowała się następująco:

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu					Ceny produkcji budowlano-montażowej
	ogółem	górnictwo i wydobywanie	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	
2016	Grudzień roku poprzedniego=100					
X.....	100,8	100,4	101,1	98,1	102,3	100,0
2017						
X.....	100,6	100,0	100,7	99,8	101,6	100,9
2016	Miesiąc poprzedni=100					
X.....	100,5	101,2	100,5	100,0	100,2	100,0
XI.....	101,2	117,9	100,6	100,0	100,4	100,1
XII.....	101,2	105,0	101,1	100,0	100,7	100,1
2017						
I.....	100,3	99,6	100,3	100,0	100,5	100,0
II.....	100,1	101,5	100,0	100,5	100,1	99,9
III.....	99,9	100,3	100,0	99,6	100,2	100,0
IV.....	99,8	97,7	99,8	100,5	100,1	100,1
V.....	99,4	97,7	99,4	100,1	100,1	100,0
VI.....	99,6	96,3	99,7	100,1	99,9	100,0
VII.....	100,3	103,1	100,2	100,0	100,0	100,1
VIII.....	100,4	99,9	100,5	99,9	100,4	100,2
IX.....	100,5	99,3	100,6	99,8	100,2	100,3
X.....	100,3	104,9	100,2	99,3	100,1	100,3
2016	Analogiczny okres roku poprzedniego=100					
X.....	100,6	97,7	100,9	98,2	102,3	99,9
XI.....	101,8	117,3	101,5	98,1	102,8	100,0
XII.....	103,2	124,3	102,8	98,1	103,4	100,2
2017						
I.....	104,0	128,9	103,3	99,3	103,3	100,3
II.....	104,5	130,2	103,9	100,0	103,3	100,3
III.....	104,8	129,0	104,2	99,7	103,3	100,4
IV.....	104,2	126,9	103,6	101,0	103,0	100,4
V.....	102,4	123,8	101,6	100,9	102,7	100,4
VI.....	101,8	118,6	101,2	100,4	102,7	100,3
VII.....	102,2	118,2	101,6	100,8	102,4	100,3
VIII.....	103,0	119,0	102,6	100,7	102,7	100,4
IX.....	103,2	119,4	102,7	100,5	102,8	100,7
X.....	103,0	123,8	102,4	99,8	102,7	101,0
I-X.....	103,3	123,7	102,7	100,3	102,9	100,4

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w październiku br. były wyższe niż **przed miesiącem** o 0,5%. Wzrosty cen żywności i napojów bezalkoholowych oraz odzieży i obuwia wpłynęły na podwyższenie wskaźnika cen ogółem odpowiednio o 0,23 p.proc. i 0,18 p.proc. Spadek cen towarów i usług w zakresie rekreacji i kultury obniżył natomiast wskaźnik cen ogółem o 0,03 p.proc.

Ceny żywności w październiku br. były wyższe niż przed miesiącem o 1,0%, a ceny napojów bezalkoholowych – o 0,1%. Więcej niż we wrześniu br. konsumenci płacili m.in. za warzywa (o 6,7%), owoce (o 2,5%), oleje i tłuszcze (o 1,9%, w tym masło – o 3,3%), a także artykuły w grupie „mleko, sery i jaja” (przeciętnie o 1,3%, w tym wzrosły ceny jaj – o 5,2%, śmietany – o 2,2%, jogurtów – o 1,3%, mleka – o 0,4% oraz serów i twarogów – o 0,3%). Droższe były również kasze i ziarna zbóż (o 0,5%) oraz pieczywo (o 0,4%). Spadły natomiast ceny m.in. mąki pszennej (o 2,0%), cukru (1,8%), ryżu (0,5%), a także mięsa

(przeciętnie o 0,4%, w tym potaniało mięso drobiowe – o 1,5%, wieprzowe – o 1,3%, przy niezmiennych cenach mięsa wołowego oraz wzroście cen wędlin – o 0,3%). Nieznacznie niższe były również ceny makaronów i produktów makaronowych oraz ryb i owoców morza (po 0,1%).

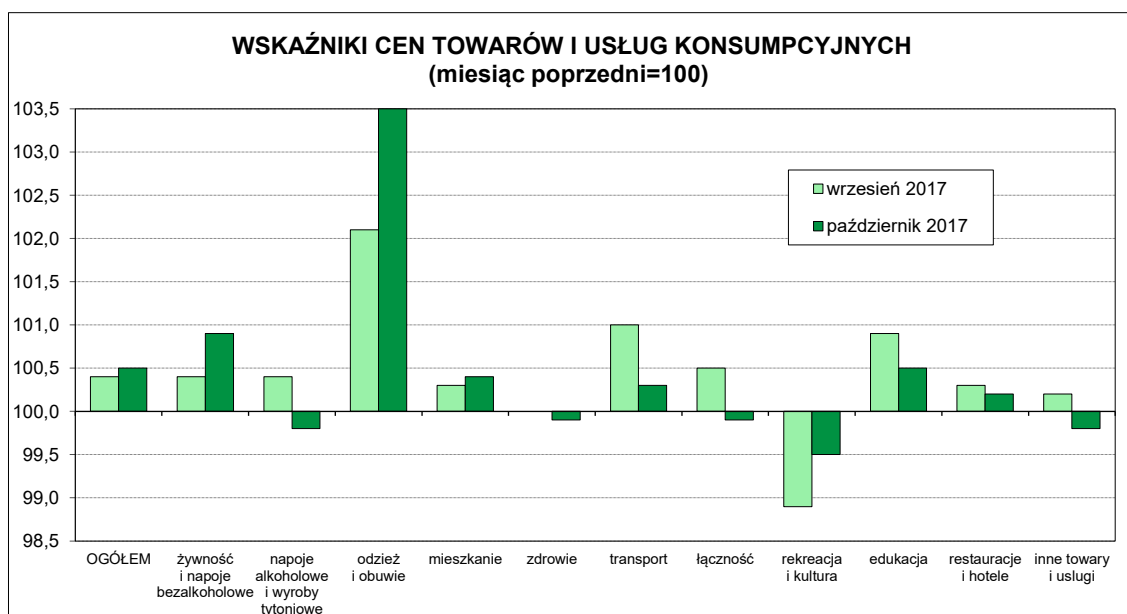
Ceny obuwia oraz odzieży były wyższe niż przed miesiącem odpowiednio o 5,1% i 3,0%.

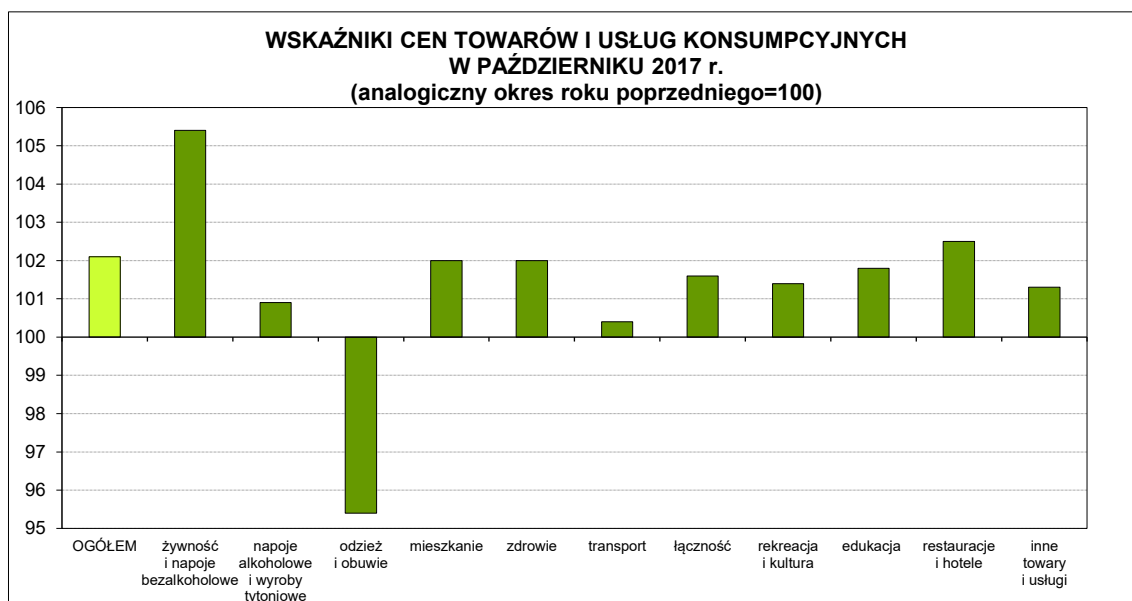
Towary i usługi związane z mieszkaniem podrożały o 0,4%. Wzrosły opłaty za wywóz śmieci (o 0,3%), przy niezmiennych cenach za zaopatrywanie w wodę oraz usługi kanalizacyjne. Wyższe były również ceny opału (o 2,8%) oraz gazu (o 0,2%). Na poziomie sprzed miesiąca pozostały ceny energii elektrycznej, natomiast ceny energii ciepłej były nieznacznie niższe (o 0,1%). Wyższe były ceny towarów i usług w zakresie wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego (o 0,1%).

Opłaty związane ze zdrowiem były niższe niż przed miesiącem o 0,1%. Znacznie spadły ceny usług sanatoryjnych (o 17,9%). Wzrosły natomiast ceny usług lekarskich oraz stomatologicznych (po 0,4%), szpitalnych (o 0,2%), a także wyrobów farmaceutycznych (o 0,1%).

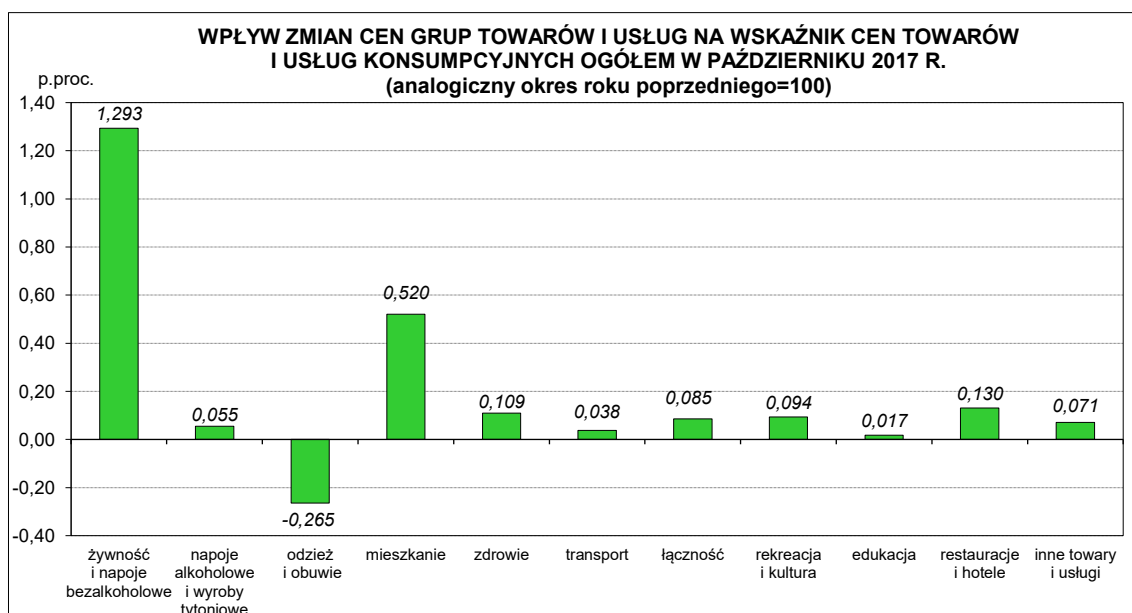
Ceny w zakresie transportu wzrosły w stosunku do poprzedniego miesiąca o 0,3%. Więcej niż we wrześniu br. konsumenci płacili za paliwa i smary do prywatnych środków transportu (przeciętnie o 0,3%, w tym droższy był olej napędowy – o 1,8% oraz gaz ciekły – o 1,0%, przy spadku cen benzyny – o 0,5%). Wyższe były również opłaty za usługi transportowe (o 1,8%). Ceny samochodów osobowych natomiast obniżyły się o 1,5%.

Ceny związane z rekreacją i kulturą były niższe niż we wrześniu br. o 0,5%. Znacznie mniej konsumenci płacili za usługi w zakresie turystyki zorganizowanej (o 2,8%). Wzrosły natomiast ceny gazet i czasopism (o 0,7%), książek (o 0,6%), sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego (o 0,4%), a także biletów do kin, teatrów i na koncerty (o 0,1%).

W skali roku ceny towarów i usług konsumpcyjnych w październiku br. wzrosły o 2,1% (w tym ceny towarów były wyższe o 2,0%, a ceny usług wzrosły o 2,7%). Największy wpływ na poziom wskaźnika cen konsumpcyjnych ogółem miały wzrosty cen żywności i napojów bezalkoholowych oraz towarów i usług w zakresie mieszkania, które podwyższyły wskaźnik cen ogółem odpowiednio o 1,29 p.proc. i 0,52 p.proc. Spadek cen odzieży i obuwia wpłynął na obniżenie wskaźnika cen ogółem o 0,27 p.proc.

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych kształtowała się następująco:

Okresy	Ogółem	żywność	napoje	odzież	mieszkanie	zdrowie	transport	łącnosc	rekreacja	edukacja	restauracje
		i napoje	alkoholowe								
Grudzień roku poprzedniego=100											
2016											
X.....	100,1	100,9	100,9	96,7	99,8	98,0	100,4	99,3	98,7	100,6	101,6
2017											
X.....	101,4	103,8	100,7	96,8	101,8	101,6	97,0	101,6	100,9	101,7	102,4
Miesiąc poprzedni=100											
2016											
X.....	100,5	100,5	100,2	103,6	100,2	100,0	101,5	100,0	100,0	100,0	100,0
XI.....	100,1	100,4	100,1	99,7	100,0	100,2	99,6	100,0	100,3	100,0	100,0
XII.....	100,7	101,2	100,0	98,9	100,2	100,2	104,3	100,0	100,2	100,0	100,1
2017											
I.....	100,4	101,8	100,1	95,7	100,7	100,4	99,6	99,7	100,3	100,1	100,2
II.....	100,3	101,0	100,5	98,2	100,1	100,2	100,4	99,9	100,9	100,0	100,2
III.....	99,9	99,6	100,1	101,8	99,9	100,3	99,1	100,0	99,9	100,0	100,2
IV.....	100,3	100,0	99,6	103,0	100,2	100,2	100,7	100,0	100,3	100,0	100,2
V.....	100,0	100,8	100,2	99,7	100,1	99,5	97,7	102,4	99,0	100,0	100,4
VI.....	99,8	100,1	99,9	99,0	100,0	100,3	97,4	99,6	101,1	99,9	100,3
VII.....	99,8	99,8	100,2	96,6	100,1	100,6	98,9	100,1	101,2	100,1	100,3
VIII.....	99,9	99,4	99,9	97,5	100,1	100,1	102,0	99,5	99,7	100,1	100,1
IX.....	100,4	100,4	100,4	102,1	100,3	100,0	101,0	100,5	98,9	100,9	100,3
X.....	100,5	100,9	99,8	103,5	100,4	99,9	100,3	99,9	99,5	100,5	100,2
Analogiczny okres roku poprzedniego=100											
2016											
X.....	99,8	100,4	100,8	95,4	99,8	97,9	100,3	99,2	98,2	100,7	101,7
XI.....	100,0	101,2	100,9	95,3	99,7	98,2	99,8	99,3	98,8	100,7	101,6
XII.....	100,8	102,5	101,0	95,3	100,0	98,4	104,3	99,3	99,2	100,7	101,6
2017											
I.....	101,7	103,3	100,9	94,5	101,0	100,6	108,7	98,9	98,8	100,8	101,8
II.....	102,2	103,9	101,1	94,5	101,2	100,9	111,2	98,8	99,3	100,8	101,9
III.....	102,0	103,1	101,3	94,5	101,2	101,2	109,4	98,8	101,1	100,8	101,9
IV.....	102,0	102,8	100,8	94,7	101,5	101,2	108,7	99,3	102,4	100,9	101,8
V.....	101,9	103,7	100,9	94,9	101,5	100,2	104,2	101,7	102,1	101,0	101,9
VI.....	101,5	103,7	100,7	94,6	101,6	100,3	100,0	101,6	102,5	100,9	102,1
VII.....	101,7	104,4	101,0	94,3	101,5	101,1	99,2	101,7	102,3	101,0	102,3
VIII.....	101,8	104,3	100,9	94,3	101,6	101,0	101,8	101,2	101,8	101,0	102,4
IX.....	102,2	105,0	101,2	95,4	101,8	102,0	101,6	101,7	101,9	101,3	102,2
X.....	102,1	105,4	100,9	95,4	102,0	102,0	100,4	101,6	101,4	101,8	102,5
I-X.....	101,9	104,0	101,0	94,7	101,5	101,0	104,4	100,5	101,3	101,0	102,1

Wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych w skali roku w październiku br. wyniósł 5,4%, przy czym żywność podrożała o 5,8%, a napoje bezalkoholowe – o 1,2%. Znacznie więcej niż w analogicznym miesiącu ub. roku płacono za oleje i tłuszcze (o 23,2%, w tym masło podrożało o 44,6%) oraz owoce (o 14,4%). Wzrosły również ceny warzyw (o 7,6%), artykułów w grupie „mleko, sery i jaja” (przeciętnie o 7,1%, w tym wzrosły ceny jaj – o 13,0%, śmietany – o 11,9%, jogurtów – o 9,8%, serów i twarogów – o 5,6% oraz mleka – o 4,1%), a także mięsa (przeciętnie o 4,6%, w tym podrożało mięso wieprzowe – o 5,3%, drobiowe – o 4,8%, wędliny – o 4,6% oraz mięso wołowe – o 3,3%). Więcej niż przed rokiem płacono również za pieczywo (o 3,2%), makarony i produkty makaronowe (o 2,5%), ryby i owoce morza (o 2,0%), ryż (o 1,7%) oraz kasze i ziarna zbóż (o 1,3%).

Obniżyły się ceny odzieży oraz obuwia (w skali roku odpowiednio o 5,5% i 3,2%).

Ceny w zakresie mieszkania były wyższe niż przed rokiem o 2,0%. Podniesiono opłaty za wywóz śmieci – o 3,9%, zaopatrywanie w wodę – o 1,9% oraz usługi kanalizacyjne – o 1,8%. Wzrosły również opłaty za nośniki energii (przeciętnie o 2,5%), w tym opał podrożał o 8,5%, a energia elektryczna – o 2,2%. Niższe niż przed rokiem były natomiast ceny gazu – o 0,5% oraz energii cieplnej – o 0,1%. Ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego spadły o 0,1%.

Ceny artykułów i usług związanych ze zdrowiem były wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku o 2,0%. Wzrosły opłaty za usługi lekarskie (o 4,3%), stomatologiczne (o 3,9%), szpitalne (o 2,3%), a także wyroby farmaceutyczne (o 1,0%). Spadły natomiast ceny usług sanatoryjnych (o 1,9%).

Ceny towarów i usług w zakresie transportu w październiku br. były wyższe niż przed rokiem o 0,4%. Wzrosły ceny usług transportowych (o 2,4%) oraz paliw i smarów do prywatnych środków transportu (przeciętnie o 1,6%, w tym ceny gazu ciekłego – o 7,4%, oleju napędowego – o 1,5% oraz benzyny – o 0,8%). Niższe były natomiast ceny samochodów osobowych (o 6,8%).

Opłaty związane z rekreacją i kulturą wzrosły w stosunku do października ub. roku o 1,4%. Podrożały gazety i czasopisma (o 9,5%), bilety do kin, teatrów i na koncerty (o 3,0%) oraz usługi w zakresie turystyki zorganizowanej (o 2,4%). Spadły natomiast ceny książek (o 7,7%) oraz sprzętu audiowizualnego, fotograficznego i informatycznego (o 2,1%).

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczony metodą średniej ruchomej w okresie listopad 2016 r. – październik 2017 r. w stosunku do poprzednich dwunastu miesięcy wyniósł 1,7% (wobec wzrostu o 1,5% w okresie październik 2016 r. – wrzesień 2017 r.). Ceny konsumpcyjne **według zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)⁹** wzrosły w tym okresie o 1,4%.

⁹ Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) obliczany jest według ujednoliconej metodologii Unii Europejskiej. Podstawę do opracowania HICP dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag oparty na strukturze spożycia indywidualnego w sektorze gospodarstw domowych (w 2017 r. – struktura spożycia z 2015 r. w cenach z grudnia 2016 r.). Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Europejskiej Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (ECOICOP).

Rolnictwo

W październiku br. średnia temperatura powietrza w Polsce wyniosła 9,9°C i była o 1,7°C wyższa od średniej z lat 1971–2000, a średnia suma opadów kształtowała się na poziomie ok. 91 mm i była o ok. 109% wyższa od średniej normy z wielolecia.

Na rynku rolnym w październiku br. w porównaniu z poprzednim miesiącem wzrosły ceny skupu zbóż, żywca wołowego oraz mleka. Przeciętne ceny większości podstawowych produktów rolnych, z wyjątkiem cen ziemniaków i żywca wieprzowego, były wyższe niż przed rokiem.

Warunki agrometeorologiczne w październiku br. były na ogół niekorzystne dla rolnictwa. Notowane w ciągu miesiąca częste, miejscami obfite opady deszczu spowodowały nadmierne uwilgotnienie gleby, a lokalnie także podtopienia. Utrudniało to wykonywanie prac polowych i prowadzenie zbioru upraw. W rejonach o równomiernym rozkładzie opadów dobre uwilgotnienie gleby miało korzystny wpływ na procesy kiełkowania ziarna i wschody ozimin. W pierwszej połowie października dobiegł końca siew żyta i pszenżyta, a do końca drugiej dekady miesiąca zakończono siewy pszenicy ozimej. Oziminy wysiane we wrześniu pod koniec października zaczęły się krzewić. Stan wschodów upraw ozimych w październiku br. oceniono na 3,4 do 3,6 stopnia kwalifikacyjnego, tj. na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego.

W drugiej dekadzie miesiąca zakończono na ogół wykopki ziemniaków i zbiór kukurydzy uprawianej na ziarno. Prowadzono nadal zbiór buraków cukrowych oraz poplonów ścierniskowych. Wykonywano orki przedzimowe. W niektórych rejonach kraju pod koniec miesiąca zakończono okres pastwiskowy. Lokalnie plantacje ziemniaków, buraków cukrowych i kukurydzy na ziarno znajdujące się na podmokłych polach mogą pozostać niezebrane.

Skup zbóż^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	VII 2017 – X 2017		X 2017		
	w tys. ton	VII 2016– X 2016=100	w tys. ton	X 2016=100	IX 2017=100
Ziarno zbóż^b	4667,4	114,1	853,6	141,2	75,6
w tym:					
pszenica.....	3294,7	114,9	678,3	154,2	79,5
żyto	395,5	127,4	60,3	119,1	60,2

^a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Podstawowych z mieszankami zbożowymi bez ziarna siewnego.

Skup **zbóż podstawowych** (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) w okresie lipiec–październik br., przy zwiększonych dostawach pszenicy (o 14,9%) i żyta (o 27,4%), wyniósł 4667,4 tys. ton i był o 14,1% większy niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W październiku br. skupiono mniej zbóż niż przed miesiącem (o 24,4%), ale znacznie więcej (o 41,2%) niż przed rokiem.

Skup podstawowych produktów zwierzęcych^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	I-X 2017		X 2017		
	w tys. t	I-X 2016=100	w tys. t	X 2016=100	IX 2017=100
Żywiec rzeźny ^b	3346,5	106,4	302,1	107,2	104,6
w tym:					
bydło (z cielętami)	307,0	111,9	19,6	124,6	97,4
trzoda chlewna	1275,3	101,4	114,5	113,1	110,3
drób	1758,9	109,3	167,9	102,1	101,9
Mleko	9505,5 ^c	104,7	913,6 ^c	105,5	99,7

a W okresie VII-X br. bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. *b* Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w przeliczeniu na mięso łącznie z tłuszczami w wadze poubojowej ciepłej. *c* W milionach litrów.

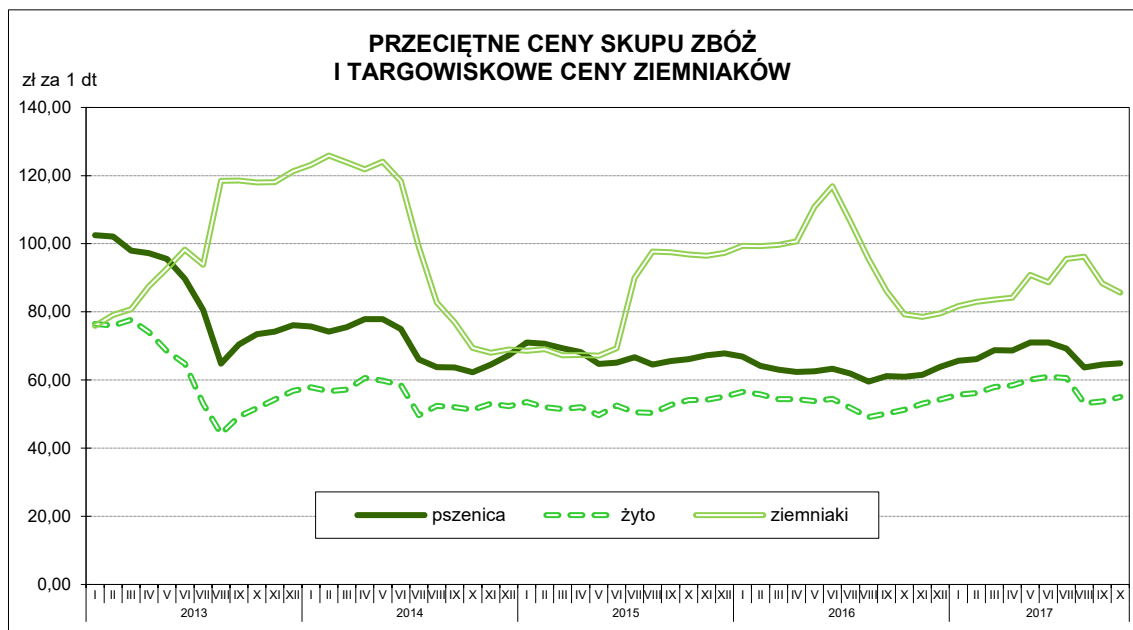
W okresie styczeń–październik br. producenci dostarczyli do skupu 3346,5 tys. ton **żywca rzeźnego** ogółem (w wadze poubojowej ciepłej), tj. o 6,4% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. Wzrost ten wynikał ze zwiększonej podaży wszystkich podstawowych gatunków żywca. W październiku br., przy zwiększonych dostawach żywca drobiowego i wieprzowego, skup żywca rzeźnego ogółem był większy, zarówno w skali miesiąca (o 4,6%), jak i roku (o 7,2%).

Ceny podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

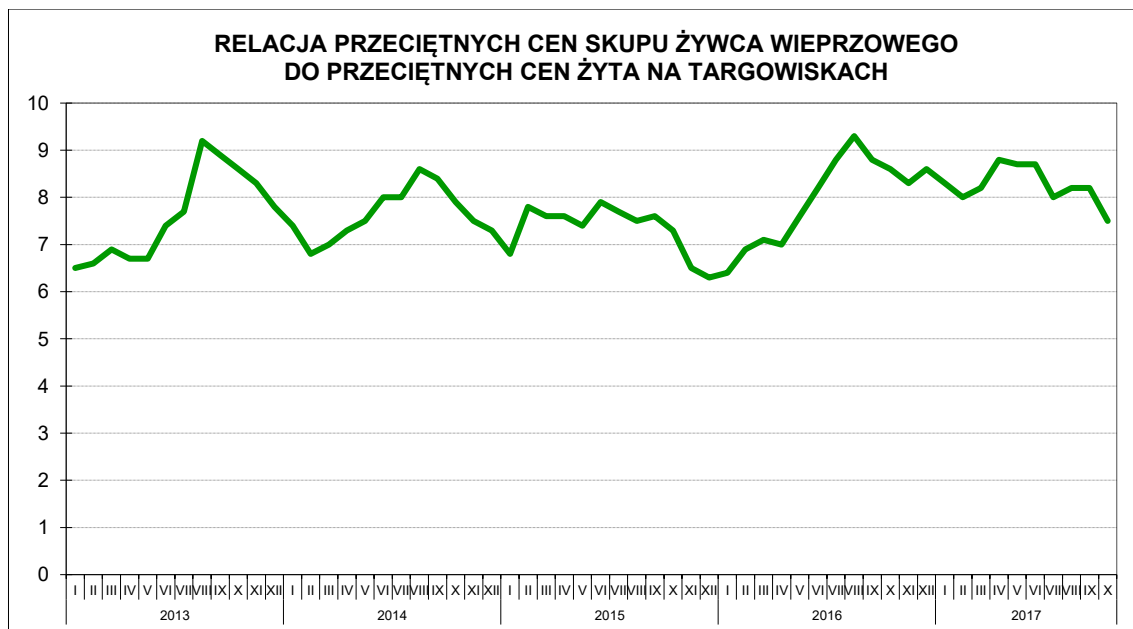
Wyszczególnienie	Ceny w skupie					Ceny na targowiskach				
	X 2017			I-X 2017		X 2017			I-X 2017	
	zł	X 2016= =100	IX 2017= =100	zł	I-X 2016= =100	zł	X 2016= =100	IX 2017= =100	zł	I-X 2016= =100
Pszonica za 1 dt ^a	64,88	106,3	100,5	66,56	107,3	78,89	107,2	99,4	78,60	104,4
Żyto za 1 dt ^a	55,04	107,4	102,4	54,96	105,3	64,39	109,8	99,8	62,94	106,0
Ziemniaki ^b za 1 dt	26,86	94,6	96,8	40,58	98,5	85,66	108,0	96,9	87,78	88,3
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej										
w tym:										
bydło ^c (bez cieląt)	6,44	110,0	102,2	6,29	106,3	6,85	108,7	99,3	6,92	106,5
młode bydło	6,68	106,0	102,7	6,48	105,4	7,19	103,9	99,2	7,26	104,2
trzoda chlewna	4,84	96,5	91,6	5,18	112,7	5,48	110,9	100,6	5,19	114,1
drób	3,83	107,8	99,2	3,68	98,9	.	x	x	.	x
Prosię na chów za 1 szt.	x	x	.	x	187,59	112,5	99,1	183,76	120,9
Mleko za 1 hl	148,42	123,4	102,4	135,67	127,6	.	x	x	.	x

a W skupie bez ziarna siewnego. *b* Na targowiskach – jadalne późne. *c* Na targowiskach średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.

W październiku br. w skupie odnotowano niewielki wzrost w skali miesiąca **cen** większości podstawowych gatunków **zboż**. W obrocie targowiskowym ceny ziarna kształtowały się na poziomie zbliżonym do notowanego we wrześniu. Na obu rynkach ceny zboż były wyższe niż przed rokiem.

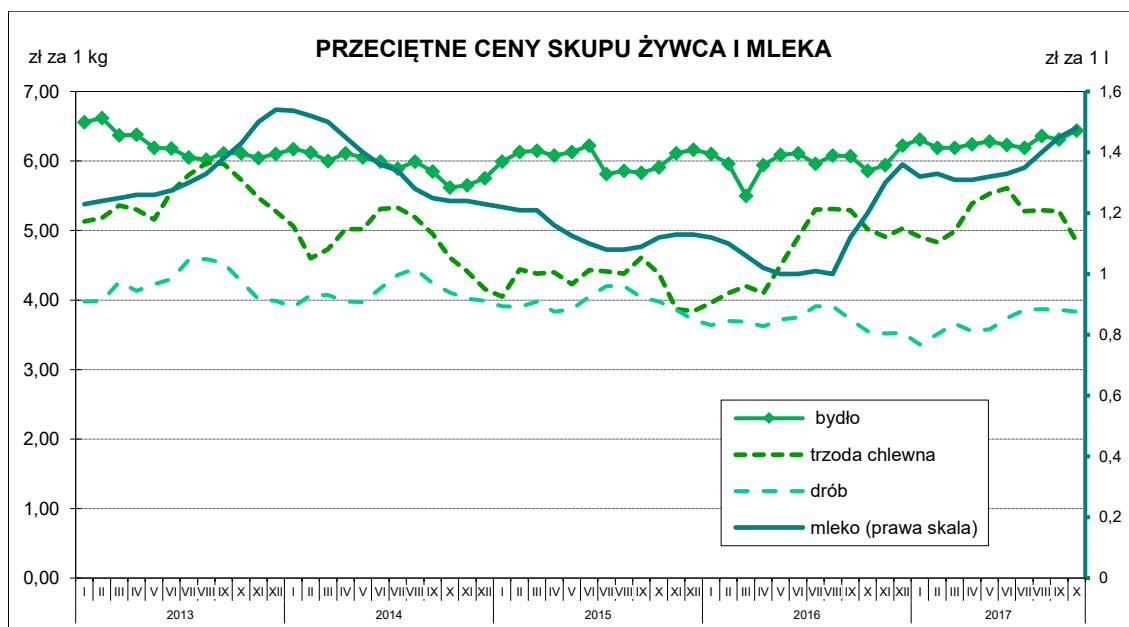
W skupie, przy utrzymującej się od czerwca br. spadkowej tendencji cen, w październiku za **ziemniaki** płacono o 3,2% mniej niż przed miesiącem i o 5,4% mniej niż przed rokiem. Przeciętna cena ziemniaków jadalnych na targowiskach, po ponownym spadku w skali miesiąca (o 3,1%), była o 8,0% wyższa niż w październiku ub. roku.

W październiku br., przy utrzymującej się wysokiej podaży **żywca wieprzowego**, ceny skupu tego surowca obniżyły się zarówno w skali miesiąca (o 8,4%), jak i roku (o 3,5%). W obrocie targowiskowym za żywca płacono podobnie jak przed miesiącem i o 10,9% więcej niż w październiku ub. roku. W wyniku spadku cen skupu żywca pogorszyła się opłacalność tuczu trzody chlewnej. Relacja cen skupu trzody do targowiskowych cen żyta wynosiła 7,5 (wobec 8,2 przed miesiącem i 8,6 przed rokiem).

W obrocie targowiskowym utrzymał się niewielki spadek cen prosiąt (o 0,9% w skali miesiąca), ale nadal za prosię płacono znacznie więcej (o 12,5%) niż przed rokiem.

Przy utrzymującej się wysokiej krajowej podaży **żywca drobiowego**, za surowiec ten płacono w październiku br. mniej (o 0,8%) niż przed miesiącem, ale więcej (o 7,8%) niż przed rokiem.

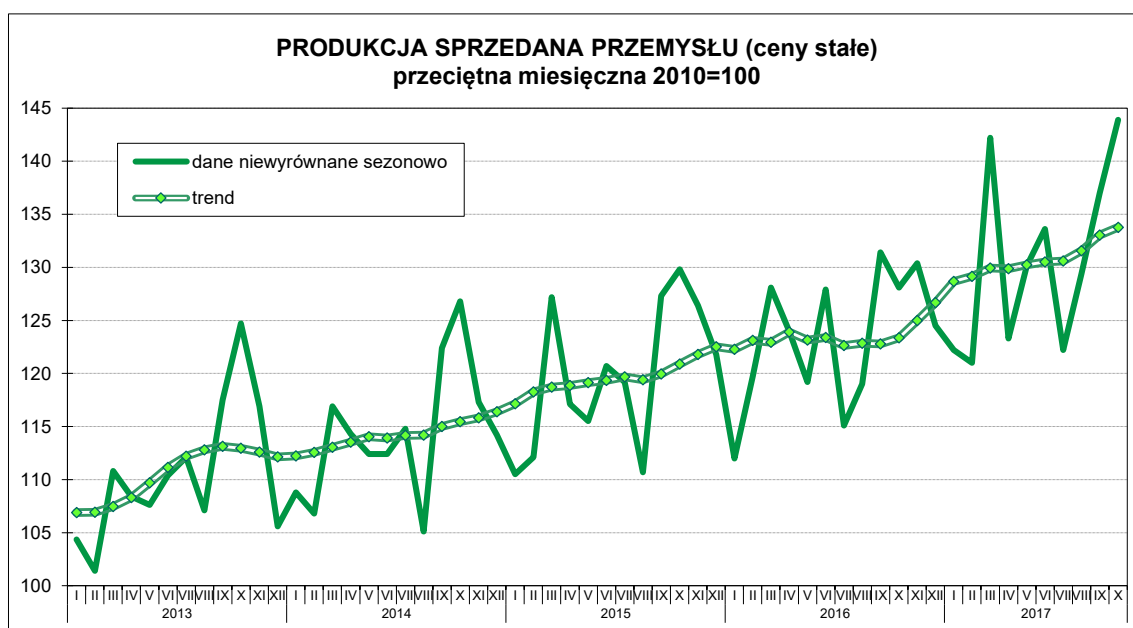

Przeciętne **cenę skupu żywca wołowego i młodego bydła rzeźnego** były wyższe niż we wrześniu br. (odpowiednio o 2,2% i o 2,7%) i w październiku ub. roku (odpowiednio o 10,0% i o 6,0%). W obrocie targowiskowym za żywiec wołowy i młode bydło rzeźne płacono podobnie jak przed miesiącem (odpowiednio mniej o 0,7% i o 0,8%) i więcej niż przed rokiem (stosownie o 8,7% i o 3,9%).

Od początku roku skupiono łącznie 9505,5 mln l **mleka**, tj. o 4,7% więcej niż przed rokiem. Przeciętna cena tego surowca była o 27,6% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku. W październiku br. za mleko płacono o 2,4% więcej niż przed miesiącem i o 23,4% więcej niż przed rokiem.

Przemysł

W październiku br. **produkcja sprzedana przemysłu**¹⁰ była wyższa niż przed rokiem o 12,3% (wobec wzrostu o 4,2% we wrześniu br. oraz spadku o 1,3% w październiku ub. roku). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym produkcja sprzedana w przemyśle zwiększyła się w porównaniu z poprzednim miesiącem o 1,7%, a w odniesieniu do października ub. roku wzrosła o 9,7%.

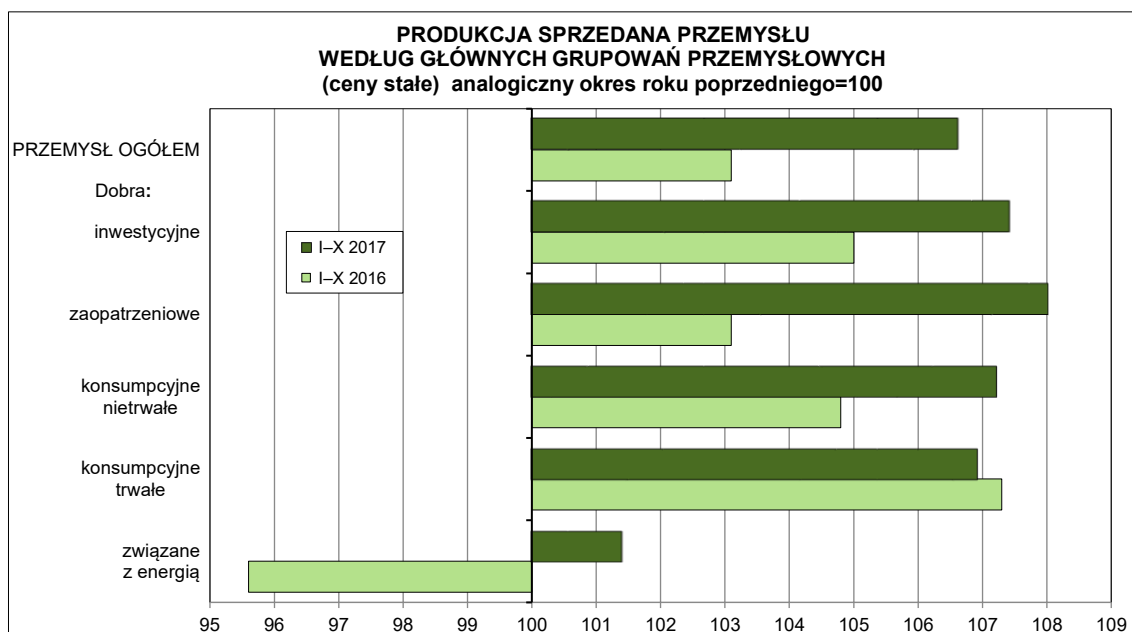

Produkcja sprzedana w skali roku wzrosła w większości sekcji, w tym w przetwórstwie przemysłowym – o 14,0%, dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – o 5,0% oraz, po znacznym spadku w analogicznym okresie ub. roku, w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 2,0%. Spadek produkcji sprzedanej utrzymał się natomiast w górnictwie i wydobywaniu – o 1,5%.

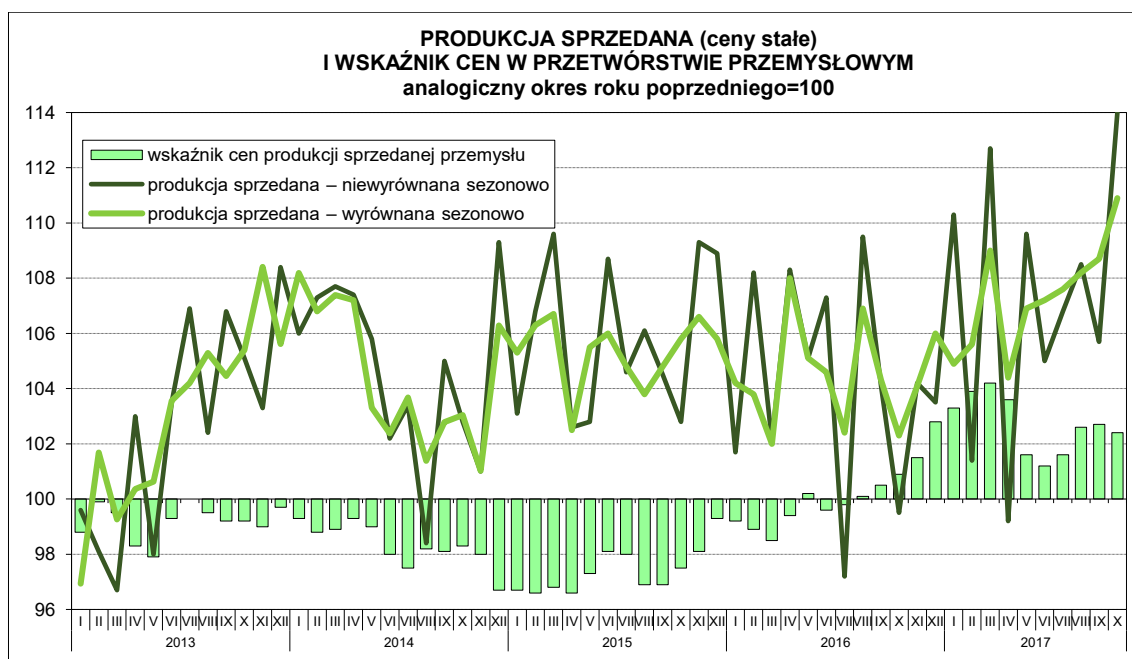
W okresie styczeń–październik br. produkcja sprzedana przemysłu była wyższa o 6,6% niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost odpowiednio o 3,1%).

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, w okresie styczeń–październik br. była o 3,4% wyższa niż przed rokiem, przy większym o 3,1% przeciętnym zatrudnieniu i wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto o 5,4%.

¹⁰ W cenach stałych; w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

We wszystkich **głównych grupowaniach przemysłowych** w październiku br. obserwowano wzrost produkcji w skali roku. Produkcja dóbr zaopatrzeniowych była wyższa niż przed rokiem – o 15,2%, dóbr inwestycyjnych – o 13,8%, dóbr konsumpcyjnych trwałych – o 12,9%, dóbr konsumpcyjnych nietrwałych – o 12,3% oraz dóbr związanych z energią – o 4,4%.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2016		2017		2016	
	X	I-X	X	I-X	I-X	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100				struktura w %	
Przemysł	98,7	103,1	112,3	106,6	100,0	100,0
górnictwo i wydobywanie	92,4	94,3	98,5	93,7	3,5	3,3
przetwórstwo przemysłowe	99,5	104,2	114,0	107,3	87,4	87,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę..	91,3	95,8	102,0	106,3	6,8	7,0
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	103,8	103,3	105,0	103,5	2,3	2,4
Z przemysłu ogółem – działy:						
wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego	89,2	95,4	86,8	85,8	1,7	1,5
produkcja artykułów spożywczych.....	104,8	105,9	109,2	107,4	16,6	16,3
produkcja napojów.....	83,9	96,6	106,3	101,5	1,5	1,6
produkcja odzieży	99,2	105,7	113,1	101,2	0,6	0,6
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	98,3	103,0	112,0	106,3	2,6	2,7
produkcja papieru i wyrobów z papieru.....	100,2	103,3	115,2	107,1	3,0	3,1
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej.....	92,0	94,7	114,3	100,6	4,9	4,5
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych.....	96,2	101,1	109,5	105,5	4,6	4,6
produkcja wyrobów farmaceutycznych.....	95,1	100,0	114,9	102,4	1,0	1,1
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych.....	101,0	107,0	116,6	109,4	6,6	6,6
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych..	101,4	106,2	114,9	107,9	3,9	4,0
produkcja metali.....	95,1	99,0	121,7	112,0	4,1	3,7
produkcja wyrobów z metali.....	99,2	108,2	119,3	110,8	6,9	6,8
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	96,1	105,5	110,5	107,0	2,9	2,9
produkcja urządzeń elektrycznych.....	99,1	103,7	114,8	106,3	4,2	4,3
produkcja maszyn i urządzeń.....	95,5	102,7	123,8	111,2	3,2	3,2
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	106,8	107,6	110,1	107,4	11,1	11,4
produkcja pozostałego sprzętu transportowego.....	104,8	106,7	104,5	103,9	1,4	1,5
produkcja mebli	104,5	112,5	115,9	107,4	3,1	3,2

W październiku br. wzrost produkcji sprzedanej w skali roku notowano w 32 (spośród 34) działach przemysłu, w tym m.in w produkcji:

- maszyn i urządzeń – o 23,8% (w tym maszyn ogólnego przeznaczenia – o 29,4%),
- metali – o 21,7% (m.in. surowki, żelazostopów, żeliwa i stali oraz wyrobów hutniczych – o 26,9%),
- wyrobów z metali – o 19,3% (w tym metalowych elementów konstrukcyjnych – o 19,8%),

- gumy i tworzyw sztucznych – o 16,6% (m.in. wyrobów z tworzyw sztucznych – o 20,0%),
- mebli – o 15,9%,
- papieru i wyrobów z papieru – o 15,2% (w tym masy włóknistej, papieru i tektury – o 17,4%),
- wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – o 14,9% (m.in. szkła i wyrobów ze szkła – o 16,0%),
- wyrobów farmaceutycznych – o 14,9%,
- urządzeń elektrycznych – o 14,8% (w tym elektrycznych silników, prądnic, transformatorów, aparatury rozdzielczej i sterowniczej energii elektrycznej – o 18,9%),
- koksu i produktów rafinacji ropy naftowej – o 14,3% (m.in. w wytwarzaniu i przetwarzaniu rafinacji ropy naftowej – o 14,8%).

Sprzedaż w produkcji artykułów spożywczych (stanowiąca ponad 16% produkcji sprzedanej przemysłu) w październiku br. była o 9,2% wyższa niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 4,8%). Sprzedaż zwiększyła się we wszystkich grupach. Największy wzrost notowano w produkcji wyrobów piekarskich i mącznych – o 16,2%, produkcji pozostałych artykułów spożywczych – o 14,8%, przetwarzaniu i konserwowaniu owoców i warzyw – o 14,1% oraz przetwarzaniu i konserwowaniu ryb, skorupiaków i mięczaków – o 13,7%. Zwiększyła się także sprzedaż w produkcji gotowych pasz i karmy dla zwierząt – o 10,5%, przetwarzaniu i konserwowaniu mięsa oraz produkcji wyrobów z mięsa – o 9,1%, produkcji olejów i tłuszczów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – o 8,8%, wytwarzaniu produktów przemiału zbóż, skrobi i wyrobów skrobiowych – o 4,3% oraz wytwarzaniu wyrobów mleczarskich – o 3,0%.

Z obserwowanych w październiku br. 282 **wyrobów i grup wyrobów przemysłowych** produkcja 207 była wyższa niż przed rokiem, w tym najbardziej zwiększyła się produkcja samochodów ciężarowych i ciągników drogowych do ciągnięcia naczep, tworzyw sztucznych, margaryny i produktów do smarowania, odkurzaczy, pestycydów, kuchni gazowych z piekarnikiem, kuchni elektrycznych, ciągników rolniczych, wyrobów walcowanych na gorąco (bez półwyrobów), cementu, tarcicy liściastej, olejów napędowych, papierosów, pralek automatycznych, nawozów mineralnych lub chemicznych fosforowych, chłodziarek i zamrażarek, olejów opałowych, rur stalowych, wyrobów z gumy, zmywarek do naczyń, mydła, tarcicy iglastej, produktów uboju bydła i cieląt, przerobu ropy naftowej, odbiorników telewizyjnych, produktów uboju trzody chlewnej, komputerów, masła, samochodów osobowych, farb i lakierów, silników spalinowych do pojazdów mechanicznych, stali surowej, nawozów mineralnych lub chemicznych azotowych oraz piwa. Niższa niż przed rokiem była natomiast produkcja 71 wyrobów i grup wyrobów, w tym najbardziej zmniejszyła się produkcja aluminium niestopowego, wódki czystej,

soków z owoców i warzyw, pojazdów do transportu publicznego, rowerów, wędlin, benzyny silnikowej oraz węgla kamiennego.

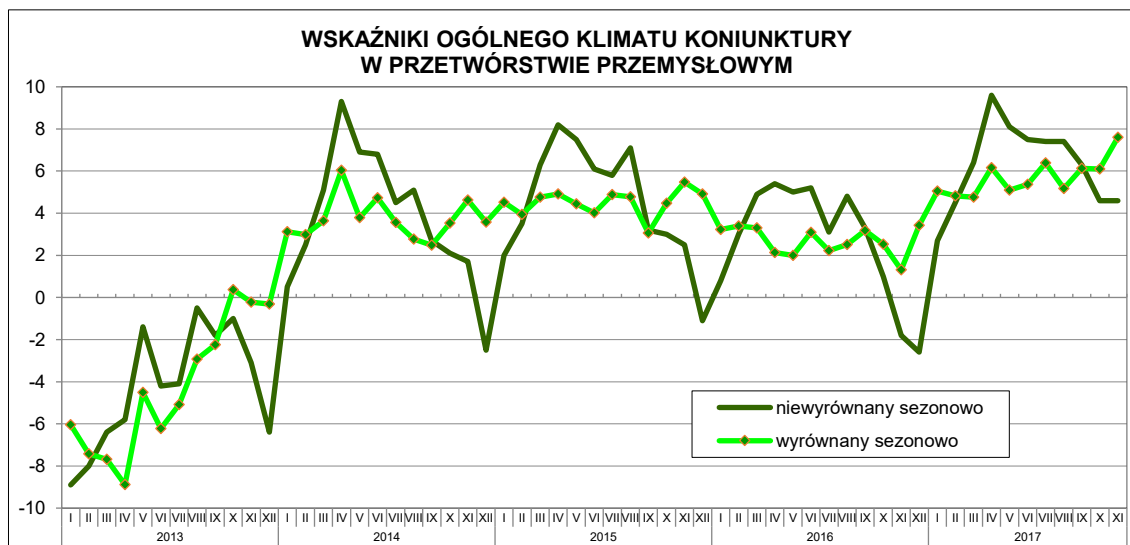
W okresie styczeń–wrzesień br. **sytuacja finansowa** przedsiębiorstw przemysłowych¹¹ była lepsza niż w analogicznym okresie ub. roku. Badane podmioty uzyskały wyższy niż przed rokiem wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (wzrost o 11,1% do 68,7 mld zł). Wynik finansowy brutto zwiększył się o 18,6% do 79,0 mld zł, natomiast netto wzrósł o 17,3% do 67,8 mld zł. Wynik finansowy netto był lepszy niż przed rokiem m.in. w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 69,8%, natomiast pogorszył się w sekcjach dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami rekultywacji – o 5,1% oraz przetwórstwo przemysłowe – o 0,9%. Spośród działów przetwórstwa przemysłowego wyższy niż przed rokiem wynik finansowy netto uzyskano m.in. w produkcji pozostałego sprzętu transportowego, maszyn i urządzeń, metali, koksu i produktów rafinacji ropy naftowej, wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny oraz wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych. Obniżył się wynik finansowy netto m.in. w produkcji urządzeń elektrycznych, mebli, wyrobów z metali, chemikaliów i wyrobów chemicznych oraz komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych.

Wskaźnik rentowności ze sprzedaży w przemyśle wyniósł 6,5% (wobec 6,4% w okresie styczeń–wrzesień ub. roku). Poprawiły się wskaźniki rentowności obrotu brutto (z 6,7% przed rokiem do 7,3%) i netto (z 5,8% do 6,2%). Zmniejszył się wskaźnik poziomu kosztów (z 93,3% do 92,7%). Niższy niż przed rokiem był wskaźnik płynności finansowej I stopnia (35,3% wobec 38,1%) oraz II stopnia (105,0% wobec 106,4%). Udział przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych zmniejszył się w skali roku o 2,2 p.proc. do 79,4%, a udział ich przychodów w przychodach ogółem wzrósł z 88,0% do 88,7%.

W okresie styczeń–wrzesień br. **nakłady inwestycyjne**¹² w przemyśle wyniosły 49,6 mld zł i obniżyły się w skali roku o 4,6% (wobec spadku o 4,7% przed rokiem). Zmniejszyły się nakłady w większości sekcji, z wyjątkiem przetwórstwa przemysłowego. Liczba nowo rozpoczętych inwestycji zwiększyła się o 9,1%, a ich wartość kosztorysowa była wyższa niż w okresie trzech kwartałów ub. roku o 10,5%.

¹¹ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

¹² Dane dotyczące nakładów inwestycyjnych i wartości kosztorysowej podano w cenach bieżących. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

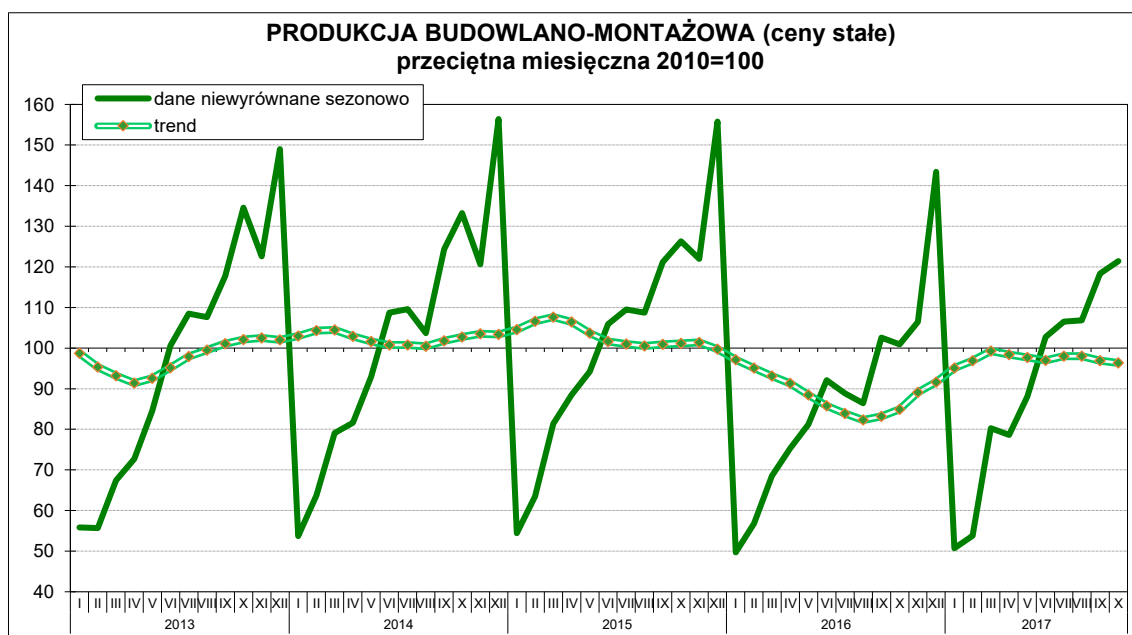

W listopadzie br. ogólny klimat koniunktury w przetwórstwie przemysłowym oceniany jest korzystnie, podobnie jak w październiku br. Pozytywne wobec nieznacznie negatywnych przed miesiącem są oceny sytuacji finansowej. Nadal optymistycznie oceniana jest bieżąca produkcja, ale opinie dotyczące portfela zamówień są mniej korzystne od zgłaszanych przed miesiącem. Prognozy w tych obszarach są pozytywne, ale ostrożniejsze niż w październiku. Przedsiębiorcy przewidują nadal niewielkie zwiększenie zatrudnienia oraz wzrost cen wyrobów przemysłowych.

Stan zapasów wyrobów gotowych nieznacznie przekracza poziom uznawany za wystarczający. Wzrost zapasów w skali miesiąca zgłaszają m.in. przedsiębiorstwa produkujące wyroby farmaceutyczne oraz pozostały sprzęt transportowy. Spadek zapasów sygnalizują natomiast m.in. chemikaliów i wyrobów chemicznych.

Budownictwo

W październiku br. **produkcja budowlano-montażowa**¹³ była o 20,3% wyższa niż w analogicznym miesiącu ub. roku (kiedy notowano spadek o 20,1%). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym produkcja budowlano-montażowa była o 19,1% wyższa niż przed rokiem, natomiast w stosunku do poprzedniego miesiąca obniżyła się o 1,0%.

Wzrost obserwowano we wszystkich działach budownictwa. W przedsiębiorstwach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej produkcja zwiększyła się w skali roku o 24,6%, w podmiotach realizujących głównie roboty budowlane specjalistyczne – o 18,0%, a w jednostkach zajmujących się głównie budową budynków – o 16,1%. W większym stopniu wzrosła sprzedaż robót inwestycyjnych (o 25,0%) niż robót o charakterze remontowym (o 12,8%).

Produkcja budowlano-montażowa w okresie styczeń–październik br. była o 12,9% większa niż przed rokiem (kiedy notowano spadek odpowiednio o 15,0%). Najbardziej wzrosła produkcja realizowana przez przedsiębiorstwa specjalizujące się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej.

¹³ W cenach stałych; w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej kształtowały się następująco:

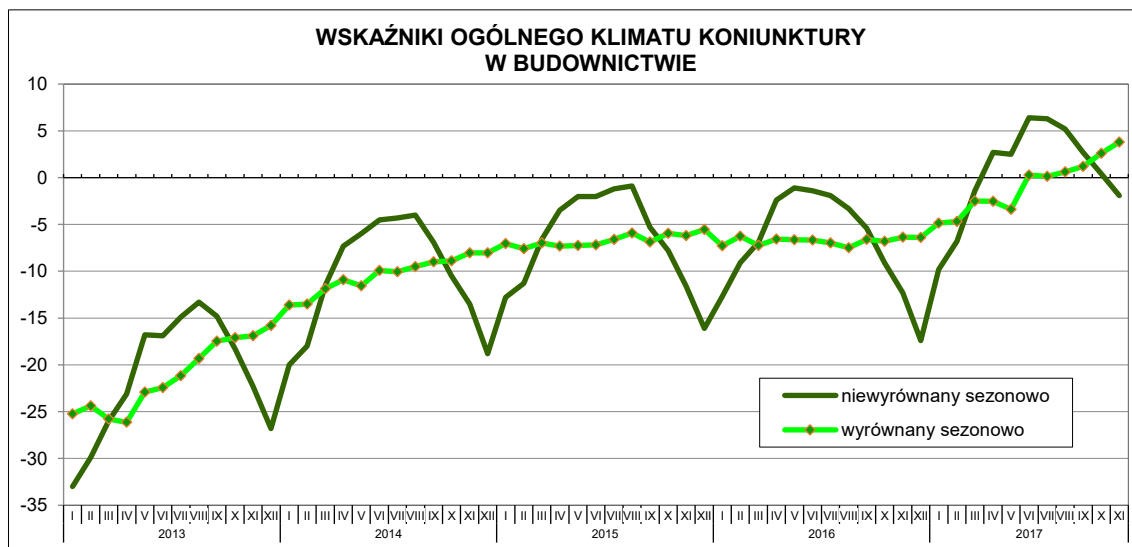
Wyszczególnienie	2016		2017		2016	
	X	I-X	X	I-X	I-X	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100				struktura w %	
Ogółem	79,9	85,0	120,3	112,9	100,0	100,0
roboty budowlane o charakterze:						
inwestycyjnym.....	80,8	86,5	125,0	113,6	63,1	62,7
remontowym.....	78,5	82,5	112,8	111,7	36,9	37,3
Budowa budynków	73,8	86,5	116,1	107,2	33,2	34,9
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej.....	86,9	84,1	124,6	120,9	40,3	37,8
Roboty budowlane specjalistyczne.....	77,0	84,2	118,0	109,3	26,5	27,3

Przedsiębiorstwa budowlane¹⁴ w okresie styczeń–wrzesień br. wykazały niższe niż w analogicznym okresie ub. roku **wyniki finansowe**: brutto (2,6 mld zł wobec 3,3 mld zł) oraz netto (2,1 mld zł wobec 2,8 mld zł), pomimo wyższych wyników finansowych ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (2,1 mld zł wobec 1,5 mld zł). Znacznie niższe niż przed rokiem wyniki finansowe brutto i netto uzyskały podmioty zajmujące się głównie robotami budowlanymi specjalistycznymi, a wyższe – jednostki specjalizujące się w budowie budynków oraz w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej. Wskaźnik poziomu kosztów przedsiębiorstw budowlanych ogółem pogorszył się w porównaniu z notowanym w okresie styczeń–wrzesień ub. roku (wyniósł 96,3% wobec 95,0%). Wskaźnik rentowności ze sprzedaży zwiększył się o 0,6 p.proc. do 3,1%. Obniżyły się natomiast wskaźniki rentowności obrotu brutto (do 3,7% z 5,0% przed rokiem) oraz netto (do 3,0% z 4,3%). Niższe niż w okresie trzech kwartałów ub. roku były wskaźniki płynności finansowej – I stopnia (36,9% wobec 43,8%) i II stopnia (107,8% wobec 111,9%). Zwiększył się udział przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw budowlanych (do 69,4% z 66,3% przed rokiem) oraz udział przychodów tych podmiotów w przychodach z całokształtu działalności ogółu badanych przedsiębiorstw budowlanych (do 79,5% z 75,8%).

Nakłady inwestycyjne¹⁵ w budownictwie w okresie styczeń–wrzesień br. były nieznacznie wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku – o 0,9% (po spadku przed rokiem o 19,2%). Mniejsza niż w okresie trzech kwartałów ub. roku była liczba nowo rozpoczętych inwestycji – o 13,6% oraz ich wartość kosztorysowa – o 37,3%.

¹⁴ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

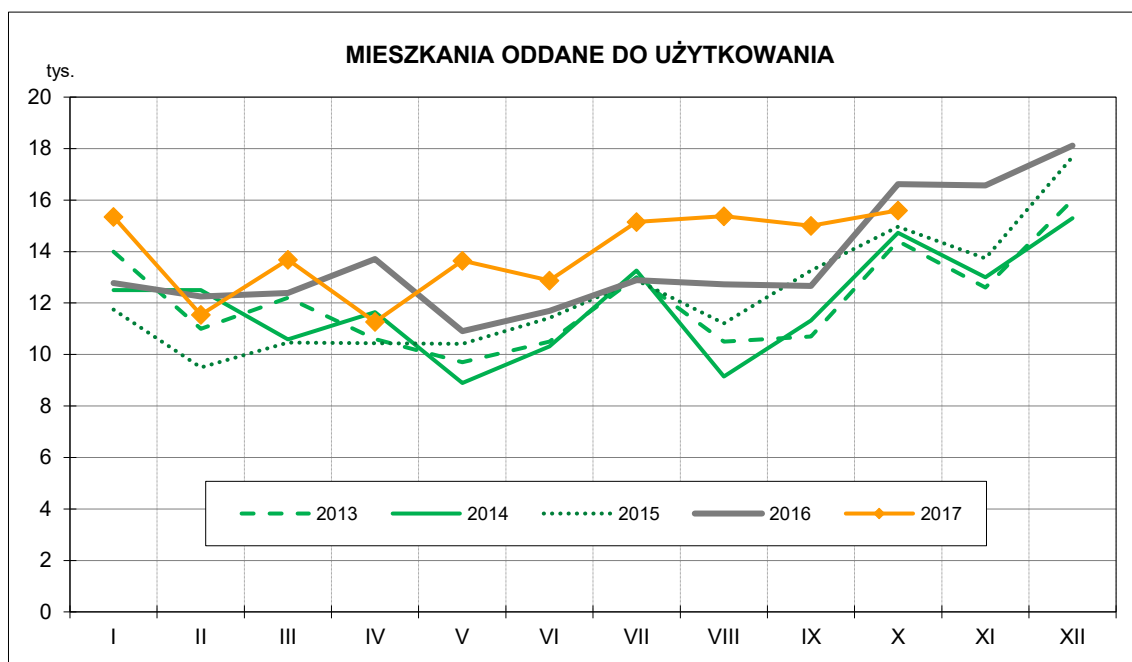
¹⁵ Dane dotyczące nakładów inwestycyjnych i wartości kosztorysowej podano w cenach bieżących. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

W listopadzie br. **ogólny klimat koniunktury** w budownictwie oceniany jest negatywnie (wobec nieznacznie pozytywnych ocen przed miesiącem), jednak lepiej niż w analogicznym miesiącu poprzednich ośmiu lat. Diagnozy produkcji budowlano-montażowej i portfela zamówień są pesymistyczne, wobec pozytywnych w październiku, a diagnozy sytuacji finansowej przedsiębiorstw – nieznacznie bardziej negatywne. Prognozy w tych obszarach są bardziej niekorzystne niż przed miesiącem. Firmy budowlane sygnalizują możliwość dalszej niewielkiej redukcji zatrudnienia; nadal spodziewają się wzrostu cen robót budowlano-montażowych. Podobnie jak przed miesiącem, jako główne bariery w prowadzeniu działalności budowlano-montażowej przedsiębiorcy wymieniają koszty zatrudnienia, niedobór wykwalifikowanych pracowników, konkurencję na rynku i wysokie obciążenia na rzecz budżetu. Jako utrudnienie zdecydowanie częściej niż przed rokiem wymieniany jest niedobór wykwalifikowanych pracowników, a znacznie rzadziej – konkurencja na rynku i niedostateczny popyt.

Budownictwo mieszkaniowe

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania w październiku br. była mniejsza niż przed rokiem. Wzrosła natomiast liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz mieszkań, których budowę rozpoczęto.

Według wstępnych danych¹⁶, w październiku br. **oddano do użytkowania** 15,6 tys. mieszkań, tj. o 6,4% mniej niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 11,1%). Obniżyła się liczba mieszkań oddanych w budownictwie indywidualnym (o 4,8% do 6,8 tys.) oraz przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 4,5% do 7,9 tys.). Mniej mieszkań niż w październiku ub. roku przekazano do użytkowania także w budownictwie spółdzielczym (334 wobec 383), społecznym czynszowym (183 wobec 359) i zakładowym (2 wobec 151). Więcej mieszkań oddano natomiast w budownictwie komunalnym (274 wobec 252).

W okresie styczeń–październik br. oddano do użytkowania łącznie 139,4 tys. mieszkań, tj. o 8,4% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku (kiedy notowano wzrost o 10,6%). Więcej mieszkań niż w okresie dziesięciu miesięcy ub. roku oddano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem, indywidualnym i społecznym czynszowym, a mniej – w budownictwie spółdzielczym, komunalnym i zakładowym.

¹⁶ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania kształtowała się następująco:

Formy budownictwa	I-X 2016			I-X 2017		
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100
Ogółem	128637	100,0	110,6	139424	100,0	108,4
Indywidualne	62316	48,4	96,7	66070	47,4	106,0
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	61627	47,9	128,7	68910	49,4	111,8
Spółdzielcze	2152	1,7	155,8	1872	1,4	87,0
Spółeczne czynszowe	1005	0,8	104,1	1308	0,9	130,1
Komunalne	1290	1,0	109,2	1171	0,8	90,8
Zakładowe	247	0,2	57,0	93	0,1	37,7

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w okresie styczeń–październik br. wyniosła 93,9 m² i była o 1,4 m² mniejsza od notowanej w analogicznym okresie ub. roku.

W październiku br. **wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym** na budowę 22,7 tys. mieszkań (o 15,1% więcej niż przed rokiem), a w okresie styczeń–październik br. – łącznie 213,2 tys. mieszkań (o 22,5% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku). Liczba mieszkań, których **budowę rozpoczęto** wyniosła w październiku br. 16,3 tys. (wzrost w skali roku o 4,5%), a w okresie styczeń–październik br. – 177,1 tys. (wzrost odpowiednio o 19,2%).

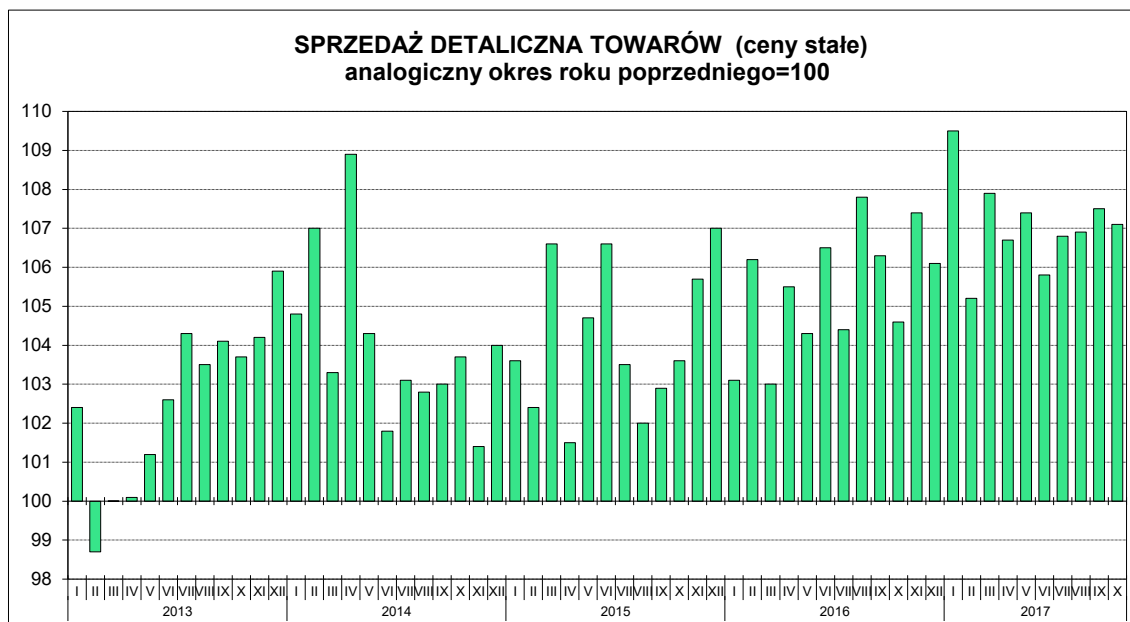
Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym oraz mieszkań, których budowę rozpoczęto kształtowała się następująco:

Formy budownictwa	Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym			Mieszkania, których budowę rozpoczęto		
	I-X 2017					
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100
Ogółem	213218	100,0	122,5	177125	100,0	119,2
Indywidualne	97966	45,9	118,8	84820	47,9	115,4
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	109715	51,4	127,2	87311	49,3	123,0
Spółdzielcze	1216	0,6	90,5	2314	1,3	121,7
Spółeczne czynszowe	1835	0,9	168,8	1235	0,7	301,2
Komunalne	2275	1,1	82,5	1358	0,8	79,5
Zakładowe	211	0,1	163,6	87	0,0	66,4

Szacuje się, że w końcu października br. **w budowie** pozostawało 768,9 tys. mieszkań, tj. o 3,9% więcej niż w końcu analogicznego miesiąca ub. roku.

Rynek wewnętrzny

W październiku br. **sprzedaż detaliczna**¹⁷ zwiększyła się w skali roku o 7,1% (wobec wzrostu o 7,5% przed miesiącem i o 4,6% w analogicznym okresie ub. roku). W okresie styczeń–październik br. sprzedaż detaliczna była wyższa niż przed rokiem o 7,2%.

W porównaniu z październikiem ub. roku sprzedaż zwiększyła się we wszystkich grupach. Spośród grup o znaczącym udziale w sprzedaży detalicznej ogółem wyższy niż przeciętnie wzrost w skali roku notowano w grupach: pojazdy samochodowe, motocykle, części (11,8%) oraz pozostałe (9,8%). Sprzedaż zwiększyła się również w jednostkach handlujących paliwami stałymi, ciekłymi i gazowymi (o 5,6%) oraz w firmach prowadzących pozostałą sprzedaż detaliczną w niewyspecjalizowanych sklepach (o 5,3%). Wyższa niż przed rokiem była także sprzedaż w grupie żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 1,8%).

¹⁷ W cenach stałych; w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Dynamika sprzedaży detalicznej (w cenach stałych) kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2016		2017	
	X	I-X	X	I-X
	analogiczny okres roku poprzedniego=100			
Ogółem^a	104,6	105,5	107,1	107,2
w tym:				
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	97,5	108,9	111,8	108,3
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	100,9	101,1	105,6	106,4
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	103,7	104,8	101,8	103,2
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	114,2	110,9	105,3	105,2
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	116,5	112,4	111,4	113,0
Tekstylia, odzież, obuwie	113,6	115,3	114,1	117,5
Meble, rtv, agd	110,1	109,8	109,6	109,2
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	106,9	107,4	107,3	109,7
Pozostałe	91,4	91,9	109,8	105,6

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii wg przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wolumenu sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

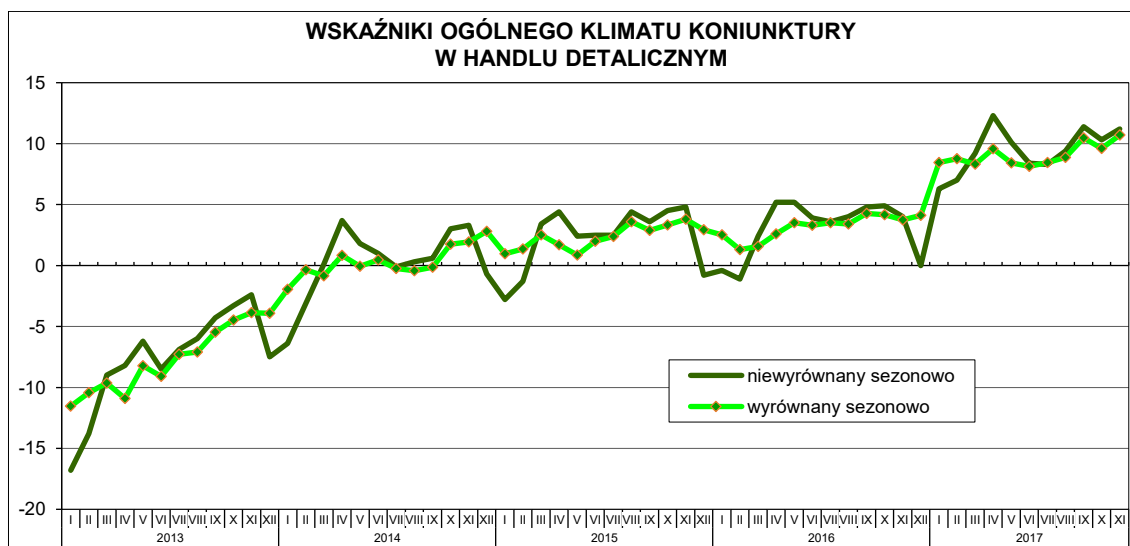
Sprzedaż hurtowa¹⁸ w październiku br. była o 17,1% wyższa niż przed rokiem, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych zwiększyła się o 16,2%. W okresie styczeń-październik br. sprzedaż hurtowa w skali roku wzrosła o 13,3%, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych o 12,3%.

W okresie styczeń-wrzesień br. **wyniki finansowe**¹⁹ odnotowane przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych były gorsze niż przed rokiem, z wyjątkiem wyniku finansowego ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, który zwiększył się o 6,3% (do 16,4 mld zł). Wynik finansowy brutto spadł o 12,4% (do 14,5 mld zł), a netto – o 17,4% (do 11,5 mld zł). Zmniejszyły się wskaźniki rentowności: ze sprzedaży (z 2,7% przed rokiem do 2,6%), obrotu brutto (z 2,8% do 2,3%) oraz obrotu netto (z 2,4% do 1,8%). Wskaźnik poziomu kosztów wzrósł z 97,2% do 97,7%. Zwiększyły się wskaźniki płynności finansowej – I stopnia (z 21,3% do 22,8%) oraz II stopnia (z 75,8% do 78,2%). Nieznacznie zmniejszył się udział przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw (z 76,7% do 76,3%) oraz udział ich przychodów w przychodach z całokształtu działalności (z 80,7% do 76,1%).

¹⁸ W cenach bieżących; w przedsiębiorstwach handlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

¹⁹ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

Nakłady inwestycyjne²⁰ zrealizowane przez jednostki prowadzące działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych w okresie styczeń–wrzesień br. były o 15,4% wyższe niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 2,8%). Zwiększyła się liczba nowo rozpoczętych inwestycji – o 8,8%, ale ich wartość kosztorysowa była niższa niż rok wcześniej (o 5,7%).

Ogólny klimat koniunktury w handlu detalicznym w listopadzie br. oceniany jest nieznacznie bardziej korzystnie niż przed miesiącem. Najbardziej optymistyczne oceny koniunktury, nieco lepsze niż w październiku, zgłaszają firmy duże. Pozytywne pozostają nastroje jednostek średnich. Korzystne, ale ostrożniejsze niż w październiku, są wskazania jednostek mikro. Negatywne oceny koniunktury formułowane przez przedsiębiorstwa małe poprawiły się. Utrzymują się optymistyczne nastroje jednostek handlujących tekstyliami, odzieżą, obuwiem oraz pojazdami samochodowymi. Pozytywne i lepsze niż przed miesiącem są oceny firm w branży żywność. Bardziej niekorzystne są wskazania przedsiębiorstw w branży artykuły gospodarstwa domowego ogółem. Korzystnie i lepiej niż w październiku oceniana jest przez ogół przedsiębiorstw bieżąca i przyszła sprzedaż. Diagnozy i prognozy dotyczące sytuacji finansowej pozostają pozytywne. Przedsiębiorcy przewidują zwiększenie zatrudnienia oraz możliwość wzrostu cen towarów.

Wśród barier ograniczających działalność przedsiębiorstw w listopadzie br. najbardziej uciążliwe są: konkurencja na rynku, koszty zatrudnienia, wysokie obciążenia na rzecz budżetu oraz niejasne i niespójne przepisy prawne. W skali roku najbardziej zmniejszyło się znaczenie bariery związanej z niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej, a wzrosło – niedoboru pracowników.

²⁰ Dane dotyczące nakładów inwestycyjnych i wartości kosztorysowej podano w cenach bieżących. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

Transport

W październiku br. **sprzedaż wyrobów i usług**²¹ w jednostkach transportu ogółem²² była o 14,4% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku (wobec wzrostu o 10,2% we wrześniu br. oraz o 2,7% przed rokiem). W okresie styczeń–październik br. sprzedaż zwiększyła się w skali roku o 12,2%.

Spośród grup o wysokim udziale w transporcie ogółem, w październiku br. w największym stopniu wzrosła sprzedaż w magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport (o 20,4%). W transporcie samochodowym odnotowano zwiększenie sprzedaży o 13,9%, a w transporcie kolejowym – o 7,6%.

Masa **przewozów ładunków ogółem** w październiku br. wyniosła 49,8 mln ton, tj. o 9,1% więcej niż przed rokiem. Przewozy wzrosły we wszystkich rodzajach transportu. Od początku roku przetransportowano 454,3 mln ton ładunków ogółem, tj. o 8,8% więcej niż w okresie styczeń–październik ub. roku.

Wielkość ładunków przewiezionych **transportem kolejowym** w październiku br. wyniosła 21,6 mln ton, tj. o 5,2% więcej niż przed rokiem. Średniodobowe przewozy ładunków w październiku br. były o 0,5% większe niż we wrześniu br. W okresie dziesięciu miesięcy br. przewieziono 198,0 mln ton ładunków, tj. o 8,3% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku.

Transportem samochodowym zarobkowym w październiku br. przewieziono 22,3 mln ton ładunków, tj. o 14,1% więcej niż przed rokiem, a w okresie styczeń–październik br. – 204,1 mln ton, tj. odpowiednio o 12,5% więcej. Potencjał przewozowy transportu samochodowego zarobkowego zwiększył się od początku roku o 10,4%.

Transportem rurociągowym w październiku br. przetłoczono 4,8 mln ton ropy i produktów naftowych, tj. o 6,1% więcej niż przed rokiem, a w okresie dziesięciu miesięcy br. – 42,6 mln ton (o 5,1% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku).

Masa ładunków przewiezionych **transportem morskim** w październiku br. wzrosła o 27,8% w skali roku (do 0,7 mln ton). Od początku roku żeglugą morską przetransportowano 6,5 mln ton ładunków (o 15,3% więcej niż przed rokiem).

W **portach morskich** w październiku br. przeładowano 6,9 mln ton ładunków, tj. o 8,4% więcej niż przed rokiem. Znacznie wzrosła wielkość ładunków masowych ciekłych – o 25,9% (wobec nieznacznego wzrostu przed rokiem), w tym przeładunków ropy

²¹ Obejmująca wpływy za przewozy ładunków, pasażerów, bagażu i poczty, przeładunki, spedycję, składowanie i magazynowanie ładunków oraz inne usługi związane z obsługą transportu.

²² W cenach stałych; w przedsiębiorstwach transportowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

naftowej – o 20,8% (po spadku przed rokiem). Masa przeładunków kontenerów zwiększyła się o 23,2%, ładunków tocznych – o 11,2%, a pozostałych drobnicowych – o 3,2%. Spadek masy przeładunków notowano natomiast w ładunkach masowych suchych – o 10,4% (w tym wzrosła wielkość przeładunków węgla i koksu – o 9,2%). W okresie styczeń–październik br. w portach morskich przeładowano 63,0 mln ton ładunków, tj. o 4,3% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku.

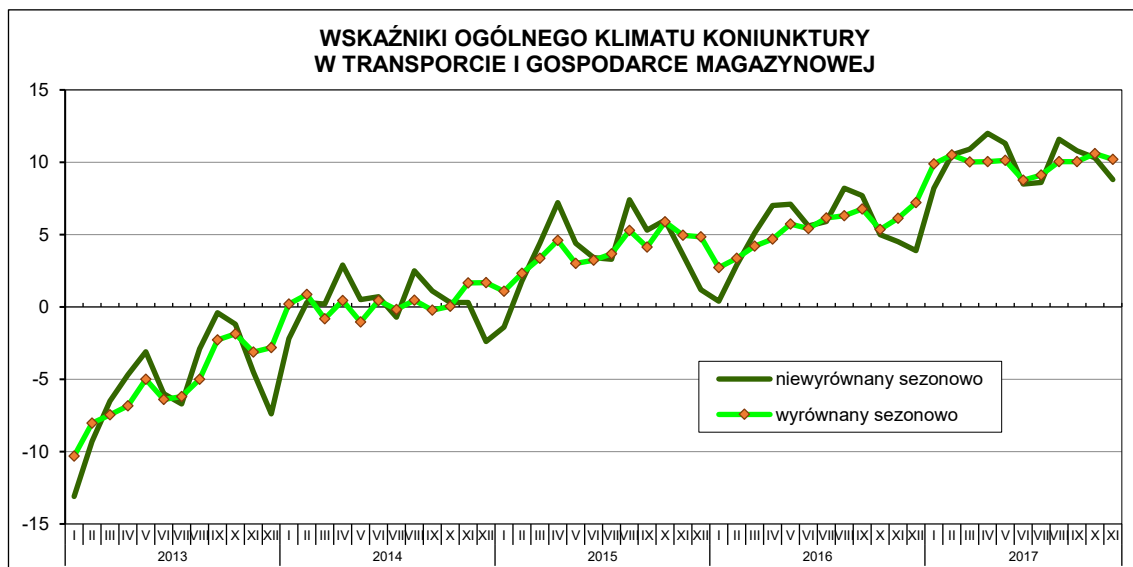
W październiku br. zwiększyła się w skali roku masa przeładunków w portach: Police (o 64,3% do 0,1 mln ton, po głębokim spadku przed rokiem), Gdańsk (o 20,5% do 3,2 mln ton) oraz Gdynia (o 6,9% do 1,6 mln ton). Wielkość przeładunków obniżyła się natomiast w Świnoujściu (o 4,0% do 1,2 mln ton) oraz w Szczecinie (o 16,2% do 0,7 mln ton).

W okresie styczeń–wrzesień br. **wyniki finansowe**²³ przedsiębiorstw w transporcie i gospodarce magazynowej były wyższe niż przed rokiem, z wyjątkiem wyniku finansowego ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (który obniżył się o 6,1% do 3,0 mld zł). Wynik finansowy brutto wzrósł o 7,6% do 4,8 mld zł, a wynik finansowy netto zwiększył się o 3,0% do 3,9 mld zł. Pogorszyła się natomiast większość relacji ekonomiczno-finansowych. Wskaźnik rentowności ze sprzedaży obniżył się do 3,3% (z 4,0%), wskaźnik rentowności obrotu brutto – do 5,1% (z 5,3%), wskaźnik rentowności obrotu netto – do 4,1% (z 4,5%). Wskaźnik poziomu kosztów wzrósł do 94,9% z 94,7% przed rokiem. Obniżył się wskaźnik płynności finansowej I stopnia (z 80,9% do 74,6%) oraz wskaźnik II stopnia (ze 155,1% do 149,8%). Zmniejszył się udział przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw (z 77,9% do 71,6%) oraz udział ich przychodów w przychodach z całokształtu działalności ogółu badanych podmiotów (z 79,4% do 79,2%).

Nakłady inwestycyjne²⁴ w sekcji transport i gospodarka magazynowa w okresie trzech kwartałów br. były o 18,6% wyższe niż przed rokiem (kiedy notowano spadek o 40,2%). Liczba inwestycji nowo rozpoczętych przez te podmioty obniżyła się w skali roku o 4,0%, ale ich wartość kosztorysowa była o ponad 4-krotnie wyższa niż w okresie styczeń–wrzesień ub. roku (kiedy notowano głęboki spadek).

²³ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

²⁴ Dane dotyczące nakładów inwestycyjnych podano w cenach bieżących. Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób.

W listopadzie br. **ogólny klimat koniunktury** w sekcji transport i gospodarka magazynowa jest oceniany korzystnie, ale nieco ostrożniej niż w poprzednich trzech miesiącach. Mniej optymistyczne są przewidywania dotyczące popytu oraz sprzedaży; nieznacznie niekorzystne (wobec pozytywnych, notowanych od lutego br.) są prognozy sytuacji finansowej. Diagnozy w tych obszarach nieco poprawiły się i są korzystne. Dyrektorzy jednostek nadal planują zwiększenie zatrudnienia. Ceny usług w najbliższych trzech miesiącach mogą rosnąć.

Bilans płatniczy

Według wstępnych danych **saldo rachunku bieżącego bilansu płatniczego**²⁵ we wrześniu br. wyniosło minus 0,4 mld zł (wobec minus 3,8 mld zł przed rokiem). **Saldo obrotów towarowych** ukształtowało się na poziomie 3,3 mld zł (wobec 0,3 mld zł rok wcześniej), przy czym eksport zwiększył się o 8,8% do 73,5 mld zł, a import wzrósł o 4,4% do 70,2 mld zł. **Saldo usług** wyniosło 5,6 mld zł i było wyższe o 0,9 mld zł niż przed rokiem, a złożyły się na nie salda: usług transportowych (2,1 mld zł), podróży zagranicznych (1,0 mld zł) i pozostałych usług (2,5 mld zł). Przychody z tytułu eksportu usług ukształtowały się na poziomie 18,3 mld zł (wzrost o 8,2%), a rozchody z tytułu importu usług wyniosły 12,6 mld zł (o 3,6% więcej niż przed rokiem). **Saldo dochodów pierwotnych** we wrześniu br. wyniosło minus 8,9 mld zł i pogłębiło się o 0,8 mld zł w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku. O wysokości salda dochodów pierwotnych w największym stopniu zdecydowało saldo dochodów z inwestycji w kwocie minus 8,2 mld zł. Dochody uzyskane przez bezpośrednich inwestorów zagranicznych z tytułu ich zaangażowania kapitałowego w polskich podmiotach ukształtowały się na poziomie 6,8 mld zł, a dochody nierezydentów z inwestycji portfelowych wyniosły 1,7 mld zł. **Saldo dochodów wtórnych** we wrześniu br. wyniosło minus 0,4 mld zł (wobec minus 0,6 mld zł rok wcześniej), przy czym wartość przychodów zmniejszyła się w porównaniu z wrześniem ub. roku o 0,1 mld zł do 1,8 mld zł, a wartość rozchodów spadła o 0,3 mld zł do 2,2 mld zł.

Rachunek kapitałowy zamknął się dodatnim saldem w wysokości 1,0 mld zł (wobec 0,1 mld zł we wrześniu ub. roku), kwoty przychodów i rozchodów ukształtowały się odpowiednio na poziomie 1,1 mld zł oraz 0,1 mld zł (wobec 0,2 mld zł przychodów oraz 0,1 mld zł rozchodów przed rokiem).

Saldo rachunku finansowego bilansu płatniczego we wrześniu br. wyniosło minus 2,5 mld zł (wobec minus 0,8 mld zł rok wcześniej). **Saldo inwestycji zagranicznych w Polsce** ukształtowało się na poziomie 15,7 mld zł, przy czym saldo pasywów inwestycji bezpośrednich wyniosło 5,2 mld zł. Saldo **polskich inwestycji za granicą** wyniosło 13,2 mld zł, w tym saldo aktywów inwestycji bezpośrednich ukształtowało się na poziomie 3,4 mld zł. Na wielkość salda rachunku finansowego wpływały również **inwestycje portfelowe**, gdzie odnotowano wzrost wartości aktywów rezydentów o 0,4 mld zł oraz napływ kapitału nierezydentów w kwocie 3,6 mld zł. W **pozostałych inwestycjach** odnotowano wzrost aktywów rezydentów w kwocie 2,8 mld zł oraz napływ kapitału nierezydentów w kwocie 7,0 mld zł. Saldo pochodnych instrumentów finansowych ukształtowało się na poziomie minus 0,7 mld zł.

Wartość **oficjalnych aktywów rezerwowych** we wrześniu br. zwiększyła się o 7,3 mld zł do 406,6 mld zł na koniec miesiąca.

²⁵ Opracowano na podstawie danych NBP.

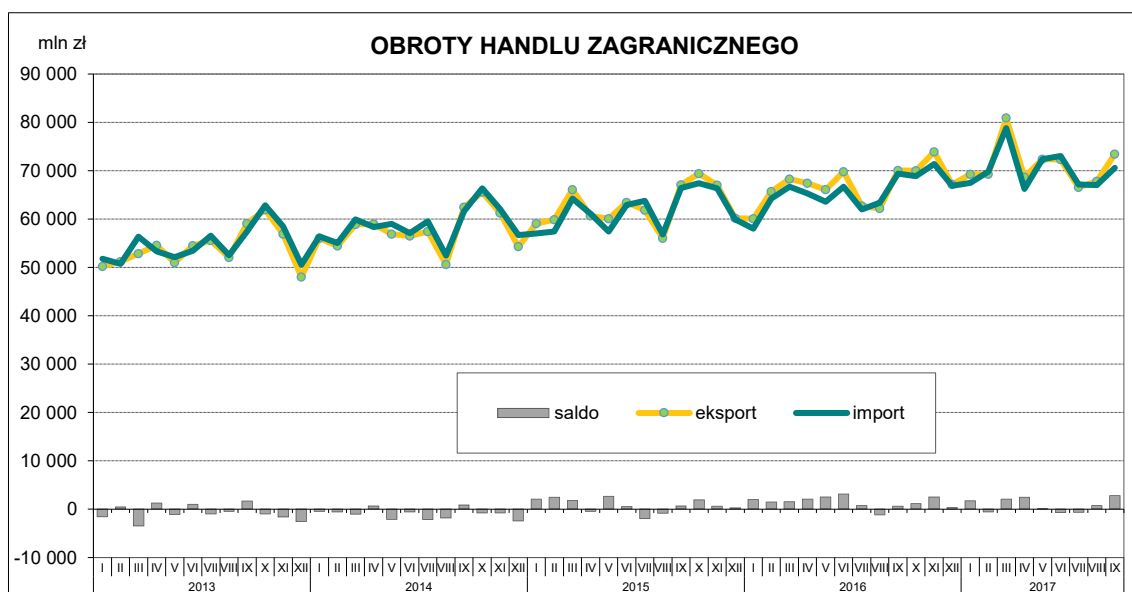
Bilans płatniczy kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	IX 2016	IX 2017	X 2016 – IX 2017 ^a
	w mln zł		
RACHUNEK BIEŻĄCY	-3776	-424	-620
Saldo obrotów towarowych	291	3262	10003
Eksport	67551	73478	825870
Import	67260	70216	815867
Saldo usług	4698	5644	69683
Przychody	16889	18275	209478
Rozchody	12191	12631	139795
Saldo dochodów pierwotnych	-8144	-8939	-76468
Przychody	3636	2644	48678
Rozchody	11780	11583	125146
Saldo dochodów wtórnych	-621	-391	-3838
Przychody	1907	1829	23696
Rozchody	2528	2220	27534
RACHUNEK KAPITAŁOWY	92	1032	19823
Przychody	207	1111	22357
Rozchody	115	79	2534
RACHUNEK FINANSOWY	-814	-2538	1697
Inwestycje bezpośrednie - aktywa	7991	3424	33851
Akcje i inne formy udziałów kapitałowych	433	302	23030
Instrumenty dłużne	7558	3122	10821
Inwestycje bezpośrednie - pasywa	10838	5166	31584
Akcje i inne formy udziałów kapitałowych	8946	4774	25821
Instrumenty dłużne	1892	392	5763
Inwestycje portfelowe - aktywa	1620	410	-19883
Udziałowe papiery wartościowe	493	-201	-20073
Dłużne papiery wartościowe	1127	611	190
Inwestycje portfelowe - pasywa	-1459	3599	12636
Udziałowe papiery wartościowe	-3875	708	-6890
Dłużne papiery wartościowe	2416	2891	19526
Pozostałe inwestycje - aktywa	2781	2757	13760
NBP	0	-255	550
Sektor rządowy	48	32	214
Monetarne Instytucje Finansowe	987	225	-402
Pozostałe sektory	1746	2755	13398
Pozostałe inwestycje - pasywa	10783	6977	-30269
NBP	7747	8811	-28437
Sektor rządowy	-212	-391	1296
Monetarne Instytucje Finansowe	496	-4437	-8868
Pozostałe sektory	2752	2994	5740
Pochodne instrumenty finansowe	227	-655	-2268
Oficjalne aktywa rezerwowe	6729	7268	-9812
SALDO BŁĘDÓW I OPUSZCZEŃ	2870	-3146	-17506

^a Dane skumulowane są prezentowane krocząco w ujęciu 12 miesięcy.

Handel zagraniczny

W okresie trzech kwartałów br. obroty towarowe handlu zagranicznego wzrosły w skali roku, w większym stopniu po stronie importu niż eksportu. Dodatkowo saldo obrotów było niższe niż przed rokiem. Wzrosła wymiana towarowa ze wszystkimi grupami krajów, w największym stopniu z krajami Europy Środkowo-Wschodniej. Obroty w cenach stałych w okresie styczeń–sierpień br. były wyższe niż przed rokiem; wskaźnik terms of trade kształtował się niekorzystnie.

W porównaniu z okresem styczeń–wrzesień ub. roku eksport zwiększył się o 8,1% do 640,6 mld zł, a import wzrósł o 9,2% do 632,6 mld zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 8,0 mld zł (przed rokiem 13,1 mld zł). Obroty wyrażone w euro wzrosły w skali roku po stronie eksportu o 9,8% do 149,6 mld EUR, a po stronie importu – o 10,9% do 147,8 mld EUR. Dodatkowo saldo wyniosło 1,9 mld EUR (wobec 3,0 mld EUR w okresie styczeń–wrzesień ub. roku). W obrotach prezentowanych w dolarach USA odnotowano wzrost w skali roku eksportu – o 8,1% do 164,3 mld USD i importu – o 9,1% do 162,2 mld USD, a dodatkowo saldo ukształtowało się na poziomie 2,0 mld USD (wobec 3,4 mld USD przed rokiem).

Obroty w cenach stałych w okresie styczeń–sierpień br. wzrosły w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku: eksport o 6,9%, a import o 7,3%. Zwiększył wolumen eksportu i importu w obrotach ze wszystkimi grupami krajów. Wolumen eksportu do krajów UE wzrósł w skali roku o 6,0%, do krajów Europy Środkowo-Wschodniej – o 19,8%, a do krajów rozwijających się – o 1,1%. W imporcie wzrost wolumenu towarów sprowadzanych z krajów UE wyniósł 6,7%, z krajów Europy Środkowo-Wschodniej – 2,2%, a z krajów rozwijających się – 7,5%.

Wzrosły w stosunku do okresu styczeń–sierpień ub. roku ceny transakcyjne (liczone w złotych) zarówno towarów eksportowanych – o 1,6%, jak i towarów importowanych – o 2,7%.

Wskaźnik terms of trade w obrotach ogółem ukształtował się na poziomie 98,9 (wobec 101,5 w okresie styczeń–sierpień ub. roku). W wymianie z krajami UE wskaźnik terms of trade wyniósł 101,8 (w porównaniu z 98,7 przed rokiem), z krajami Europy Środkowo-Wschodniej – 84,0 (wobec 130,9), a z krajami rozwijającymi się – 95,6 (wobec 100,7).

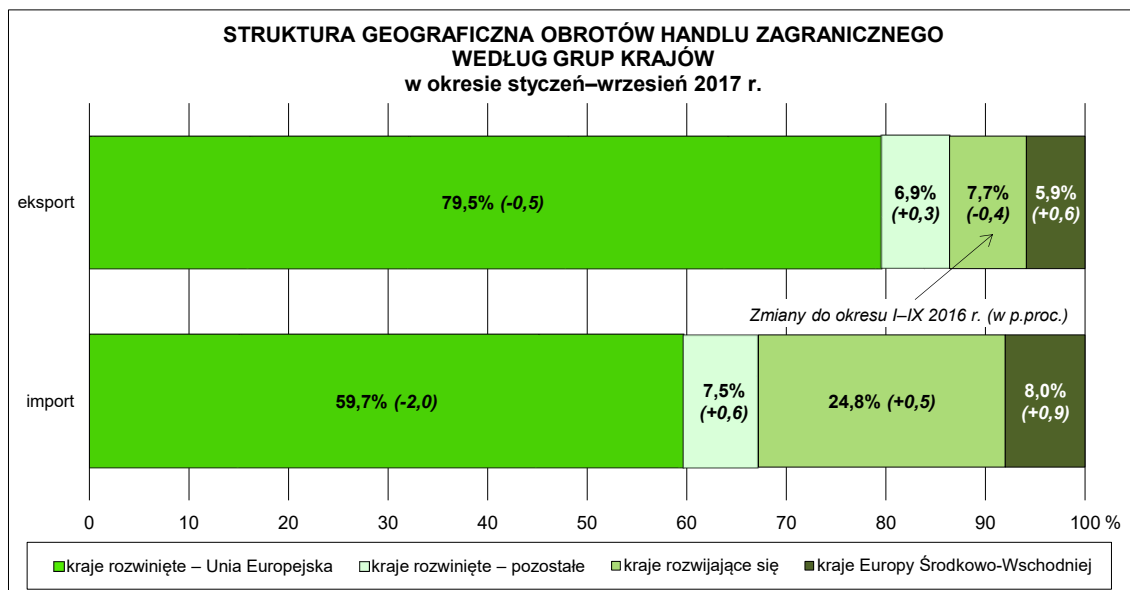
Obroty towarowe handlu zagranicznego kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-IX 2017						I-IX 2016	I-IX 2017	
	w mln zł	w mln EUR	w mln USD	I-IX 2016=100					struktura w %
				zł	EUR	USD			
EKSPORT	640646,3	149633,8	164269,9	108,1	109,8	108,1	100,0	100,0	
Kraje rozwinięte	553663,8	129303,5	141909,7	108,0	109,6	107,8	86,6	86,4	
w tym Unia Europejska	509281,9	118934,5	130521,1	107,5	109,1	107,4	80,0	79,5	
w tym strefa euro	364472,1	85114,8	93405,2	108,4	110,1	108,3	56,7	56,9	
Kraje rozwijające się	48992,3	11445,2	12574,1	101,6	103,3	101,7	8,1	7,7	
Kraje Europy Śr.-Wsch.	37990,2	8885,1	9786,1	121,4	123,6	122,0	5,3	5,9	
IMPORT^a	632621,6	147773,2	162229,1	109,2	110,9	109,1	100,0	100,0	
Kraje rozwinięte	425141,4	99317,2	109000,2	107,0	108,7	106,9	68,6	67,2	
w tym Unia Europejska	377733,7	88236,8	96825,3	105,6	107,3	105,5	61,7	59,7	
w tym strefa euro	302541,6	70675,7	77571,4	105,5	107,1	105,4	49,5	47,8	
Kraje rozwijające się	156653,5	36589,0	40198,0	111,3	113,1	111,4	24,3	24,8	
Kraje Europy Śr.-Wsch.	50826,7	11867,0	13030,9	123,5	125,2	123,4	7,1	8,0	
SALDO	8024,7	1860,6	2040,8	x	x	x	x	x	
Kraje rozwinięte	128522,4	29986,3	32909,5	x	x	x	x	x	
w tym Unia Europejska	131548,2	30697,7	33695,8	x	x	x	x	x	
w tym strefa euro	61930,5	14439,1	15833,8	x	x	x	x	x	
Kraje rozwijające się	-107661,2	-25143,8	-27623,9	x	x	x	x	x	
Kraje Europy Śr.-Wsch.	-12836,5	-2981,9	-3244,8	x	x	x	x	x	

^a Dane dot. importu w podziale na grupy krajów prezentowane są **wg kraju pochodzenia**. Dane dot. importu **wg kraju wysyłki** dostępne są w Informacji bieżącej o wynikach wstępnych *Obroty handlu zagranicznego ogółem i wg krajów w okresie I-IX 2017 r.* na stronie internetowej GUS:

<http://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5466/1/62/1/obroty-towarowe-handlu-zagranicznego-ogolem-i-wedlug-krajow-styczen-wrzesien-2017.pdf>

W strukturze geograficznej eksportu zwiększył się w porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej, natomiast zmniejszył się – udział krajów rozwiniętych (w tym krajów UE) i krajów rozwijających się. W imporcie wyższy niż przed rokiem był udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej i krajów rozwijających się, a niższy – udział krajów rozwiniętych (w tym krajów UE).

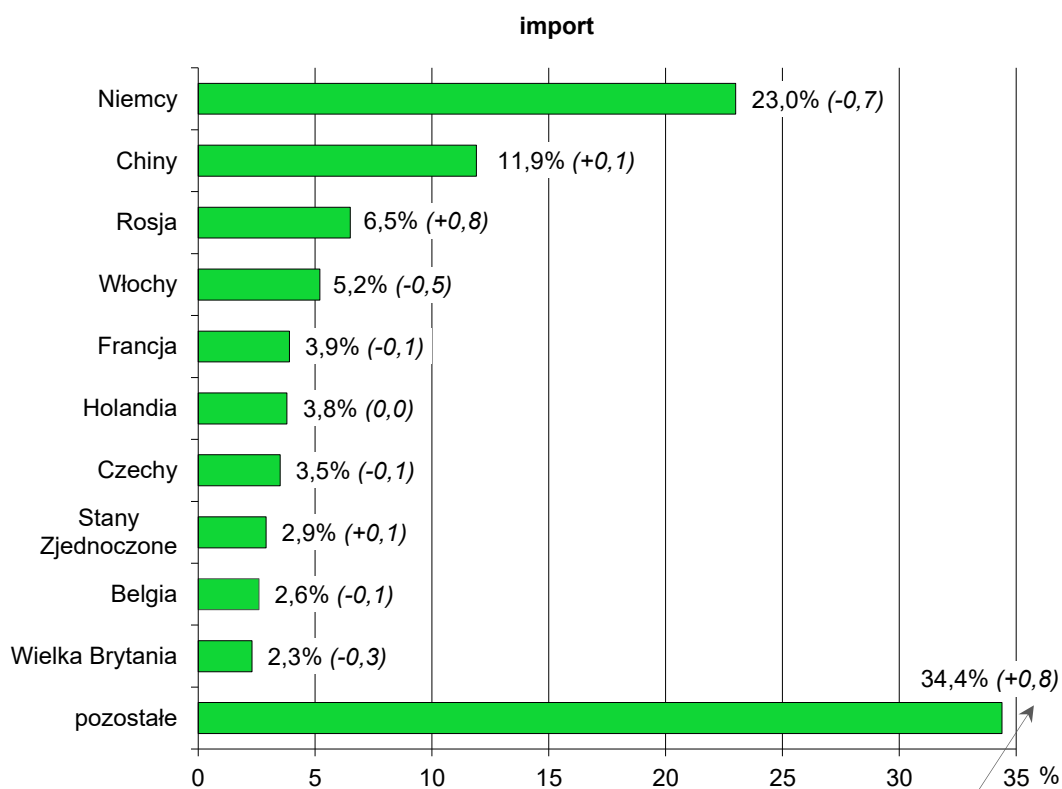
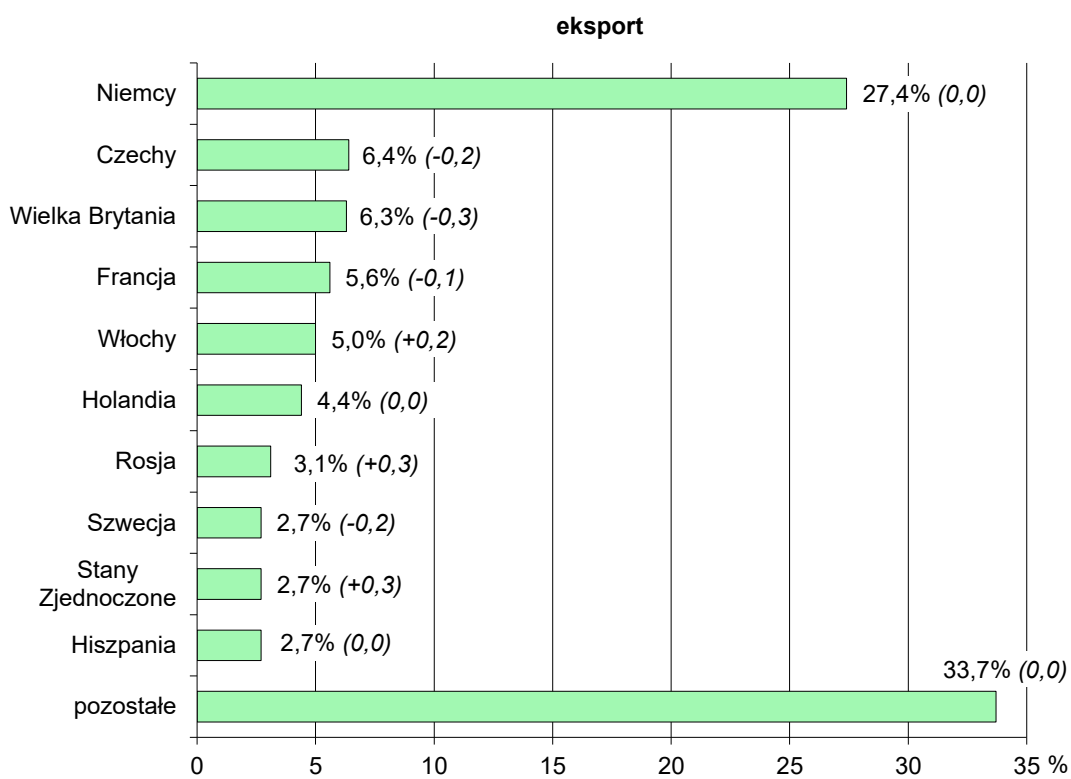

Eksport do krajów **Unii Europejskiej** wzrósł w stosunku do okresu styczeń–wrzesień ub. roku o 7,5% do 509,3 mld zł, a import zwiększył się o 5,6% do 377,7 mld zł. Wyższe niż przed rokiem dodatnie saldo wymiany ukształtowało się na poziomie 131,5 mld zł (wobec 116,1 mld zł przed rokiem). Obroty wyrażone w euro w eksporcie wyniosły 118,9 mld EUR (o 9,1% więcej niż przed rokiem), a w imporcie – 88,2 mld EUR (o 7,3% więcej). Dodatkowo saldo osiągnęło poziom 30,7 mld EUR (wobec 26,7 mld EUR po dziewięciu miesiącach ub. roku). Eksport liczony w dolarach USA wzrósł w skali roku o 7,4%, a import zwiększył się o 5,5%. Dodatkowo saldo wyniosło 33,7 mld USD (wobec 29,8 mld USD w okresie styczeń–wrzesień ub. roku). Obroty z krajami Unii Europejskiej stanowiły 79,5% wartości eksportu ogółem i 59,7% wartości importu ogółem, tj. odpowiednio o 0,5 p.proc. i o 2,0 p.proc. mniej niż przed rokiem.

Wartość obrotów z **Niemcami** wzrosła w porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku w eksporcie o 8,0% do 175,5 mld zł, a w imporcie o 5,9% do 145,2 mld zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 30,2 mld zł (wobec 25,3 mld zł przed rokiem). Udział Niemiec w obrotach ogółem w eksporcie był taki sam, jak w okresie styczeń–wrzesień ub. roku, tj. 27,4%, a w imporcie obniżył się o 0,7 p.proc. do 23,0%.

W wymianie z Niemcami wg grup towarowych SITC wyższy niż przed rokiem był eksport m.in. wyrobów z metali nieszlachetnych gdzie indziej niewymienionych, samochodów osobowych oraz części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych, przy spadku eksportu m.in. mebli i ich części, artykułów z tworzyw sztucznych gdzie indziej niewymienionych oraz urządzeń elektrycznych i nielektrycznych typu domowego. W ramach importu m.in. zwiększyła się wartość sprowadzanych z Niemiec samochodów osobowych oraz spalinowych silników tłokowych i ich części.

**STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO
WEDŁUG KRAJÓW
w okresie styczeń–wrzesień 2017 r.**

Zmiany do okresu I–IX 2016 r. (w p.proc.)

Obroty towarowe z krajami **Europy Środkowo-Wschodniej** były znacznie wyższe niż w okresie dziewięciu miesięcy ub. roku, na co wpłynął głównie wzrost wymiany z Rosją i Ukrainą. Eksport zwiększył się o 21,4% do 38,0 mld zł, a import wzrósł o 23,5% do 50,8 mld zł. Saldo wymiany pogorszyło się – z minus 9,9 mld zł w okresie trzech kwartałów ub. roku do minus 12,8 mld zł. Obroty z tą grupą krajów liczone w euro w eksporcie były wyższe niż przed rokiem o 23,6% i wyniosły 8,9 mld EUR, a w imporcie wzrosły o 25,2% do 11,9 mld EUR. Ujemne saldo wymiany ukształtowało się na poziomie 3,0 mld EUR (wobec minus 2,3 mld EUR po dziewięciu miesiącach ub. roku). Eksport liczony w dolarach USA zwiększył się o 22,0%, a import wzrósł o 23,4%. Saldo wyniosło minus 3,2 mld USD (wobec minus 2,5 mld USD przed rokiem). Wzrósł udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej w obrotach ogółem – w eksporcie o 0,6 p.proc. do 5,9%, w imporcie o 0,9 p.proc. do 8,0%.

W obrotach z **Rosją** zwiększył się w stosunku do okresu styczeń–wrzesień ub. roku eksport – o 18,3% do 19,7 mld zł oraz import – o 23,9% do 40,8 mld zł. Na liście naszych partnerów handlowych w eksporcie Rosja przesunęła się z ósmego miejsca przed rokiem na siódme, a w imporcie pozostała na trzeciej pozycji. Saldo obrotów z Rosją pogorszyło się z minus 16,3 mld zł przed rokiem do minus 21,1 mld zł. Udział Rosji w obrotach ogółem wzrósł w eksporcie o 0,3 p.proc. do 3,1%, a w imporcie o 0,8 p.proc. do 6,5%.

W wymianie z Rosją wg grup SITC, w porównaniu z okresem dziewięciu miesięcy ub. roku, odnotowano znaczny wzrost eksportu preparatów perfumeryjnych, kosmetycznych i toaletowych, leków, urządzeń grzewczych i chłodniczych oraz ich części. Wzrósł także import m.in. przetworzonych olejów ropy naftowej i otrzymanych z minerałów bitumicznych, węgla, aluminium oraz surowych olejów ropy naftowej.

W obrotach ogółem prezentowanych wg **nomenklatury SITC**, w porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku, obserwowano wzrost eksportu i importu w niemal wszystkich sekcjach towarowych. W eksporcie największy wzrost dotyczył napojów i tytoniu, a w imporcie – paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych. W strukturze towarowej wg nomenklatury SITC zwiększył się m.in udział chemikaliów i produktów pokrewnych w eksporcie oraz paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych w imporcie, a obniżył – maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego po obu stronach wymiany.

Dynamika i struktura obrotów ogółem wg sekcji SITC kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-IX 2017		I-IX 2016	
	w mln zł	I-IX 2016=100	struktura w %	
EKSPORT	640646,3	108,1	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	69323,3	108,0	10,8	10,8
Napoje i tytoń.....	11606,0	131,8	1,8	1,5
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw.....	14141,7	113,6	2,2	2,1
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne.....	15889,0	109,7	2,5	2,5
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	916,3	51,9	0,1	0,3
Chemikalia i produkty pokrewne.....	61706,3	112,1	9,6	9,3
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca.....	121362,9	109,0	18,9	18,8
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy.....	239529,8	106,1	37,4	38,1
Różne wyroby przemysłowe.....	104836,4	108,2	16,4	16,4
IMPORT	632621,6	109,2	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	47163,5	108,1	7,5	7,5
Napoje i tytoń.....	4507,6	106,8	0,7	0,7
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw.....	20378,9	113,5	3,2	3,1
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne.....	44483,4	134,8	7,0	5,7
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	2663,8	112,8	0,4	0,4
Chemikalia i produkty pokrewne.....	94750,9	110,1	15,0	14,9
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca.....	114347,8	108,8	18,1	18,1
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy.....	215963,4	103,7	34,1	35,9
Różne wyroby przemysłowe.....	79162,4	110,0	12,5	12,4

Eksport produktów rolno-spożywczych w okresie styczeń–wrzesień br. był wyższy niż w analogicznym okresie ub. roku o 10,0% i wyniósł 85,0 mld zł, a import zwiększył się o 8,2% do 59,1 mld zł. Obroty zamknęły się dodatnim saldem w wysokości 26,0 mld zł (wobec 22,7 mld zł po dziewięciu miesiącach ub. roku). Udział towarów rolno-spożywczych w obrotach ogółem zwiększył się w eksporcie z 13,0% w okresie styczeń–wrzesień ub. roku do 13,3%, a w imporcie obniżył się z 9,4% do 9,3%. Odnotowano wzrost obrotów produktami rolno-spożywczymi ze wszystkimi grupami krajów – największy w przypadku eksportu do krajów Europy Środkowo-Wschodniej (o 11,5%) oraz importu z tej grupy krajów (o 11,2%). Eksport produktów rolno-spożywczych do krajów rozwiniętych zwiększył się w stosunku do okresu styczeń–wrzesień ub. roku o 10,4% (w tym do krajów UE – o 9,7%), a import z tych krajów wzrósł o 8,8% (w tym z krajów UE – o 9,1%).

Obroty towarowe produktami rolno-spożywczymi (wg CN) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-IX 2017						I-IX 2016	I-IX 2017
	w mln zł	w mln EUR	w mln USD	I-IX 2016=100				
				zł	EUR	USD		
EKSPORT	85044,8	19872,1	21849,5	110,0	111,8	110,2	100,0	100,0
Przetwory spożywcze.....	42440,7	9920,7	10914,8	113,7	115,5	113,9	48,3	49,9
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	27678,2	6469,1	7115,5	116,9	118,8	117,1	30,6	32,6
Produkty pochodzenia roślinnego	13634,5	3180,4	3487,5	96,2	97,7	96,0	18,3	16,0
Oleje i tłuszcze	1291,4	301,9	331,7	60,5	61,5	60,6	2,8	1,5
IMPORT	59068,3	13794,9	15130,3	108,2	109,9	108,0	100,0	100,0
Przetwory spożywcze.....	23363,1	5457,7	5993,2	106,5	108,2	106,5	40,2	39,6
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	17187,0	4015,4	4409,4	108,3	110,0	108,3	29,1	29,1
Produkty pochodzenia roślinnego	15498,0	3616,0	3953,6	109,9	111,5	109,3	25,8	26,2
Oleje i tłuszcze	3020,2	705,8	774,1	112,6	114,4	112,5	4,9	5,1
SALDO	25976,5	6077,2	6719,2	x	x	x	x	x
Przetwory spożywcze.....	19077,6	4463,0	4921,6	x	x	x	x	x
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	10491,2	2453,7	2706,1	x	x	x	x	x
Produkty pochodzenia roślinnego	-1863,5	-435,6	-466,1	x	x	x	x	x
Oleje i tłuszcze	-1728,8	-403,9	-442,4	x	x	x	x	x

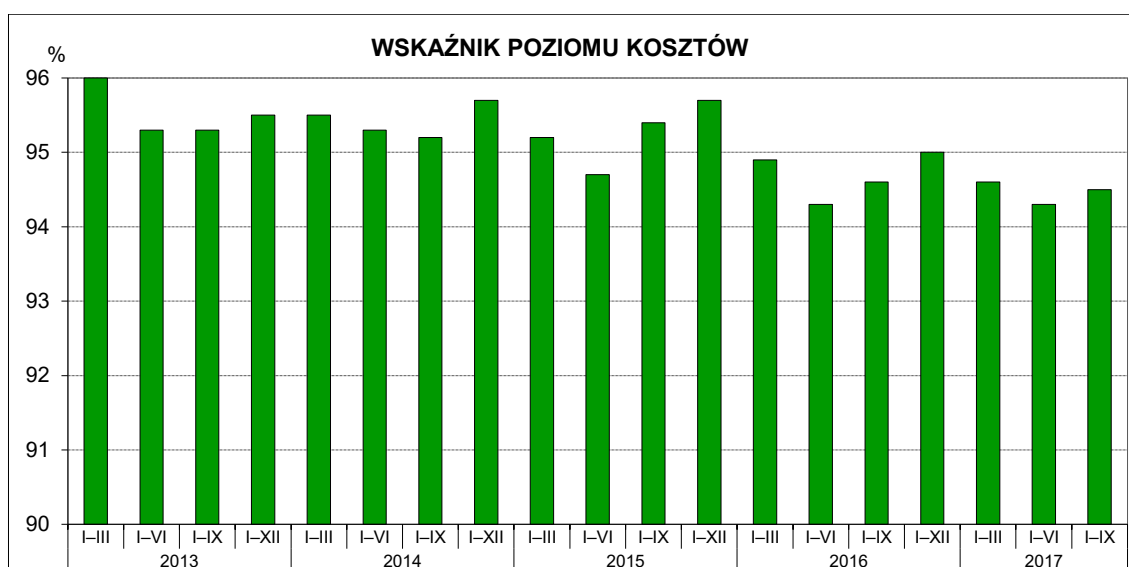
W strukturze rozdysponowania importu według głównych kategorii ekonomicznych zwiększył się w porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku udział towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie (z 59,0% do 60,3%), a obniżył – udział dóbr inwestycyjnych (z 16,0% do 15,1%) i towarów konsumpcyjnych (z 25,0% do 24,6%). Import towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie wzrósł w skali roku o 11,6%, towarów konsumpcyjnych – o 7,8%, a dóbr inwestycyjnych – o 2,6%.

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych

W okresie styczeń–wrzesień br. wyniki finansowe badanych przedsiębiorstw²⁶ były lepsze od uzyskanych przed rokiem. Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe ukształtowały się na poziomie zbliżonym do notowanego rok wcześniej. Zmniejszył się udział przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw. Wyższe niż przed rokiem były przychody ze sprzedaży na eksport oraz wyniki finansowe odnotowane przez eksporterów. Podstawowe relacje ekonomiczno-finansowe osiągnięte przez eksporterów były nieco słabsze niż przed rokiem, ale korzystniejsze od notowanych dla ogółu podmiotów.

Poprawę wyników finansowych oraz podstawowych relacji ekonomiczno-finansowych obserwowano m.in. w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. Pogorszyły się wyniki przedsiębiorstw w sekcjach handel; naprawa pojazdów samochodowych oraz budownictwo.

Przychody z całokształtu działalności oraz **koszty ich uzyskania** w okresie styczeń–wrzesień br. wzrosły w skali roku po 9,4%, w rezultacie **wskaźnik poziomu kosztów** nie uległ istotnej zmianie i wyniósł 94,5%. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wzrosły o 9,5%, w tym zwiększyły się w przetwórstwie przemysłowym, handlu; naprawie pojazdów samochodowych, transporcie i gospodarce magazynowej, budownictwie, górnictwie i wydobywaniu, administrowaniu i działalności wspierającej, informacji i komunikacji, wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę, obsłudze rynku nieruchomości, dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami oraz w zakwaterowaniu i usługach gastronomicznych. Najbardziej znaczący spadek przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów obserwowano w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej.

²⁶ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz szkół wyższych.

Przychody, koszty oraz wyniki finansowe podmiotów objętych badaniem kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-IX 2016	I-IX 2017
	w mln zł	
Przychody z całokształtu działalności	1904815,2	2084519,2
w tym przychód netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	1846595,6	2022069,6
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności.....	1801379,3	1970688,5
w tym koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów	1754043,3	1921676,4
Wynik finansowy brutto.....	103435,9	113830,7
Wynik finansowy netto.....	88889,2	95920,6
Zysk netto	105979,0	111484,7
Strata netto.....	17089,9	15564,1

Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów był wyższy niż przed rokiem o 8,5% i wyniósł 100393,2 mln zł. W efekcie spadku przychodów oraz wzrostu kosztów ich uzyskania pogorszył się wynik na pozostałej działalności operacyjnej (o 2363,0 mln zł do 7190,5 mln zł). Wyższy niż przed rokiem był wynik na operacjach finansowych (6247,0 mln zł wobec 1330,1 mln zł przed rokiem).

Wynik finansowy brutto wyniósł 113830,7 mln zł (zysk brutto – 129144,5 mln zł, strata brutto – 15313,8 mln zł) i był wyższy o 10394,8 mln zł (tj. o 10,0%) niż przed rokiem. Obciążenia wyniku finansowego brutto wzrosły w skali roku o 23,1% do 17910,1 mln zł. Największą poprawę wyniku finansowego brutto odnotowano w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 7947,8 mln zł do 19907,2 mln zł) oraz w górnictwie i wydobywaniu (o 4028,8 mln zł do 4890,0 mln zł). Wzrost wyniku finansowego brutto obserwowano również w obsłudze rynku nieruchomości (o 576,1 mln zł do 1764,7 mln zł), przetwórstwie przemysłowym (o 529,4 mln zł do 52476,1 mln zł), transporcie i gospodarce magazynowej (o 339,2 mln zł do 4820,9 mln zł), informacji i komunikacji (o 159,1 mln zł do 5116,2 mln zł), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 94,9 mln zł do 2805,8 mln zł) oraz w pozostałej działalności usługowej (o 24,3 mln zł do 228,2 mln zł). Pogorszenie wyniku finansowego brutto w porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku odnotowano w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 2047,9 mln zł do 14522,1 mln zł), budownictwie (o 695,5 mln zł do 2557,9 mln zł), administrowaniu i działalności wspierającej (o 306,6 mln zł do 1434,3 mln zł), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami (o 92,3 mln zł do 1772,7 mln zł) oraz w zakwaterowaniu i usługach gastronomicznych (o 26,7 mln zł do 988,6 mln zł).

Wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 95920,6 mln zł (zysk netto – 111484,7 mln zł, strata netto – 15564,1 mln zł), tj. był wyższy niż przed rokiem o 7031,4 mln zł (o 7,9%). Wynik finansowy netto najbardziej poprawił się w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 7231,8 mln zł do 17594,1 mln zł) oraz w górnictwie i wydobywaniu (o 3276,7 mln zł do 3708,2 mln zł). Wzrost notowano również w obsłudze rynku nieruchomości (o 472,7 mln zł do 1470,9 mln zł), transporcie i gospodarce magazynowej (o 113,0 mln zł do 3905,2 mln zł), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 42,7 mln zł do 2384,2 mln zł), pozostałej

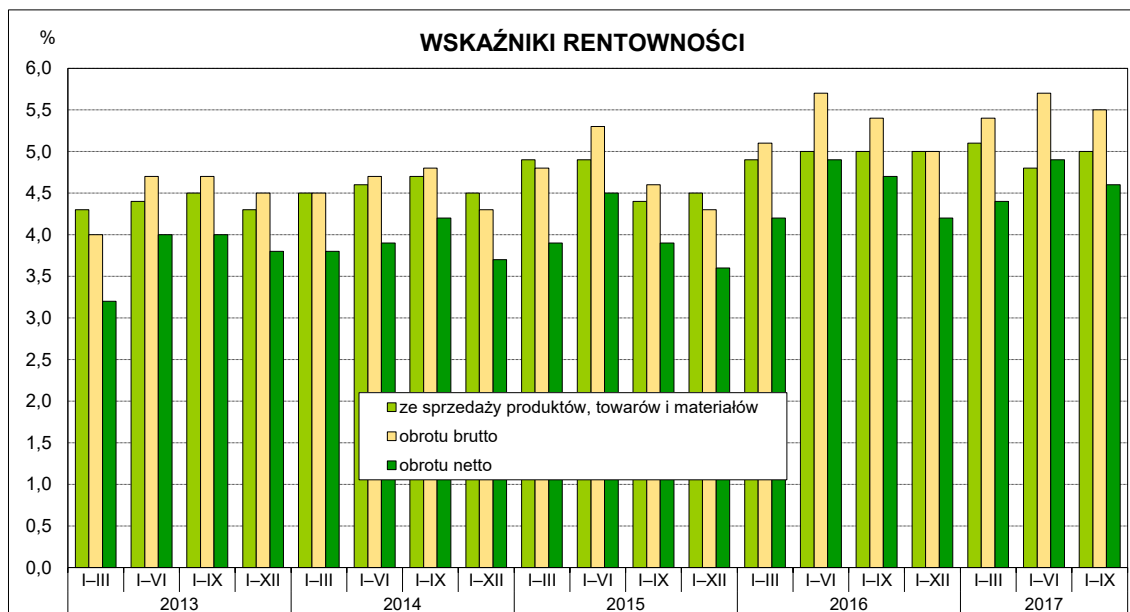
działalności usługowej (o 28,0 mln zł do 193,7 mln zł) oraz w informacji i komunikacji (o 14,1 mln zł do 4116,3 mln zł). Pogorszenie wyniku finansowego netto odnotowano w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 2424,9 mln zł do 11538,2 mln zł), budownictwie (o 767,2 mln zł do 2064,8 mln zł), przetwórstwie przemysłowym (o 402,1 mln zł do 45079,7 mln zł), administrowaniu i działalności wspierającej (o 301,6 mln zł do 1154,1 mln zł), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami (o 78,4 mln zł do 1462,5 mln zł) oraz w zakwaterowaniu i usługach gastronomicznych (o 40,7 mln zł do 873,9 mln zł).

W okresie styczeń-wrzesień br. zysk netto wykazało 76,3% badanych przedsiębiorstw (wobec 77,7% przed rokiem), a uzyskane przez nie przychody stanowiły 83,4% przychodów z całokształtu działalności ogółu podmiotów (wobec 84,4% rok wcześniej). W przetwórstwie przemysłowym zysk netto osiągnęło 79,2% przedsiębiorstw (wobec 1,5% przed rokiem), a udział uzyskanych przez nie przychodów w przychodach wszystkich podmiotów tej sekcji wyniósł 87,5% (wobec odpowiednio 90,9% rok wcześniej).

Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe podmiotów objętych badaniem kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-IX 2016	I-IX 2017
	w %	
Wskaźnik poziomu kosztów	94,6	94,5
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,0	5,0
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	5,4	5,5
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,7	4,6
Wskaźnik płynności I stopnia	38,5	36,3
Wskaźnik płynności II stopnia	104,5	101,9

Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów nie uległ zmianie i wyniósł 5,0%. Wskaźnik rentowności obrotu brutto zwiększył się z 5,4% do 5,5%, a wskaźnik rentowności obrotu netto zmniejszył się z 4,7% do 4,6%. W porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku w ogólnej liczbie badanych podmiotów zmniejszył się udział jednostek rentownych (wykazujących wskaźnik rentowności obrotu netto równy lub większy od zera) z 77,9% do 76,5%, a ich udział w przychodach z całokształtu działalności zmniejszył się z 84,5% do 83,5%. Poprawę rentowności obrotu netto odnotowano w górnictwie i wydobywaniu (z 1,3% do 8,8%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (z 7,6% do 12,4%), obsłudze rynku nieruchomości (z 6,5% do 8,6%), pozostałej działalności usługowej (z 6,5% do 8,1%) oraz w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (z 6,9% do 7,5%). Osłabienie rentowności obrotu netto wystąpiło m.in. w budownictwie (z 4,3% do 3,0%), zakwaterowaniu i usługach gastronomicznych (z 9,8% do 8,5%), administrowaniu i działalności wspierającej (z 4,4% do 3,1%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami (z 7,9% do 7,1%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (z 2,4% do 1,8%), przetwórstwie przemysłowym (z 5,7% do 5,1%), transporcie i gospodarce magazynowej (z 4,5% do 4,1%) oraz w informacji i komunikacji (z 6,1% do 5,7%).

Obniżeniu uległa wartość wskaźnika płynności finansowej **I stopnia** – z 38,5% przed rokiem do 36,3% oraz wskaźnika **II stopnia** – ze 104,5% do 101,9%. Wskaźnik płynności I stopnia powyżej 20% uzyskało 48,2% badanych przedsiębiorstw (wobec 50,1% w analogicznym okresie ub. roku), a wskaźnik płynności II stopnia w przedziale od 100% do 130% odnotowało 12,2% badanych przedsiębiorstw (wobec 12,1% przed rokiem).

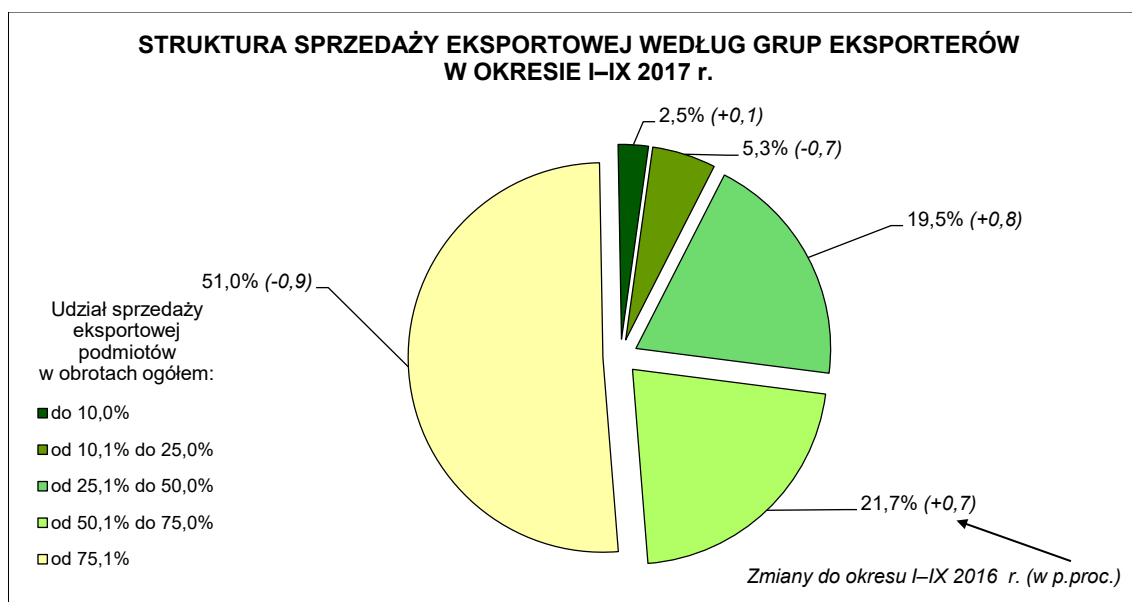
Relacja zobowiązań do należności (z tytułu dostaw i usług) ukształtowała się powyżej poziomu sprzed roku (93,9% wobec 93,7%). Wartość zobowiązań z tytułu dostaw i usług wyższą od wartości należności z tego tytułu odnotowano m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych, górnictwie i wydobywaniu, zakwaterowaniu i gastronomii oraz w obsłudze rynku nieruchomości.

Poziom i struktura rodzajowa kosztów kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-IX 2016		I-IX 2017	
	w mln zł	struktura w %	w mln zł	struktura w %
Koszty ogółem	1177392,6	100,0	1289392,7	100,0
Amortyzacja	66592,5	5,7	70477,3	5,5
Zużycie materiałów i energii	524243,2	44,6	582341,8	45,2
w tym energia	29066,4	2,5	29167,9	2,3
Usługi obce	267635,0	22,7	291241,1	22,6
Podatki i opłaty	66374,7	5,6	70452,9	5,5
Wynagrodzenia brutto	176844,4	15,0	194181,3	15,0
Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	41512,1	3,5	45661,4	3,5
w tym składki z tytułu ubezpieczeń społecznych ..	31308,4	2,7	34232,7	2,7
Pozostałe koszty	34190,8	2,9	35036,9	2,7

Koszty bieżącej działalności poniesione przez badane podmioty ogółem w okresie styczeń–wrzesień br. były wyższe niż przed rokiem o 9,5%. W strukturze rodzajowej kosztów ogółem zwiększył się udział kosztów zużycia materiałów, a zmniejszył się udział kosztów usług obcych, amortyzacji, podatków i opłat, pozostałych kosztów oraz kosztów zużycia energii. Udział kosztów wynagrodzeń oraz ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń nie uległ zmianie.

Z grupy przedsiębiorstw objętych badaniem 51,3% jednostek wykazało w okresie styczeń–wrzesień br. sprzedaż na eksport (wobec 50,9% rok wcześniej). Wartość sprzedaży eksportowej była o 10,7% wyższa niż przed rokiem. Udział sprzedaży na eksport w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu podmiotów zwiększył się z 25,0% do 25,2%. W okresie styczeń–wrzesień br. 72,7% sprzedaży na eksport przypadało na przedsiębiorstwa, w których stanowiła ona więcej niż 50% obrotu ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (wobec 72,9% rok wcześniej). W grupie podmiotów eksportujących zmniejszył się udział jednostek wykazujących zysk netto – do 79,3% z 82,0% przed rokiem, w tym w przetwórstwie przemysłowym – do 80,0% z 83,0%. Podstawowe relacje ekonomiczno-finansowe osiągnięte przez eksporterów były nieco gorsze niż przed rokiem, ale korzystniejsze od notowanych dla ogółu podmiotów. Wskaźniki płynności finansowej I i II stopnia tych podmiotów były niższe od uzyskanych przez ogół przedsiębiorstw.

Spośród badanych przedsiębiorstw 89,6%, tj. 15816 jednostek prowadziło działalność gospodarczą zarówno w 2016 r., jak i w 2017 r. (wobec 91,4% przed rokiem). Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów tych podmiotów stanowiły 97,0% przychodów netto ze sprzedaży ogółu podmiotów (wobec 97,9% rok wcześniej). Udział tej grupy przedsiębiorstw w zysku i stracie netto ogółu podmiotów objętych badaniem wyniósł odpowiednio 97,2% i 92,1% (wobec 98,1% i 91,5% przed rokiem). Wskaźniki rentowności tej zbiorowości ukształtowały się na poziomie podobnym jak przed rokiem.

Wartość **aktywów obrotowych** badanych przedsiębiorstw na koniec września br. wyniosła 927023,2 mln zł i była o 9,3% wyższa niż przed rokiem, w tym wzrosła wartość należności krótkoterminowych (o 10,8%), zapasów (o 11,7%), inwestycji krótkoterminowych (o 4,7%) oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (o 4,5%). W rzeczowej strukturze aktywów obrotowych zwiększył się udział należności krótkoterminowych (z 43,6% do 44,2%) oraz zapasów (z 27,7% do 28,3%), a obniżył się inwestycji krótkoterminowych (z 25,5% do 24,4%) oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (z 3,3% do 3,1%). W strukturze zapasów ogółem zwiększył się udział półproduktów i produktów w toku (z 14,9% do 15,4%) oraz materiałów (z 30,0% do 30,1%), a obniżył – towarów (z 38,0% do 37,5%) oraz produktów gotowych (z 15,3% do 15,1%).

Aktywa obrotowe finansowane były głównie zobowiązaniami krótkoterminowymi, a ich udział w pokryciu finansowym aktywów ogółem stanowił 67,3% (wobec 66,1% przed rokiem).

W porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku nie odnotowano istotnych zmian w zakresie sprawności działania przedsiębiorstw. Cykl rotacji zapasów oraz cykle należności i spłaty zobowiązań krótkoterminowych z tytułu dostaw i usług uległy wydłużeniu o 1 dzień i trwały odpowiednio 35 oraz 45 i 43 dni.

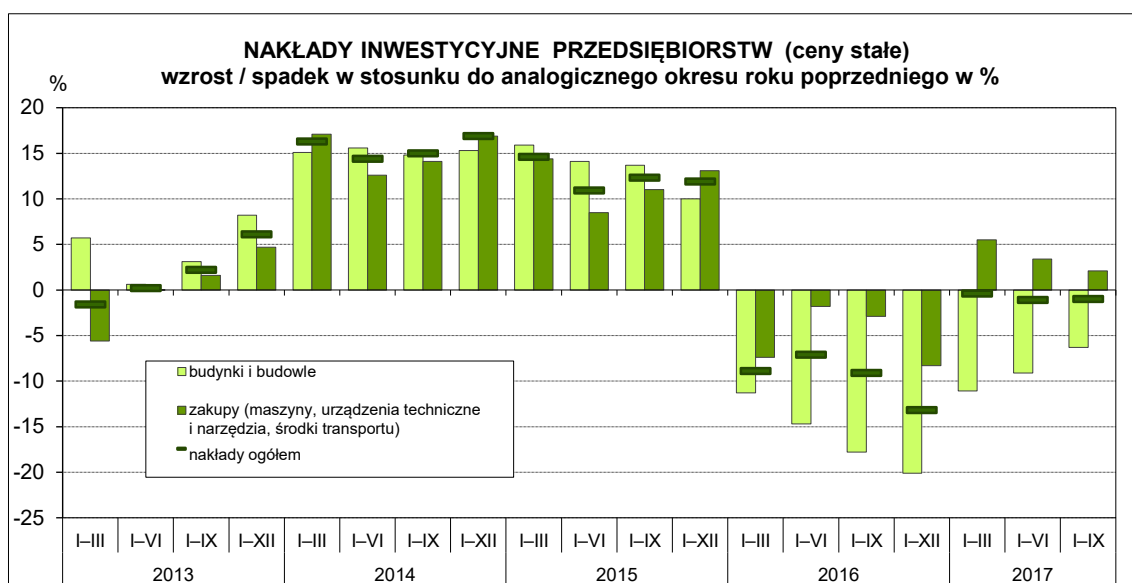
Zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) na koniec września br. wyniosły 981005,1 mln zł i były o 7,3% wyższe niż przed rokiem. Zobowiązania długoterminowe stanowiły 36,4% zobowiązań ogółem (wobec 38,7% przed rokiem).

Wartość **zobowiązań krótkoterminowych** badanych przedsiębiorstw ukształtowała się na poziomie 623854,9 mln zł i była o 11,3% wyższa niż na koniec września ub. roku. Wzrosły zobowiązania z tytułu dostaw i usług – o 12,3%, zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek – o 12,0%, zobowiązania z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń – o 5,0%, zobowiązania z tytułu wynagrodzeń – o 11,0%, pozostałe zobowiązania krótkoterminowe – o 11,4% oraz zobowiązania z tytułu zaliczek otrzymanych na poczet dostaw – o 26,9%. Zmniejszyły się zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych – o 10,3%. Rozliczenia międzyokresowe wzrosły o 3,3%.

Zobowiązania długoterminowe badanych przedsiębiorstw w końcu września br. były o 1,0% wyższe niż przed rokiem i wyniosły 357150,2 mln zł. Odnotowano wzrost zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek – o 3,4%. Zmniejszyły się natomiast zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych – o 3,7% oraz pozostałe zobowiązania długoterminowe – o 3,0%.

Nakłady inwestycyjne

W okresie styczeń–wrzesień br. badane przedsiębiorstwa poniosły nieco mniejsze nakłady inwestycyjne niż przed rokiem. Obniżyły się nakłady na budynki i budowle, a w niewielkim stopniu wzrosły – na zakupy. Nieznacznie zmniejszyły się nakłady przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym. Rozpoczęto więcej niż przed rokiem nowych inwestycji, o wyższej wartości kosztorysowej.

W okresie styczeń–wrzesień br. nakłady inwestycyjne ogółem badanych przedsiębiorstw²⁷ wyniosły 80,2 mld zł i były (w cenach stałych) o 1,0% niższe niż przed rokiem (w analogicznym okresie ub. roku odnotowano spadek o 9,1%). Nakłady na budynki i budowle zmniejszyły się o 6,3%, natomiast na zakupy²⁸ zwiększyły się o 2,1%. Udział zakupów w nakładach inwestycyjnych ogółem wyniósł 65,9% (przed rokiem – 63,6%).

Spadek **nakładów inwestycyjnych** (w cenach bieżących) wystąpił w górnictwie i wydobywaniu (o 19,6% wobec spadku przed rokiem o 3,4%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 18,1% wobec spadku o 13,6%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 1,2% wobec spadku o 50,2%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 12,9% wobec spadku o 2,5%). Wzrosły natomiast nakłady m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej (o 18,6% wobec spadku o 40,2%), handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 15,4% wobec wzrostu o 2,8%), informacji i komunikacji (o 10,7% wobec spadku o 1,0%), obsłudze rynku nieruchomości (o 4,6% wobec spadku o 20,0%),

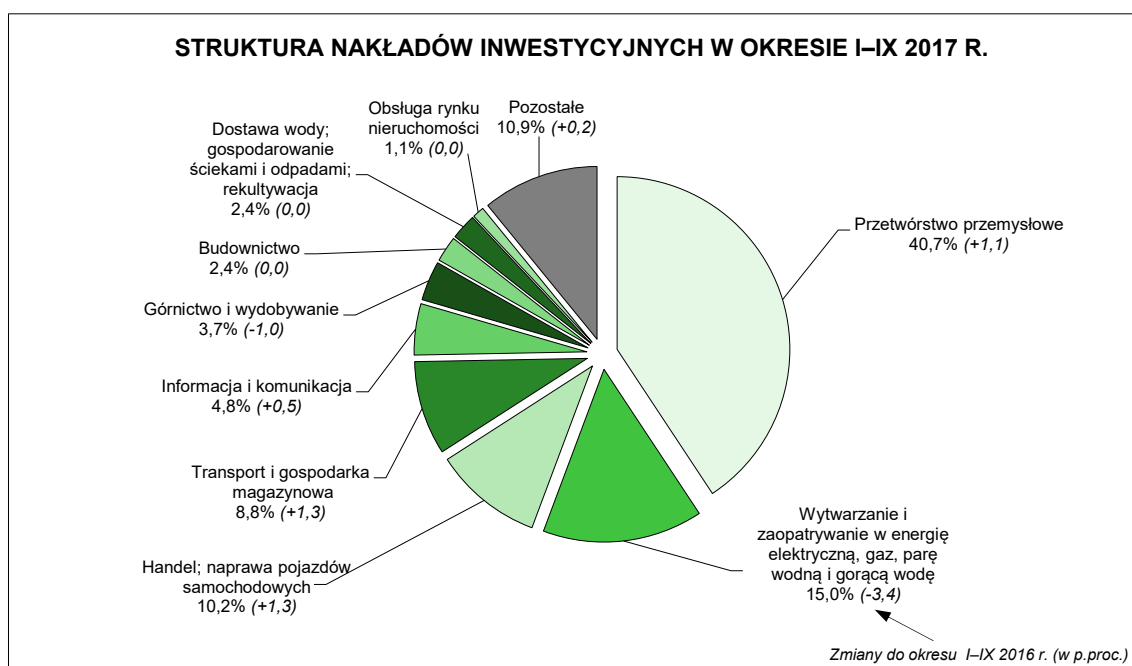
²⁷ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, działalności finansowej i ubezpieczeniowej.

²⁸ Maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu.

przetwórstwie przemysłowym (o 3,3% wobec wzrostu o 6,1%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 2,9% wobec wzrostu przed rokiem o 26,5%) oraz budownictwie (o 0,9% wobec spadku o 19,2%).

W działach przetwórstwa przemysłowego o największym udziale w nakładach ogółem spadek nakładów inwestycyjnych notowano w przedsiębiorstwach zajmujących się produkcją m.in. metali (o 15,9% wobec wzrostu przed rokiem o 38,2%), chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 7,8% wobec spadku o 0,3%) oraz pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 4,1% wobec spadku o 1,0%). Wzrost nakładów wystąpił natomiast m.in. w produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 22,8% wobec wzrostu przed rokiem o 42,3%), pozostałego sprzętu transportowego (o 22,3% wobec wzrostu o 14,9%) oraz papieru i wyrobów z papieru (o 21,0% wobec spadku o 1,6%), urządzeń elektrycznych (o 11,2% wobec wzrostu o 6,6%), metalowych wyrobów gotowych (o 6,3% wobec spadku o 3,6%), artykułów spożywczych (o 5,2% wobec wzrostu o 8,6%).

W strukturze nakładów inwestycyjnych według sekcji zwiększył się m.in. udział nakładów poniesionych przez jednostki zajmujące się handlem, naprawą pojazdów samochodowych (z 8,9% w analogicznym okresie ub. roku do 10,2%), transportem i gospodarką magazynową (z 7,5% do 8,8%), przetwórstwem przemysłowym (z 39,6% do 40,7%), informacją i komunikacją (z 4,3% do 4,8%) oraz administrowaniem i działalnością wspierającą (z 8,2% do 8,4%). Obniżył się natomiast udział nakładów w jednostkach wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (z 18,4% do 15,0%) oraz górnictwa i wydobywania (z 4,7% do 3,7%). Na niezmienionym poziomie pozostały udziały jednostek budownictwa oraz dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami rekultywacji – po 2,4%.

Wzrost nakładów odnotowano w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących od 50 do 249 osób – o 9,3% oraz o liczbie pracujących od 250 do 1000 osób – o 0,5%, natomiast spadek nakładów – w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 1000 osób – o 3,5%.

Struktura inwestowania według wybranych sekcji i klas wielkości przedsiębiorstw w okresie styczeń–wrzesień br. kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	Przedsiębiorstwa o liczbie pracujących					
	50-249 osób		250-1000 osób		powyżej 1000 osób	
	jednostki inwestujące	nakłady ogółem	jednostki inwestujące	nakłady ogółem	jednostki inwestujące	nakłady ogółem
w % ogółem w danej sekcji						
Ogółem	77,3	24,5	18,7	26,6	4,0	48,9
Górnictwo i wydobywanie.....	67,3	10,6	22,1	3,6	10,6	85,8
Przetwórstwo przemysłowe.....	73,9	23,8	21,7	33,2	4,4	43,0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę...	75,8	8,0	16,0	7,7	8,2	84,3
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	86,7	53,1	12,3	30,4	1,0	16,5
Budownictwo.....	87,1	76,4	11,3	12,6	1,6	11,0
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	83,4	30,3	13,8	25,8	2,8	43,9
Transport i gospodarka magazynowa	74,5	14,0	20,1	15,8	5,4	70,2
Zakwaterowanie i gastronomia.....	79,6	37,5	18,5	18,4	1,9	44,1
Informacja i komunikacja	73,3	11,4	20,0	16,1	6,7	72,5
Obsługa rynku nieruchomości	91,2	72,1	8,6	23,5	0,2	4,4

W okresie styczeń–wrzesień br. **rozpoczęto** 156,2 tys. **inwestycji**, tj. o 2,8% więcej niż przed rokiem (wobec wzrostu o 5,4% w analogicznym okresie ub. roku). Około 61% rozpoczętych inwestycji stanowiły przyłącza energetyczne i gazowe o niewielkiej jednostkowej wartości kosztorysowej. Łączna **wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych** wyniosła 47,4 mld zł i była o 23,8% wyższa niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 10,9%). Na modernizację istniejących środków trwałych przypadało 48,1% wartości kosztorysowej inwestycji rozpoczętych (wobec 32,0% przed rokiem). Wzrost wartości kosztorysowej inwestycji rozpoczętych odnotowano m.in. w transporcie i gospodarce magazynowej (ponad 4-krotny wobec spadku przed rokiem o 22,2%), górnictwie i wydobywaniu (o 60,8%, wobec spadku o 21,7%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 29,1% wobec spadku o 1,9%) oraz przetwórstwie przemysłowym (o 15,1% wobec spadku o 1,5%). Najgłębszy spadek wartości kosztorysowej inwestycji zanotowano w informacji i komunikacji (o 44,8% wobec wzrostu o 173,7% przed rokiem), budownictwie (o 37,3% wobec spadku o 17,9%) oraz obsłudze rynku nieruchomości (o 23,2% wobec spadku o 10,5%). Zmniejszyła się także wartość kosztorysowa w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 8,7% wobec spadku o 3,2%) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 5,7% wobec wzrostu o 67,6%).

Z ogólnej wartości nakładów zrealizowanych przez badane przedsiębiorstwa, **podmioty z kapitałem zagranicznym**²⁹ poniosły 43,3% nakładów (wobec 43,6% w analogicznym okresie ub. roku). Nakłady tej grupy podmiotów (w cenach stałych) były o 1,5% niższe niż rok wcześniej. Najwięcej nakładów zrealizowały jednostki przetwórstwa przemysłowego – 51,8%, administrowania i działalności wspierającej – 16,5%, handlu; naprawy pojazdów samochodowych – 13,3%, oraz informacji i komunikacji – 9,0%. Spadek nakładów (w cenach bieżących) obserwowano m.in. w jednostkach prowadzących działalność w zakresie transportu i gospodarki magazynowej oraz wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną (po 26,7%). Wzrost notowano natomiast m.in. w jednostkach z kapitałem zagranicznym prowadzących działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych (o 14,3%).

W strukturze nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa przetwórstwa przemysłowego z kapitałem zagranicznym największy był udział podmiotów zajmujących się produkcją pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – 20,9% (przy czym ich nakłady obniżyły się w skali roku o 5,9%). Znaczna część nakładów została zrealizowana przez jednostki produkujące artykuły spożywcze – 10,8% (spadek nakładów o 6,2%), a nieco mniejsza – przez podmioty produkujące wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – 8,3% (wzrost nakładów o 4,8%) oraz wyroby z gumy i tworzyw sztucznych – również 8,3% (wzrost nakładów o 1,0%).

²⁹ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych z kapitałem zagranicznym stanowiącym w kapitale podstawowym ponad 50% i więcej, prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących wynosi 50 i więcej osób. W informacjach o nakładach do 2016 roku prezentowano dane o podmiotach z kapitałem zagranicznym wynoszącym 1 mln USD i więcej, bez względu na udział w kapitale podstawowym.

Wyniki finansowe banków

W okresie styczeń–wrzesień br. wyniki finansowe sektora bankowego³⁰ były niższe od osiągniętych w analogicznym okresie ub. roku.

Wynik działalności bankowej był o 1,1% wyższy niż przed rokiem i wyniósł 45,9 mld zł. Wynik z tytułu odsetek zwiększył się o 10,9% do 31,4 mld zł, a wynik z tytułu prowizji wzrósł o 8,8% i ukształtował się na poziomie 10,3 mld zł.

Koszty działania banków zwiększyły się o 3,4% i wyniosły 24,6 mld zł, w tym koszty pracownicze stanowiły 50,3%, tj. 12,4 mld zł (wzrost o 3,9%).

Wybrane pozycje rachunku zysków i strat kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-IX 2016	I-IX 2017	
	w mln zł		I-IX 2016=100
Wynik z działalności operacyjnej	14755	14191	96,2
w tym:			
Wynik działalności bankowej	45395	45905	101,1
w tym:			
z tytułu odsetek	28310	31403	110,9
z tytułu prowizji	9487	10326	108,8
Koszty działania banków	23755	24563	103,4
w tym:			
koszty pracownicze	11891	12351	103,9
Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	2167	2190	101,1
Rezerwy	767	406	52,9
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	5275	5456	103,4
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	332	267	80,4
Wynik z tytułu poniesionych, ale niewykazanych strat IBNR/Wynik z tytułu rezerwy na ryzyko ogólne (PSR)	91	-260	x
Podatek dochodowy dotyczący działalności kontynuowanej	3443	3576	103,9
Wynik finansowy netto	11354	10551	92,9

Wynik z działalności operacyjnej zmniejszył się w skali roku o 3,8% do 14,2 mld zł.

Podatek dochodowy dotyczący działalności kontynuowanej wyniósł 3,6 mld zł, tj. o 3,9% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku.

Wynik finansowy netto był niższy niż przed rokiem o 7,1% i ukształtował się na poziomie 10,6 mld zł.

Suma bilansowa sektora bankowego na koniec września br. wyniosła 1752,3 mld zł i była wyższa niż rok wcześniej o 5,2%. Główną pozycją aktywów były kredyty i inne należności (włączając leasing finansowy), które osiągnęły wartość 1230,1 mld zł (wzrost o 4,8%).

³⁰ Opracowano na podstawie danych Narodowego Banku Polskiego.

Wybrane pozycje bilansu (wg stanu w końcu okresu) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	IX 2016	IX 2017	
	w mln zł		IX 2016=100
Suma bilansowa	1665457	1752299	105,2
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	37541	27815	74,1
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej (ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat)	17940	#	x
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	281686	313370	111,2
Kredyty i inne należności (włączając leasing finansowy)	1173286	1230144	104,8
Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności	42380	55500	131,0
Aktywa finansowe zabezpieczające	3477	3374	97,0
Zobowiązania finansowe i pozostałe pasywa	1483233	1556177	104,9
w tym:			
Zobowiązania finansowe (łącznie z zobowiązaniami wobec banków centralnych)	1449823	1517121	104,6
Kapitały	182223	196122	107,6
w tym:			
Kapitał podstawowy	30299	35575	117,4
Kapitał zapasowy	87612	95023	108,5
Kapitały rezerwowe	35376	38527	108,9

Zobowiązania ogółem na koniec września br. wyniosły 1556,2 mld zł (o 4,9% więcej niż rok wcześniej), w tym zobowiązania finansowe (łącznie z zobowiązaniami wobec banków centralnych) osiągnęły wartość 1517,1 mld zł (wzrost o 4,6%).

Kapitały własne banków na koniec września br. wyniosły 196,1 mld zł, tj. o 7,6% więcej niż rok wcześniej.

Wartość kredytów udzielonych przez banki sektorowi niefinansowemu na koniec września br. wyniosła 1042,7 mld zł (wzrost o 4,3% w skali roku), w tym kredytów dla przedsiębiorstw – 367,2 mld zł (wzrost o 6,0%). Kredyty dla gospodarstw domowych osiągnęły wartość 668,7 mld zł (o 3,3% więcej niż rok wcześniej).

Wartość depozytów sektora niefinansowego złożonych w bankach ukształtowała się w końcu września br. na poziomie 1019,0 mld zł i była o 5,0% większa niż przed rokiem. Osoby prywatne zgromadziły depozyty o wartości 681,7 mld zł, tj. wyższej w porównaniu z wrześniem ub. roku o 5,0%.

Zadłużenie instytucji rządowych i samorządowych w bankach zwiększyło się o 0,6% w porównaniu ze stanem w końcu września ub. roku i wyniosło 95,5 mld zł. **Wartość depozytów** tych instytucji ukształtowała się na poziomie 106,0 mld zł, co oznacza wzrost w skali roku o 22,7%.

Kredyty i depozyty sektora niefinansowego oraz instytucji rządowych i samorządowych (wg stanu w końcu okresu) kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	IX 2016	IX 2017	
		w mln zł	IX 2016=100
Kredyty ogółem	1095137	1138239	103,9
Sektor niefinansowy	1000167	1042736	104,3
w tym:			
przedsiębiorstwa	346422	367204	106,0
MŚP ^a	195220	207866	106,5
duże przedsiębiorstwa	151203	159338	105,4
gospodarstwa domowe	647461	668684	103,3
w tym:			
mieszkaniowe	388862	395049	101,6
konsumpcyjne dla osób prywatnych	134205	145066	108,1
Instytucje rządowe i samorządowe	94970	95502	100,6
Depozyty ogółem	1056921	1125034	106,4
Sektor niefinansowy	970492	1019015	105,0
w tym osoby prywatne	649523	681741	105,0
Instytucje rządowe i samorządowe	86429	106019	122,7

^a Sektor MŚP tworzą tu jednostki o liczbie pracujących mniejszej niż 250 osób oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, o liczbie pracujących powyżej 9 osób, lecz mniejszej niż 250 osób (stan pracujących w końcu ostatniego zakończonego roku obrotowego).

Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju

		Wyszczególnienie											
		a - 2016						b - 2017					
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ¹ w tys. osób	a	5703	5711	5727	5730	5734	5753	5762	5761	5771	5779	5792	5799
	b	5960	5976	5982	5991	5990	6002	6022	6026	6031	6036	6036	6036
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu okresu) w tys. osób	a	1648	1653	1601	1522	1457	1393	1362	1347	1324	1308	1314	1335
	b	1397	1383	1324	1253	1202	1152	1140	1136	1117	1070		
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	a	10,2	10,2	9,9	9,4	9,1	8,7	8,5	8,4	8,3	8,2	8,2	8,2
	b	8,5	8,4	8,0	7,6	7,3	7,0	7,0	7,0	6,8	6,6		
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹ :													
	w złotych	4101,36	4137,55	4351,45	4313,57	4166,28	4252,19	4291,85	4212,56	4217,96	4259,37	4329,71	4635,77
poprzedni miesiąc=100	a	4277,32	4304,95	4577,86	4489,07	4390,99	4508,08	4501,52	4492,63	4473,06	4574,35		
	b	90,8	100,9	105,2	99,1	96,6	102,1	100,9	98,2	100,1	101,0	101,7	107,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	92,3	100,6	106,3	98,1	97,8	102,7	99,9	99,8	99,6	102,3		
	b	104,0	103,9	103,3	104,6	104,1	105,3	104,8	104,7	103,9	103,6	104,0	102,7
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹ - analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	104,3	104,0	105,2	104,1	105,4	106,0	104,9	106,6	106,0	107,4		
	b	104,9	104,8	104,3	105,9	105,2	106,1	105,9	105,7	104,4	103,7	104,0	101,8
Przeciętne miesięczne emerytura i renta realna brutto: z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych	a	102,6	101,8	103,1	102,1	103,4	104,5	103,2	104,8	103,9	105,4		
	b												
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	103,8	103,7	102,3	102,4	102,3	102,2	102,2	102,4	102,1	101,8	101,4	100,7
	b	99,9	99,3	100,2	100,1	100,3	100,4	100,1	100,2	99,7	100,8		
rolników indywidualnych	a	103,1	103,1	100,6	100,3	99,3	100,0	100,7	101,0	100,7	100,5	100,4	99,2
	b	98,6	98,0	99,7	99,5	99,4	99,7	99,4	99,4	99,0	99,3		
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych:	a	99,5	99,9	100,1	100,3	100,1	100,2	99,7	99,8	100,0	100,5	100,1	100,7
	b	100,4	100,3	99,9	100,3	100,0	99,8	99,8	99,9	100,4	100,5		
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	99,1	99,2	99,1	98,9	99,1	99,2	99,1	99,2	99,5	99,8	100,0	100,8
	b	101,7	102,2	102,0	102,0	101,9	101,5	101,7	101,8	102,2	102,1		
grudzień poprzedniego roku=100	a	99,5	99,4	99,5	99,8	99,9	100,1	99,8	99,5	99,5	100,1	100,2	100,8
	b	100,4	100,7	100,7	100,9	101,0	100,8	100,6	100,5	100,9	101,4		
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu:	a	99,5	99,6	99,7	100,3	101,2	100,2	99,9	99,6	100,3	100,5	101,2	101,2
	b	100,3	100,1	99,9	99,8	99,4	99,6	100,3	100,4	100,5	100,3		
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	98,8	98,5	98,1	98,8	99,6	99,2	99,5	99,9	100,2	100,6	101,8	103,2
	b	104,0	104,5	104,8	104,2	102,4	101,8	102,2	103,0	103,2	103,0		
Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej:	a	99,9	99,9	99,9	100,0	100,0	100,1	100,1	100,1	100,0	100,0	100,1	100,1
	b	100,0	99,9	100,0	100,1	100,0	100,0	100,1	100,2	100,3	100,3		
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	a	99,3	99,3	99,2	99,3	99,4	99,5	99,6	99,8	99,8	99,9	100,0	100,2
	b	100,3	100,3	100,4	100,4	100,4	100,3	100,3	100,4	100,7	101,0		

1 Dotyczy podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju (dok.)

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wyszczególnienie												
a - 2016												
b - 2017												
Produkcja sprzedana przemysłu ¹ (ceny stałe ²):												
poprzedni miesiąc=100	91,9	106,9	107,0	96,9	96,1	107,4	90,0	103,4	110,4	97,5	101,8	95,5
b	98,2	99,0	117,6	86,7	105,5	102,7	91,5	105,8	105,9	105,1		
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100												
a	101,3	106,8	100,7	106,0	103,2	106,0	96,6	107,5	103,2	98,7	103,1	102,1
b	109,1	101,1	111,1	99,4	109,2	104,4	106,2	108,7	104,2	112,3		
Produkcja budowlano-montażowa ¹ (ceny stałe ²):												
poprzedni miesiąc=100	31,9	114,3	120,6	109,9	107,8	113,4	96,6	97,2	118,7	98,3	105,4	134,8
b	35,4	106,0	149,3	97,9	112,1	116,6	103,6	100,2	110,8	102,6		
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100												
a	91,4	89,5	84,2	85,1	86,3	87,0	81,2	79,5	84,7	79,9	87,2	92,0
b	102,1	94,7	117,2	104,3	108,4	111,6	119,8	123,5	115,5	120,3		
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)												
a	12771	25027	37423	51134	62041	73741	86624	99352	112017	128637	145210	163325
b	15355	26899	40587	51853	65499	78379	93530	108902	123869	139424		
Sprzedaż detaliczna towarów ¹ (ceny stałe ³):												
poprzedni miesiąc=100	75,1	101,3	113,6	99,7	99,3	103,1	100,2	101,4	98,6	103,0	96,6	120,6
b	77,7	97,2	116,5	98,6	100,0	101,6	101,2	101,5	99,1	102,5		
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100												
a	103,2	106,2	103,0	105,5	104,3	106,5	104,4	107,8	106,3	104,6	107,4	106,1
b	109,5	105,2	107,9	106,7	107,4	105,8	106,8	106,9	107,5	107,1		
Wynik budżetu państwa – od początku roku (w mln zł)												
a	1759,9	-3098,3	-9587,2	-11125,5	-13482,5	-18683,8	-14387,3	-14929,4	-20615,4	-24641,3	-27567,7	-46159,5
b	6749,4	856,1	-2284,3	-982,7	-1606,6	5860,4	2351,6	4888,0	3775,1	.	.	.
Średnie kursy walut w zł – NBP:												
100 dolarów amerykańskich												
a	403,97	395,65	386,44	379,85	389,91	392,00	397,07	383,54	385,67	390,75	406,00	420,49
b	411,66	404,87	401,84	395,62	380,70	375,04	368,05	361,27	357,99	363,03		
100 euro												
a	439,35	439,60	429,34	430,68	440,76	440,19	439,66	430,03	432,50	430,86	438,39	443,71
b	437,06	430,97	429,21	423,85	420,40	420,83	423,61	426,65	427,02	426,68		
100 franków szwajcarskich												
a	401,76	398,95	393,11	393,89	398,74	403,74	404,65	395,49	395,86	396,15	407,49	412,56
b	407,92	404,24	400,88	395,34	385,80	387,08	382,91	374,71	372,20	369,68		
Handel zagraniczny ⁴ w mln zł:												
eksport												
a	60048,0	65693,5	68288,2	67421,7	66092,2	69818,4	62752,8	62213,8	70043,6	69990,3	73932,6	67182,7
b	69287,7	69264,4	80894,8	68689,0	72395,8	72341,1	66570,8	67787,4	73415,4	.	.	.
import												
a	58015,1	64223,6	66715,5	65315,6	63554,5	66706,1	62008,7	63386,1	69396,6	68873,8	71415,7	66858,8
b	67517,5	69811,5	78822,7	66223,7	72378,4	73069,7	67186,5	67015,5	70596,2	.	.	.
saldo												
a	2032,9	1469,9	1572,7	2106,1	2537,7	3112,3	744,1	-1172,3	647,0	1116,5	2516,9	323,9
b	1770,2	-547,1	2072,1	2465,3	17,4	-728,6	-615,7	771,9	2819,2	.	.	.

1 Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 Średnie ceny bieżące z 2010 r. 3 Ceny bieżące z okresu poprzedzającego okres badany. 4 Od stycznia 2017 r. – dane wstępne.

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

A. Unia Europejska

Wyszczególnienie	PKB		Handel zagraniczny		Zharmonizowana stopa bezrobocia ^a		Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych		Produkcja przemysłowa ^b			Produkcja w budownictwie ^b					
	2016	2017 ^c		I-VIII 2017	I-VIII 2016	IX 2016	VIII 2017	IX 2016	X 2016	IX 2016	VIII 2016	IX 2016	VIII 2016	IX 2016	VIII 2017	IX 2017	
		I kw.	II kw.														eksport
	zmiana w % w skali roku																
w %																	
UE-28	1,9	2,1	2,4	·	·	8,4	7,5	7,5	0,5	1,8	1,7	1,3	4,0	3,6	2,2	3,6	
Strefa euro - 19	1,8	2,0	2,3	·	·	9,9	9,0	8,9	0,5	1,5	1,4	1,3	3,9	3,3	2,3	1,9	3,1
Austria	1,5	2,5	2,9	8,2	-4,2	6,1	5,5	5,6	1,4	2,5	2,3	1,9	5,8	·	2,3	2,1	·
Belgia	1,5	1,8	1,5	6,1	13,8	7,5	7,3	7,1	1,9	2,0	1,8	2,0	5,0	·	0,6	-0,2	-0,4
Bulgaria	3,9	3,7	3,7	14,7	-2,1	7,2	6,2	6,1	-1,0	1,3	1,5	5,2	4,1	3,2	-1,7,8	8,5	6,1
Chorwacja	3,0	3,4	3,4	15,8	-5,5	12,8	10,7	10,5	-0,3	1,6	1,6	1,8	3,2	3,1	1,8 ^d	2,6 ^e	1,3 ^f
Cypr	3,0	3,7	3,5	9,4	-2,9	13,0	10,6	10,3	-1,0	0,1	0,4	3,2	6,6	·	6,1 ^d	45,6 ^e	32,5 ^f
Czechy	2,6	3,0	4,7	7,3	10,9	3,9	2,8	2,7	0,8	2,5	2,8	3,1	5,9	6,9	-5,2	1,8	0,3
Dania	2,0	2,5	2,7	7,3	6,2	6,6	5,7	5,7	0,1	1,6	1,4	-3,2	0,3	2,9	3,2	6,1	·
Estonia	2,1	4,3	5,2	9,3	-1,4	7,2	5,4	·	1,0	3,9	4,0	5,0	4,7	4,0	4,2 ^d	20,4 ^e	17,6 ^f
Finlandia	1,9	2,8	3,0	16,7	-1,0	8,7	8,7	8,7	0,6	0,8	0,5	3,4	6,5	4,7	6,7	6,4	·
Francja	1,2	1,1	1,8	3,9	-55,3	9,9	9,7	9,7	0,5	1,1	1,2	-1,2	1,3	3,2	0,9	0,7	0,5
Grecja	-0,2	0,4	0,8	15,2	-14,8	23,2	20,6	·	0,6	1,0	0,5	-0,1	6,1	2,6	15,4 ^d	9,7 ^e	-1,1 ^f
Hiszpania	3,3	3,0	3,1	8,6	-17,1	19,1	16,8	16,7	0,5	1,8	1,7	0,2	2,6	3,5	4,5	1,1	5,9
Holandia	2,2	2,6	3,8	13,5	44,4	5,7	4,7	4,7	0,3	1,4	1,3	5,8	-1,5	1,6	8,7	0,6	3,5
Irlandia	5,1	5,6	5,8	2,7	31,4	7,5	6,1	6,1	-0,4	0,2	0,5	-0,4	0,6	-3,1	20,9 ^d	23,9 ^e	14,0 ^f
Litwa	2,3	4,2	4,1	17,2	-1,8	7,6	7,5	7,7	0,7	4,6	4,2	8,2	13,2	7,7	-11,2 ^g	6,4 ^f	10,8 ^h
Luksemburg	3,1	4,0	2,2	-4,0	-3,9	6,3	6,0	6,0	0,7	2,0	2,0	0,8	5,6	·	1,6	3,7	·
Łotwa	2,1	4,2	4,8	11,5	-1,9	9,7	8,2	7,9	1,1	3,0	2,7	2,4	12,5	12,9	-22,0 ^g	15,8 ^f	25,0 ^h
Malta	5,5	5,8	6,2	-31,5	-2,1	4,5	4,1	4,1	0,5	1,2	1,5	-1,8	5,7	3,9	-0,4 ^d	19,4 ^e	11,8 ^f
Niemcy	1,9	2,1	2,3	6,6	163,6	4,1	3,6	3,6	0,7	1,8	1,5	1,6	4,6	3,5	2,8	4,2	4,4
Polska	2,9	4,2	4,4	10,7	13,3	5,9	4,7	4,6	0,1	1,6	1,6	3,2	8,6	6,7	-16,3	23,2	18,1
Portugalia	1,5	2,8	3,0	11,4	-8,8	10,9	8,8	8,6	1,1	1,6	1,9	1,7	8,7	4,7	-4,1	2,8	2,7
Rumunia	4,6	5,8	6,1	9,5	-7,9	5,7	5,1	5,0	0,1	1,3	2,0	3,5	10,1	6,7	-1,6	-1,7	-13,5
Słowacja	3,3	3,1 ^a	3,4 ^a	6,8	0,6	1,3	9,5	7,4	-0,3	1,8	1,8	4,2	-0,4	2,4	-17,9	6,0	1,3
Słowenia	3,1	5,0	5,2	13,6	1,4	1,5	7,8	6,5	6,4	0,7	1,4	1,3	8,6	8,2	-7,4	7,6	7,0
Szwecja	3,3	2,2	3,0	8,4	-0,6	6,7	6,6	6,8	1,1	2,2	1,7	1,6	7,2	3,7	8,6	15,7	6,8
Węgry	2,2	3,9	3,7	10,0	3,8	5,0	4,9	4,2	1,1	2,5	2,2	-3,2	6,8	8,0	-13,7	36,8	23,8
Wielka Brytania	1,8	1,8	1,5	9,0	-2,3	-112,0	4,8	4,2	0,9	3,0	3,0	0,4	2,0	3,1	5,3	3,3	-1,4
Włochy	0,9	1,3	1,5	7,7	10,9	11,8	11,1	11,1	-0,1	1,3	1,1	1,9	5,8	2,4	-1,4	-0,6	2,1

a Dane wyrównane sezonowo. b Dane wyrównane dniami roboczymi. c Dane wyrównane sezonowo oraz dniami roboczymi. d II kw. 2016 r. e I kw. 2017 r. f II kw. 2017 r. g III kw. 2016 r. h III kw. 2017 r.

B. OECD i wybrane kraje świata

	PKB ^{a,b}		Handel zagraniczny		Zharmonizowana stopa bezrobocia ^c		Wskaźnik cen konsumpcyjnych (CPI)		Produkcja przemysłowa ^d			Produkcja w budownictwie ^e			
	2016	2017	I-VIII 2017	I-VIII 2016	IX 2016	VIII 2017	IX 2016	X 2016	IX 2016	VIII 2016	IX 2016	VIII 2016	IX 2016	VIII 2016	IX 2016
	zmiana w % w skali roku														
w mld USD															
OECD	1,8	2,1	8,4	-299,7	6,4	6,0	1,4	2,3	0,0	3,0	1,0	3,2	1,0	3,2	1,0
w tym:															
Australia	2,0	1,8	16,5	8,6	5,7	5,6	1,3 ^f	1,9 ^e	2,6 ^c	-0,6 ^d	0,7 ^e	-4,3 ^d	2,0 ^c	-4,3 ^d	-2,0 ^e
Chile	1,6	0,2	10,6	3,7	6,4	6,5	2,8	1,4	-0,5	5,3	2,4	-2,4,4	-10,1		
Islandia	7,2	8,6	14,8	-1,2	3,0	2,9	1,8	1,4	1,9	-1,6		3,9,7			
Izrael	4,0	3,8	2,4	-8,8	4,9	4,1	-0,3	0,1	0,2	-0,3		3,9 ^c	3,4 ^d	4,1 ^e	
Japonia	1,0	1,4	10,3	16,9	3,0	2,8	0,1	0,7	1,6	4,9	3,2	4,1	3,2	4,1	
Kanada	1,5	2,3	6,3	-5,0	7,0	6,2	1,5	1,6	1,4	3,2	3,8	3,9	-2,3	3,9	
Korea Południowa	2,8	3,0	20,2	62,7	3,9	3,8	1,5	2,1	1,8	-1,6	2,4	1,7	8,9	8,0	15,9
Meksyk	2,3	2,8	8,3	-6,6	3,9	3,3	3,1	6,3	6,4			1,5	-1,5		
Norwegia	1,1	0,7	14,8	14,9	4,8	4,1	3,7	1,6	1,2	-13,3	6,8	2,1 ^f	5,3 ^e	5,0 ^g	
Nowa Zelandia	3,0	2,5	11,3	-1,2	4,9 ^f	4,8 ^e	0,4 ^f	1,7 ^e	1,9 ^g	1,2 ^c	0,8 ^d	1,4 ^e	11,0 ^c	3,7 ^d	-0,1 ^e
Stany Zjednoczone	1,5	2,0	6,7	-522,4	4,9	4,4	1,6	2,2	2,0	-1,2	1,2	1,6	3,6	2,1	2,6
Szwajcaria	1,4	0,4	3,3	24,9	4,6 ^c	5,3 ^d	-0,2	0,7	0,7	-1,3 ^c	-1,1 ^d	2,9 ^e	-1,3 ^c	0,8 ^d	2,4 ^e
Turcja	3,2	4,7	13,7	-45,6	10,5 ^c	11,6 ^d	7,2	11,2	11,9	-2,1	5,3	10,1	6,1 ^c		
Białoruś	-2,6	0,4	22,3	-2,8		0,7 ^h	11,0	4,9	5,3						
Brazylia	-3,6	-0,4	7,0	47,3			7,9	2,5	2,7	-4,3	3,8	3,1	-11,3	-2,5	1,4
Chiny	6,7	6,9	17,9	279,6			2,1	1,6	1,9						
Indie	7,9	6,0	26,3	-97,1			3,3	2,9	4,7						
Południowa Afryka	0,3	0,7	11,0	3,5	26,5 ^c	27,2 ^d	6,8	4,9					-0,4	18,1	
Rosja	-0,2	0,5	26,0	71,4	5,5 ^f	5,3 ^e	6,1	3,0	2,7	0,4	1,5	1,1	-4,2 ^f	-13,7 ^e	1,2 ^g
Ukraina ⁱ	2,3	2,5	27,4	-3,3	10,3 ^k	10,5 ^d	12,4	16,4	2,5	1,2	28,1	-0,3	23,6	10,2	

a Dane wyrównane sezonowo. b Dane na podstawie SNA 2008. c II kw. 2016 r. d I kw. 2017 r. e II kw. 2017 r. f III kw. 2016 r. g III kw. 2017 r. h Rejestrowana stopa bezrobocia. i Dane nie obejmują czasowo okupowanego terytorium Autonomicznej Republiki Krymu i miasta Sewastopol. k I kw. 2016 r.

Uwaga: przeliczeń danych dotyczących handlu zagranicznego w oparciu o dane zawarte w bazie Eurostatu i OECD dokonano w Departamencie Analiz i Opracowań Zbiorczych GUS. Źródło: EUROSTAT, OECD, BELSTAT, ROSSTAT, UKRSTAT, GUS — dane pobrano w dn. 22.11.2017 r.